

FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET 2016

17:05

TORBEN FRIDBERG
MONA LARSEN

17:05

FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET
2016

TORBEN FRIDBERG
MONA LARSEN

KØBENHAVN 2017
SFI – DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET 2016

Afdelingsleder: Lisbeth Pedersen

Afdelingen for Beskæftigelse, uddannelse og inklusion

ISSN: 1396-1810

ISBN: 978-87-7119-423-4

e-ISBN: 978-87-7119-424-1

Layout: Hedda Bank

Forsidefoto: Colourbox

Oplag: 200

Tryk: Rosendahls a/s

© 2017 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

Tlf. 33 48 08 00

sfi@sfi.dk

www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

INDHOLD

	FORORD	7
	SAMMENFATNING	9
1	OM UNDERSØGELSEN	17
	Formål og indhold	17
	Hjemmeværnet	18
	Datagrundlag	22
2	HVEM ER DE FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET?	27
	Køn, familiesituation og bopæl	28
	Alder	30
	Uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet	32
	Rang, deltagelse og anciennitet i Hjemmeværnet	36
	Frivilligt arbejde	37
	Sammenfatning	39

3	HVORFOR FRIVILLIG, OG HVAD MOTIVERER?	41
	Hvorfor frivillig?	41
	Typer af frivillige	43
	Tidsforbrug på aktiviteter og transport	47
	Hvor mange overvejer at stoppe – samt hvorfor og hvem?	58
	Sammenfatning	62
4	OMVERDEN, FORDOMME, OPGAVER OG ORGANISERING	65
	Familie og venner i Hjemmeværnet?	66
	Holdninger til hjemmeværnet	68
	De vigtigste opgaver	74
	Viden om og holdninger til organisering inden for værnsgrene	77
	Syn på Hjemmeværnets selvstændighed og motivation for at stille op	79
	Betydning af udrustning og materiel	82
	Sammenfatning	84
5	KOMPETENCER OG INTERNATIONALE OPGAVER	87
	Kompetencer	88
	Deltagelse i internationale bidrag	94
	Sammenfatning	105
6	TILFREDSHED OG ANERKENDELSE	109
	Tilfredshed med aktiviteter	109
	Tilfredshed alt i alt med at være medlem	114
	Anerkendelse	115
	Sammenfatning	116
7	INFORMATION OG KOMMUNIKATION	119
	Informationskilder	119

Tilfredshed med information?	124
Foretrukne informationskanaler	126
Syn på kampagner	135
Sammenfatning	136
BILAG	139
Bilag 1 Bilagstabeller til kapitel 3	140
Bilag 2 Bilagstabeller til kapitel 4	144
Bilag 3 Bilagstabeller til kapitel 5	146
Bilag 4 Bilagstabeller til kapitel 7	147
LITTERATUR	149
SFI-RAPPORTER SIDEN 2016	151

FORORD

Det overordnede formål med denne undersøgelse er at skabe et bedre grundlag for hjemmeværnskommandoen for tilrettelæggelsen af tjenesten som frivillig i Hjemmeværnet. Rapporten kortlægger, hvordan gruppen af frivillige medlemmer i Hjemmeværnet er sammensat, samt hvilke holdninger og forventninger medlemmerne har til Hjemmeværnet og deres egen frivillige indsats. Undersøgelsen følger op på to tidligere undersøgelser af Hjemmeværnets frivillige medlemmer, som SFI har gennemført i 2007 og 2011, med det formål at få belyst ændringer i sammensætningen af gruppen af frivillige medlemmer samt eventuelle ændringer i medlemmernes holdninger og forventninger.

Undersøgelsens følgegruppe har omfattet chefen for Hjemmeværnet, generalmajor Finn Winkler, den kommitterede for Hjemmeværnet, Bjarne Laustsen, brigadegeneral Gunner Arpe Nielsen og fuldmægtig John Nielsen, der hermed takkes for deres kommentarer til oplæg og udkast til rapport. Professor Lars Skov Henriksen, Aalborg Universitet, har fungeret som referee på rapporten og takkes ligeledes for konstruktive kommentarer til rapporten.

Rapporten er skrevet af seniorforsker Torben Fridberg og seniorforsker Mona Larsen. Undersøgelsen er igangsat og finansieret af Hjemmeværnskommandoen.

København, januar 2017

AGI CSONKA

SAMMENFATNING

I denne rapport kortlægger vi, hvordan gruppen af frivillige medlemmer i Hjemmeværnet er sammensat, samt hvilke holdninger og forventninger de har til Hjemmeværnet og deres egen frivillige indsats. Rapporten er en opfølgning på to tidligere undersøgelser, gennemført i 2007 og 2011. Vi belyser derfor også udviklingen fra 2007 over 2011 til 2016. Det overordnede formål med undersøgelsen er at skabe et bedre grundlag for Hjemmeværnskommandoen for tilrettelæggelsen af tjenesten som frivillig.

Baggrunden for denne nye undersøgelse er de senere års store ændringer i Hjemmeværnets opgaver. 2007-undersøgelsen blev gennemført efter, at Hjemmeværnet var blevet reorganiseret fra top til bund i forbindelse med forsvarsforliget 2000-2004 og forsvarsforliget 2005-2009. Siden undersøgelsen i 2007 er nye forsvarsforlig, 2010-2014 og 2013-2017, blevet implementeret med yderligere en række effektiviseringer og omstruktureringer til følge. Til baggrunden hører endvidere, at Hjemmeværnet i en årrække har oplevet en jævn nedgang i antallet af medlemmer.

Hjemmeværnet er et værn under Forsvarsministeriet, som hovedsageligt består af frivillige og ulønnede medlemmer. Enhver, som er fyldt 18 år, og som har dansk statsborgerskab, kan søge om optagelse i Hjemmeværnet. I særlige tilfælde kan der ses bort fra reglen om dansk statsborgerskab.

Hjemmeværnet er en del af det militære forsvar og støtter Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet i løsningen af en række opgaver. Hjemmeværnet støtter desuden Danmarks civile myndigheder, for eksempel Politi, SKAT og Beredskabsstyrelsen. De senere år har Hjemmeværnet fået en række nye opgaver at løse, idet hjemmeværnssoldater udsendes som støttestøttefunktion for forsvaret ved internationale missioner og hjælper med at træne de af forsvarets soldater, der skal udsendes.

DE FRIVILLIGE MEDLEMMER I TAL

I juni 2016 havde Hjemmeværnet 45.767 medlemmer, hvoraf 15.275 stod i den aktive styrke, mens resten stod i reserven. Sidstnævnte frivillige deltager i mindre end 24 timer om året i funktionsrelaterede aktiviteter for Hjemmeværnet. Medlemmerne i den aktive styrke omfattede 1.224 officerer, 2.787 stregbefalingsmænd samt 11.264 menige, fordelt på de tre værnsgrene: Hærhjemmeværnet, Marinehjemmeværnet og Flyverhjemmeværnet. Hærhjemmeværnet er langt den største af værnsgrenene, idet der her er 35.658 frivillige medlemmer, hvoraf 11.606 er aktive.

DEN TYPISKE HJEMMEVÆRNSSOLDAT

Mange af medlemmerne af Hjemmeværnet har et langvarigt medlemskab bag sig. I gennemsnit har de frivillige i 2016 været medlem i 28 år mod 23 år i 2007. Der er en markant forskel på de tre værnsgrene, hvad angår de frivilliges anciennitet. De frivillige i Flyverhjemmeværnet har i gennemsnit været medlem i 32 år, mens de frivillige i Marinehjemmeværnet i gennemsnit har 23 års anciennitet.

De mange frivillige medlemmer af Hjemmeværnet udgør et bredt udsnit af den danske befolkning, men der er en klar overvægt af mænd i alderen 40 år og derover. Kvinder udgør 14 pct. af medlemmerne. Der er relativt flest kvinder i Flyverhjemmeværnet (22 pct.).

Gennemsnitsalderen er 50 år, hvilket er lidt højere end i 2007, hvor den var 47 år. Samtidig er andelen af medlemmer under 30 år på samme niveau i 2016 som i 2007. Den gennemsnitlige aldring skyldes overvejende, at medlemmer i reserven i gennemsnit er 4 år ældre i 2016 end i 2007. Ser man alene på den aktive styrke, er gennemsnitsalderen kun steget lidt, fra 45 år i 2007 til 46 år i 2016.

De frivillige medlemmer af Hjemmeværnet er endvidere karakteriseret ved at omfatte relativt mange med en erhvervsfaglig uddannelse. Tendensen er dog, at andelen med en faglig uddannelse er faldet, mens

andelen med en kort eller mellemlang videregående uddannelse er steget siden 2007.

De frivillige i Hjemmeværnet er endvidere relativt ofte ansat i den private sektor. Siden 2007 er andelen, der er gået på efterløn eller pension, øget, hvilket harmonerer med, at andelen af medlemmer i de ældre aldersgrupper er øget.

Cirka halvdelen af de frivillige bor i små bymæssige bebyggelser eller i et landdistrikt.

Den typiske hjemmевærnsfrivillige er således en mand over 40 år med en erhvervsfaglig uddannelse, der er ansat i den private sektor og bosat i et landdistrikt eller i en mindre bymæssig bebyggelse. Siden 2007 er andelen af frivillige i de ældre aldersgrupper vokset, således at den gennemsnitlige alder er øget. Medlemmer under 30 år udgør dog samme andel i 2016 som i 2007.

MEDLEMMERNE LAVER OGSÅ ANDET FRIVILLIGT ARBEJDE

De frivillige i Hjemmeværnet er langt mere involverede i forskellige former for andet frivilligt arbejde end danskerne i almindelighed. Ligesom i 2007 og 2011 viser denne undersøgelse, at rigtig mange medlemmer ud over at yde en frivillig indsats i Hjemmeværnet også lægger en frivillig indsats i andre sammenhænge. 55 pct. af de frivillige i Hjemmeværnet er engagerede i en eller anden form for frivilligt arbejde ved siden af deres aktiviteter i Hjemmeværnet. Til sammenligning er ca. 38 pct. af hele den voksne danske befolkning engageret i frivilligt arbejde. Ligesom i befolkningen som helhed er det især inden for idræts- og fritidsområdet, at mange lægger en frivillig indsats, men også på sundheds- og sygdomsområdet samt på bolig- og lokalsamfundsområdet er mange af Hjemmeværnets medlemmer aktive som frivillige.

ANLEDNING OG MOTIVER

Ligesom ved andre former for frivilligt arbejde viser det sig, at det har stor betydning at blive opfordret til at gå ind i frivilligt arbejde. Rekrutteringen er typisk afhængig af sociale netværk, som øger chancen for at blive opfordret og dermed chancen for at opleve, at der er brug for den frivilliges indsats. Ligesom i de tidligere undersøgelser angiver de frivillige mest hyppigt, at de blev opfordret af andre til at blive medlem.

Mange af Hjemmeværnets medlemmer har et netværk inden for Hjemmeværnet. 31 pct. har familie, der er medlemmer, og 68 pct. har venner blandt Hjemmeværnets frivillige.

De frivillige kan opdeles i tre grupper, hvad angår deres motivation for at være medlem af Hjemmeværnet. Den største gruppe er *traditionalisterne*, som er orienteret mod Hjemmeværnets militære opgave. De er karakteriserede ved, at de er motiverede af at ville forsvare Danmark. Gruppen af traditionalister udgør næsten halvdelen af Hjemmeværnets aktive frivillige. De *sociale og fritidsfolket* er især motiveret af, at Hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet, samt af det sociale samvær, personlig udvikling og kompetencer samt mulighederne for en aktiv fritid. Næsten hver tredje af de aktive frivillige falder i denne gruppe af frivillige. De resterende falder i gruppen af *supermotiverede*, der nævner begge typer af begrundelser.

EN FJERDEDEL VIL GERNE BRUGE MERE TID I HJEMMEVÆRNET

De aktive frivillige bruger i gennemsnit 21 timer om måneden på Hjemmeværnet, mens medlemmer af reserven i gennemsnit bruger mindre end en halv time om måneden. For den aktive styrke er gennemsnittet steget med over tre timer om måneden fra 2007 til 2016.

De fleste aktive synes, at de bruger passende med tid på Hjemmeværnet. Hver fjerde synes imidlertid, at de bruger for lidt tid og vil således gerne bruge mere tid.

Hovedparten af de frivillige har tidligere været mere aktive. Næsten alle i reserven oplyser, at de tidligere har været mere aktive, men også 70 pct. af de aktive oplyser, at de tidligere har været mere aktive i Hjemmeværnet. Det ser således ud til, at de mest aktive med deres tidsforbrug kompenserer for den faldende aktivitet blandt de øvrige i den aktive styrke. De frivillige, der tidligere har været mere aktive, har som vigtigste årsag angivet, at de hellere vil bruge tiden på noget andet end Hjemmeværnet.

Halvdelen af alle frivillige har ikke overvejet at stoppe som medlem af Hjemmeværnet. Der er dog 43 pct., der af og til overvejer at stoppe, mens 8 pct. har besluttet sig for at stoppe. Siden 2007 er der blevet en større andel, der ikke overvejer at stoppe, og en mindre andel, der af og til overvejer at stoppe. Siden 2007 er der blevet flere, der vil stoppe eller overvejer at stoppe på grund af helbredsmæssige problemer.

HJEMMEVÆRNET ER RESPEKTERET, MEN DER ER FORDOMME OM MEDLEMMERNE

En stor del af de frivillige oplever, at Hjemmeværnet som institution er respekteret i samfundet. Til gengæld mener mange af de frivillige også, at Hjemmeværnets frivillige som individer er genstand for mange fordomme. Det er imidlertid kun få af de frivillige i Hjemmeværnet, der oplever, at nogen i deres omgangskreds tager afstand fra deres medlemskab.

Fire ud af fem af de frivillige mener, at opfattelsen af Hjemmeværnet er blevet forbedret, efter at der de seneste år er blevet udsendt hjemmевærnsfolk til internationale operationer.

HJEMMEVÆRNETS OPGAVER

De frivillige er enige i, at Hjemmeværnet både har militære og civile opgaver, og at begge typer af opgaver er vigtige. De frivillige kan holdningsmæssigt inddeles i tre grupper med hensyn til deres opfattelse af, hvilke opgaver der er de vigtigste for Hjemmeværnet:

1. *De beredskabsorienterede* lægger især vægt på, at Hjemmeværnet skal medvirke ved støtte til politiet, forureningsbekæmpelse, trafikregulering, rydningsassistance (farligt fyrværkeri) og sneberedskab.
2. De, som er orienterede mod Marinehjemmeværnets opgaver med *søredning og farvandsovervågning*.
3. *De forsvarsorienterede*, der især lægger vægt på det militære forsvar af Danmark samt støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser og støtte til Forsvarets internationale operationer.

Fire ud af fem af de frivillige mener, at det er meget vigtigt eller vigtigt for deres medlemskab, at Hjemmeværnet er en frivillig, militær organisation.

HOLDNINGER TIL ORGANISERING I HJEMMEVÆRNET

Mange af Hjemmeværnets frivillige har kun lidt kendskab til de dele af Hjemmeværnet, som de ikke selv er medlem af. To ud af tre af de frivillige medlemmer af Hjemmeværnet mener, at det er vigtigt eller meget vigtigt for dem at bevare et Hjemmeværn med tre værnsgrene frem for at slå dem sammen til ét Hjemmeværn.

Mindst fire ud af fem af de frivillige medlemmer af Hjemmeværnet angiver, at det er vigtigt eller meget vigtigt for dem, at Hjemme-

værnet har henholdsvis egen skole/eget uddannelsessystem, egen lov (hjemmeværnslov), egen økonomi, egen ledelse og eget materiel.

Godt en fjerdedel af Hjemmeværnets frivillige medlemmer (27 pct.) angiver, at de ville blive mindre eller meget mindre motiveret til at stille op, hvis Hjemmeværnet blev lagt sammen med Forsvarets Værnsfælles Kommando eller Beredskabet. 43 pct. angiver, at deres motivation ikke ville blive påvirket.

Størstedelen af de frivillige mener, at henholdsvis tidssvarende udrustning og tidssvarende materiel er vigtigt eller meget vigtigt for deres villighed til at stille op som frivillige i Hjemmeværnet.

KOMPETENCER

De frivillige benytter sig af de kompetencer, de besidder fra det civile liv i deres frivillige arbejde i Hjemmeværnet og vice versa. Op mod halvdelen af de frivillige oplyser, at de i større eller mindre omfang anvender deres kompetencer fra civil uddannelse eller erhvervs erfaring i forbindelse med de funktioner, de varetager i Hjemmeværnet. Omvendt angiver næsten to ud af tre af de frivillige, der er i beskæftigelse, at de i større eller mindre omfang anvender deres kompetencer fra Hjemmeværnet i forbindelse med de funktioner, de varetager i deres civile arbejde.

Hver sjette af de aktive frivillige menige overvejer at tage en lederuddannelse for at blive stregbefalingsmand, mens hver tiende overvejer at tage en lederuddannelse for at blive officer.

Langt hovedparten af de frivillige oplever, at kravene til dem om uddannelse, faglighed og viden i forbindelse med den funktion, de varetager i Hjemmeværnet, er rimelige.

MANGE VIL GERNE DELTAGE I INTERNATIONALE OPGAVER

Blandt de aktive i Hjemmeværnet er det 37 pct., der har oplyst, at de kunne tænke sig at deltage i Hjemmeværnets internationale opgaver og blive udsendt i den forbindelse, og 33 pct. kunne tænke sig at tage del i en international stabiliseringsopgave.

Ønsket om selv at blive udsendt hænger blandt andet sammen med alder. Især unge kunne tænke sig at deltage: To ud af tre af de 18-29-årige i den aktive styrke kunne godt tænke sig at blive udsendt i forbindelse med forsvarrets internationale opgaver, og lidt mere end halvdelen kunne forestille sig at tage del i en international stabiliseringsopgave. Endvidere finder vi især de frivillige, der kunne tænke sig at deltage i en

af de to typer af internationale opgaver, blandt officerer, blandt mænd og blandt personer, der bor alene. Derudover kan især frivillige uden børn, frivillige med en erhvervsfaglig uddannelse og frivillige uden for beskæftigelse tænke sig at deltage i stabiliseringsopgaverne.

TILFREDSHED OG ANERKENDELSE

De frivillige er gennemgående tilfredse med den uddannelse, de har fået i Hjemmeværnet, med deres indflydelse på de tildelte opgaver, med mulighederne for at videreudvikle sig i Hjemmeværnet, med de nærmeste foresatte, med materiellet og med det sociale samvær.

Langt de fleste frivillige (83 pct.) giver også udtryk for, at de alt i alt er tilfredse eller meget tilfredse med at være frivillig i Hjemmeværnet.

Langt de fleste (87 pct.) giver også udtryk for, at deres indsats i høj grad eller i nogen grad bliver værdsat i deres underafdeling, men de aktive frivillige føler sig i væsentligt større grad værdsat end frivillige i reserven.

Både andelen af frivillige, der i høj grad føler sig værdsat, og andelen, der i meget ringe grad oplever at blive værdsat, er steget siden 2011. Sidstnævnte kan hænges sammen med, at andelen af Hjemmeværnets frivillige, der er i reserven, er steget i samme periode.

INFORMATION

Langt de fleste af Hjemmeværnets medlemmer mener, at de får tilstrækkelig information fra Hjemmeværnet. 10 pct. af de frivillige har oplyst, at de mangler information om Hjemmeværnet. Det drejer sig bl.a. om generel information, når Hjemmeværnet optræder i medierne, og om, hvordan det går med Hjemmeværnets aktuelle indsatser i samfundet.

Både aktive og medlemmer af reserven er læsere af HJV-magasinet, men der er stor forskel mellem de aktive og reserven, når det gælder næsten alle andre kilder til information om Hjemmeværnet.

Næsten alle i den aktive styrke bruger hjemmesiden hjev.dk ofte eller af og til, og næsten halvdelen oplyser, at de får information fra Hjemmeværnets officielle Facebook-side.

Næsten alle aktive medlemmer har adgang til internet og bruger e-mail. Men 12 pct. af medlemmerne i reserven har ikke adgang til internet, og 19 pct. bruger ikke e-mail.

AFRUNDING

I sammenligning med de tidligere undersøgelser viser denne medlemsundersøgelse med hensyn til, hvordan gruppen af frivillige medlemmer er sammensat, at de frivilliges gennemsnitsalder er steget. Gennemsnitsalderen er steget mest blandt de frivillige af reserven, men også blandt de frivillige i den aktive styrke er gennemsnitsalderen blevet højere. Det skyldes, at andelen af frivillige i de ældre aldersgrupper er øget. Mange af de frivillige har en lang anciennitet i Hjemmeværnet. Undersøgelsen viser imidlertid også, at der er en tilgang af unge, og medlemmer under 30 år udgør den samme andel i 2016, som de gjorde i 2007.

Af undersøgelsen fremgår det endvidere, at mange af de aktive oplyser, at de tidligere har været mere aktive i Hjemmeværnet, og en stigende andel angiver helbredsmæssige problemer som årsag. Til gengæld er der en del af de mest aktive, der er meget mere aktive end tidligere. De aktive bruger nemlig i gennemsnit over tre timer mere om måneden i 2016 på Hjemmeværnet, end de gjorde i 2007.

Ligesom de tidligere undersøgelser tegner denne undersøgelse et billede af, at der er stor opbakning til Hjemmeværnet blandt de frivillige medlemmer. Langt de fleste af medlemmerne giver udtryk for, at de alt i alt er tilfredse med at være frivillig i Hjemmeværnet og især frivillige aktive føler, at deres indsats bliver værdsat i deres underafdeling.

Opbakningen fremgår også af, at der siden 2007 er blevet færre af medlemmerne, der overvejer at stoppe i Hjemmeværnet. Blandt dem, der overvejer at stoppe, er der blevet flere, der angiver helbredsmæssige problemer som årsag.

Siden 2008 har Hjemmeværnet ydet støtte til forsvarets internationale opgaver i Afghanistan, Kosovo, Kuwait og Irak, og Hjemmeværnet deltager i 2016 i internationalt samarbejde med en række lande. Blandt medlemmerne er der generelt opbakning til Hjemmeværnets deltagelse i internationale opgaver. Blandt de aktive er det ca. en tredjedel, der kunne tænke sig at deltage i Hjemmeværnets internationale opgaver og blive udsendt i den forbindelse. Det er især mange blandt de yngste medlemmer, der kunne tænke sig at blive udsendt.

Størstedelen af medlemmerne lægger vægt på, at Hjemmeværnet er en frivillig, militær organisation. Flertallet af de frivillige lægger endvidere vægt på, at Hjemmeværnet er opdelt i tre værnsgrene. De ønsker således ikke, at organiseringen af Hjemmeværnet ændres.

OM UNDERSØGELSEN

FORMÅL OG INDHOLD

Hjemmeværnskommandoen har ønsket en undersøgelse gennemført blandt Hjemmeværnets frivillige medlemmer i 2016. Undersøgelsen følger op på de tidligere undersøgelser af Hjemmeværnets frivillige medlemmer, som SFI har gennemført i 2007 og 2011, med det formål at få belyst eventuelle ændringer i dels sammensætningen af gruppen af frivillige medlemmer, dels medlemmernes holdninger og forventninger til Hjemmeværnet og deres egen frivillige indsats.

Baggrunden for denne nye undersøgelse er de senere års store ændringer i Hjemmeværnets opgaver. 2007-undersøgelsen blev gennemført, efter at Hjemmeværnet var blevet reorganiseret fra top til bund i forbindelse med forsvarsforliget 2000-2004 og forsvarsforliget 2005-2009. Siden undersøgelsen i 2007 er nye forsvarsforlig, 2010-2014 og 2013-2017, blevet implementeret med yderligere en række effektiviseringer og omstruktureringer til følge.

De senere år har Hjemmeværnet endvidere fået en række nye opgaver at løse, idet hjemmeværnssoldater udsendes som støttefunktion

for forsvaret ved internationale missioner og hjælper med at træne de af forsvarets soldater, der skal udsendes.

Denne undersøgelse belyser, om omstillingerne i Hjemmeværnet har medført ændringer i medlemmernes bevæggrunde for at være frivillige i Hjemmeværnet. Det overordnede formål med undersøgelsen er således – ligesom i de tidligere undersøgelser – at skabe et bedre grundlag for tilrettelæggelse af tjenesten som frivillig, så den frivillige indsats bliver så interessant og udfordrende som muligt for det enkelte medlem.

Til baggrunden hører endvidere, at Hjemmeværnet i en årrække efter den kolde krigs ophør har oplevet en jævn nedgang i antallet af medlemmer. Da Hjemmeværnet var på sit højeste i 1983, havde det 77.892 medlemmer. I juni 2016 var der 45.767 medlemmer af Hjemmeværnet. I de senere år er den nedadgående kurve fortsat, men i et lidt langsommere tempo, og Hjemmeværnet melder om tilgang af nye, unge medlemmer.

Undersøgelsen af den frivillige indsats i Hjemmeværnet tager i en vis udstrækning udgangspunkt i SFI's undersøgelser af den frivillige indsats i Danmark, der er blevet gennemført i 2004 og 2012 på et repræsentativt udsnit af den voksne befolkning (Fridberg & Henriksen 2014). Ud over at kortlægge omfanget af frivilligt arbejde i den danske befolkning indgik der spørgsmål om arbejdsopgavernes karakter og rammer, om tidsforbrug, motiver for at arbejde frivilligt, oplevelse af krav, overvejelser om at stoppe og hindringer for at arbejde frivilligt i forskellige grupper af befolkningen. Befolkningsundersøgelserne kan således bidrage med et sammenligningsgrundlag for analyserne af den frivillige indsats i Hjemmeværnet.

HJEMMEVÆRNET

Hjemmeværnet er et værn under Forsvarsministeriet, som hovedsageligt består af frivillige og ulønnede medlemmer. Af de ca. 45.800 frivillige medlemmer i 2016 er ca. 14 pct. kvinder, se kapitel 2. Antallet af ansatte udgør 528, fordelt på 311 militære og 217 civile.

Enhver, som er fyldt 18 år, og som har dansk statsborgerskab, kan søge om optagelse i Hjemmeværnet. I særlige tilfælde kan der ses bort fra reglen om dansk statsborgerskab.

Hjemmeværnet er en del af det militære forsvar og støtter Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet i løsningen af en række opgaver, fx bevogtning af militære installationer, uddannelse af Forsvarets soldater, havmiljøopgaver, bevogtning af flyvestationer, overvågning af luftrummet og suverænitetsåndhævelse til søs.

Hjemmeværnet støtter desuden Danmarks civile myndigheder, for eksempel politi, SKAT og Beredskabsstyrelsen. Det kan dreje sig om hjælp til politiet med opgaver til søs, sikring af civile lufthavne, støtte til SKAT ved søkontrol, aktiviteter i forbindelse med terrorberedskab, søredningstjeneste, afspærring af områder ved større ulykker, eftersøgning af personer og indsættelse af personel og materiel ved katastrofer som oversvømmelser og lignende.

Siden 2008 har Hjemmeværnet ydet støtte til forsvarets internationale opgaver i Afghanistan, Kosovo, Kuwait og Irak, og Hjemmeværnet deltager i 2016 i internationalt samarbejde med Estland, Letland, Litauen, Georgien, de skandinaviske lande samt US National Guard.

Hjemmeværnet består af tre værnsgrene: Hær-, Marine- og Flyverhjemmeværnet. Hærhjemmeværnet, hvis opgave er at støtte hæren, politiet og beredskabet, er langt den største værnsgren med hensyn til antallet af medlemmer. I Hærhjemmeværnet indgår Virksomhedshjemmeværnet, hvor den vigtigste opgave er at beskytte vitale samfundsfunktioner som telefonnet, el-net, jernbane og postvæsen i tilfælde af en trussel mod landets infrastruktur. Marinehjemmeværnets primære opgave er at støtte søværnet, SKAT, politi og andre myndigheder. Marinehjemmeværnet bruges især til farvandsovervågning, søredning og forureningsbekæmpelse samt maritime bevogtningsopgaver. Flyverhjemmeværnet har til opgave at støtte flyvevåbnet og bruges bl.a. til overvågnings- og bevogtningsopgaver ved flyvestationer samt som en del af beredskabet mod kemiske, biologiske og radioaktive trusler.

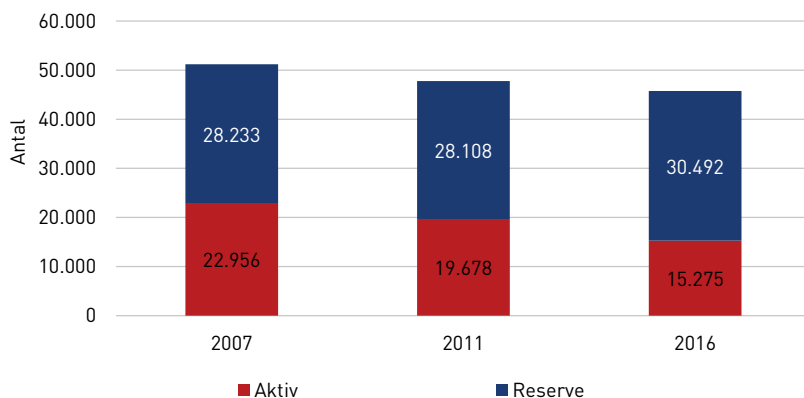
Hjemmeværnet er opdelt i en aktiv styrke og en reserve. I den aktive styrke skal medlemmerne bruge mindst 24 timer om året på arbejde for den underafdeling, de tilhører. Medlemmer, som har våben, skal én gang om året bestå en kontrolskydning. De aktive soldater indgår i Hjemmeværnets beredskab. Foruden funktions- og enhedsuddannelse modtager de frivillige soldater i Hærhjemmeværnet, som er optaget i 2005 eller senere, en totalforsvarsuddannelse svarende til den totalforsvarsuddannelse, som værnepligtige i det øvrige forsvar modtager. Frivillige soldater, som er optaget før 2005, er også blevet tilbudt totalfor-

svarsuddannelsen. De frivillige i reserven er tilknyttet en underafdeling, men er ikke forpligtede til at bruge tid på hjemmeværnsarbejde. I reserven står medlemmer med mindre end 24 timers funktionsrelateret tjeneste om året. Både medlemmer i den aktive styrke og i reserven har imidlertid mødepligt i situationer, hvor der er behov for det. Der er ca. 30.500 medlemmer i Hjemmeværnets reserve.

Nedgangen i antallet af frivillige medlemmer af Hjemmeværnet siden 2007 har udelukkende fundet sted blandt de aktive medlemmer, som det fremgår af figur 1.1. I 2007 var der ca. 23.000 aktive medlemmer og i 2016 ca. 15.300 aktive medlemmer. Antallet af medlemmer i reserven er til gengæld øget lidt fra ca. 28.200 i 2007 til ca. 30.500 medlemmer i reserven i 2016.

FIGUR 1.1

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter deltagelse. 2007, 2011 og 2016. Antal.

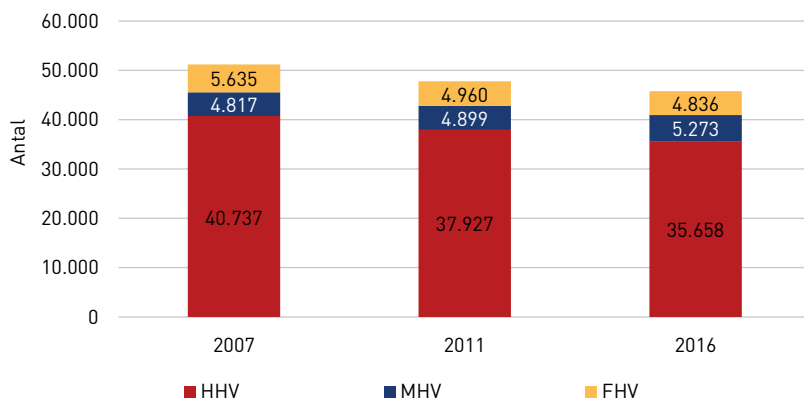

Kilde: Hjemmeværnets medlemsregister.

Hærhjemmeværnet udgør langt den største værnsgren med hensyn til antal medlemmer, som det fremgår af figur 1.2. I 2016 fordeler de 45.800 frivillige medlemmer sig med ca. 35.700 medlemmer af Hærhjemmeværnet, ca. 5.300 medlemmer af Marinehjemmeværnet og ca. 4.800 medlemmer af Flyverhjemmeværnet. Som det også fremgår af figuren, har nedgangen i antallet af medlemmer næsten udelukkende fundet sted i Hærhjemmeværnet, mens antallet i Marinehjemmeværnet er øget lidt siden 2007.

FIGUR 1.2

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter værnsgrene. 2007, 2011 og 2016. Antal.

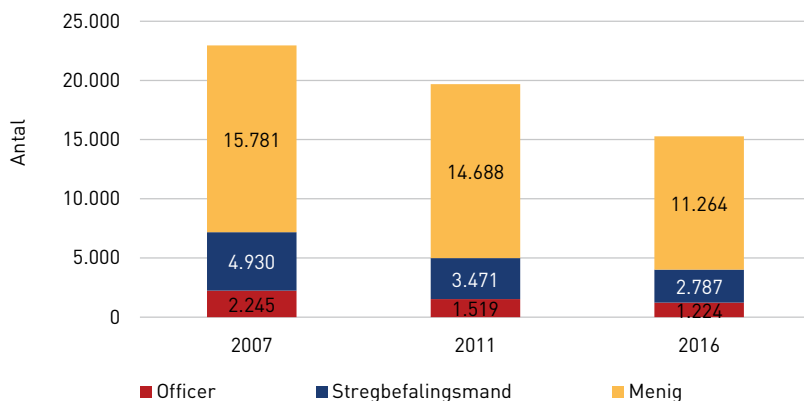

Anm.: HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Kilde: Hjemmeværnets medlemsregister.

FIGUR 1.3

Aktive frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter rang. 2007, 2011 og 2016. Antal.

Kilde: Hjemmeværnets medlemsregister.

De 15.300 aktive medlemmer af Hjemmeværnet i 2016 omfatter ca. 11.300 menige, ca. 2.800 stregbefalingsmænd og ca. 1.200 officerer, som

det fremgår af figur 1.3. Nedgangen siden 2007 i antallet af aktive medlemmer har fundet sted i alle tre ranggrupper. Antallet af aktive officerer er således reduceret fra ca. 2.200 i 2007 til ca. 1.200 i 2016.

DATAGRUNDLAG

Det er som nævnt en vigtig del af formålet med undersøgelsen af Hjemmeværnets frivillige medlemmer at give mulighed for at belyse udviklingen fra de tidligere undersøgelser i 2007 og 2011. Derfor er denne undersøgelse metodemæssigt gennemført, så resultaterne kan sammenlignes med de tidligere undersøgelser.

Undersøgelsen i 2016 af Hjemmeværnets frivillige medlemmer er, ligesom i 2011, gennemført med en kombination af postspørgeskemaer og internetspørgeskemaer blandt et repræsentativt udsnit af Hjemmeværnets frivillige medlemmer. Dataindsamlingen er gennemført af Danmarks Statistik. Spørgeskemaet blev sendt ud med et følgebrev, der også orienterede om muligheden for at besvare spørgeskemaet elektronisk via et link til internetskemaet. Spørgeskemaerne blev udsendt i begyndelsen af august 2016, og en rykker blev udsendt ca. tre uger efter. Dataindsamlingen blev afsluttet i slutningen af september 2016. I slutningen af indsamlingsperioden er der foretaget en telefonopfølgning blandt dem, vi ikke havde modtaget besvarelse fra. Dem, vi i den forbindelse opnåede kontakt til, har besvaret spørgeskemaet pr. telefon.

Stikprøven er udtrukket simpelt tilfældigt fra Hjemmeværnets medlemsregister og er stratificeret efter i alt 12 grupper:

- De tre værnsgrene: Hærhjemmeværnet, Marinehjemmeværnet og Flyverhjemmeværnet. Der er antalsmæssigt udtrukket nogenlunde lige store stikprøver fra hver af disse tjenestegrupper.
- Aktive medlemmer og medlemmer i reserven: Aktive medlemmer er medlemmer, som i Hjemmeværnets medlemsregister står opført med mindst 24 timers funktionsrelateret tjeneste om året.
- Rang for aktive: officerer, stregbefalingsmænd og menige.

I juni 2016 havde Hjemmeværnet, som det fremgår af tabel 1.1, 45.767 frivillige medlemmer. Heraf stod 30.492 i reserven, hvilket svarer

til 67 pct. af medlemmerne. I alt 1.600 medlemmer blev udtrukket til at indgå i undersøgelsen. De 1.600 er udtrukket med et antal fra hver af de 12 grupper af medlemmer, opdelt efter værnsgrene, rang og aktive/reserven, som det ligeledes fremgår af tabel 1.1. I alt 751 personer fra den udtrukne stikprøve har besvaret spørgeskemaet, hvilket svarer til en samlet svarprocent på 47. De 751 besvarelser omfatter 370 udfyldte papirske-maer, 350 webbaserede besvarelser og 30 telefoninterview.

TABEL 1.1

Antal medlemmer i Hjemmeværnet, stikprøve og svarprocenter.

Antal medlemmer:	Officer	Stregbefa- lingsmand	Menig	Reserve	Alle
<i>Population</i>					
HHV	876	2.278	8.452	24.052	35.658
MHV	235	272	1.844	2.922	5.273
FHV	113	237	968	3.518	4.836
Alle	1.224	2.787	11.264	30.492	45.767
<i>Antal i stikprøve</i>					
HHV	100	150	200	320	770
MHV	60	60	150	150	420
FHV	50	60	150	150	410
Alle	210	270	500	620	1600
<i>Antal besvarede</i>					
HHV	64	86	86	92	328
MHV	51	32	76	61	220
FHV	35	34	83	51	203
Alle	150	152	245	204	751
<i>Svarprocent</i>					
HHV	64	57	43	29	43
MHV	85	53	51	41	52
FHV	70	57	55	34	50
Alle	71	56	49	33	47

Anm.: HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Kilde: Hjemmeværnets medlemsregister samt surveyoplysninger.

Som det fremgår af tabel 1.1, er der ganske store forskelle på besvarelsen i de forskellige grupper. Blandt officererne er svarprocenten på 71. For stregbefalingsmænd er den 76, og for menige i den aktive styrke er den 49. Endelig er svarprocenten blandt medlemmerne i reserven 33. De mindst aktive medlemmer har således også været de mindst aktive til at deltage i undersøgelsen. At officererne har været de mest flittige til at

svare, gælder inden for alle værnsgrene. De største forskelle mellem værnsgrenene findes blandt officererne. I Marinehjemmeværnet er svarprocenten på 85 pct., mens den for officererne i Hærhjemmeværnet er på 64.

Mønsteret i besvarelsen svarer i øvrigt nogenlunde til den opnåede besvarelse i 2007 og 2011, men tendensen er, at svarprocenten bliver mindre. I 2007 besvarede i alt 1.005 af de udtrukne 1.600 medlemmer spørgeskemaet, hvilket svarer til en samlet svarprocent på 64. I 2011 besvarede i alt 925 af de udtrukne 1.600 medlemmer spørgeskemaet, hvilket svarer til en samlet svarprocent på 58. Også i de tidligere undersøgelser var der ganske store forskelle på svarprocenten mellem de forskellige grupper. Den faldende svarprocent afspejler, at der generelt i spørgeskemaundersøgelser bliver opnået færre og færre besvarelser, hvilket man antager bl.a. skyldes, at befolkningen bliver spurgt om at deltage i stadig flere undersøgelser, især webbaserede spørgeskemaundersøgelser.

I alle rapportens beskrivende tabeller har vi anvendt vægte, som vejer op fra antallet af besvarelser til det totale antal medlemmer inden for hver af de 12 grupper af medlemmer (de tre værnsgrene og de fire grupper efter rang og reserven). Der er nogle enkelte uoverensstemmelser mellem de frivilliges egne oplysninger og medlemsregisterets oplysninger om, hvilken værnsgren de tilhører, samt om, hvorvidt de står i reserven eller ej. I denne rapport er de frivilliges placering i medlemsregisteret lagt til grund for inddelingen efter værnsgren, rang og status, idet vægtningen er beregnet på disse strata.

Som det fremgår af tabel 1.2, er der nogle systematiske forskelle mellem den gruppe af udtrukne medlemmer, der har besvaret spørgeskemaet, og gruppen af udtrukne medlemmer, der ikke har svaret (bortfaldet i undersøgelsen). Der er således i undersøgelsen en mindre skævhed med hensyn til alder, som betyder, at de yngre aldersgrupper af medlemmer er underrepræsenterede, og medlemmer over 50 år er overrepræsenterede i de indsamlede spørgeskemadata. Der er også lidt skævhed efter værnsgrene, idet Hærhjemmeværnet er lidt underrepræsenteret. Og medlemmer af den aktive styrke har i højere grad end frivillige i reserven besvaret spørgeskemaet. Vi vægter data efter værnsgrene og deltagelse og korrigerer dermed for skævheden på disse områder. Skævheden på alder har vi derimod ikke den samme mulighed for at korrigere for. I stedet har vi valgt at basere vores præsentation af resultater vedrørende de fri-

villiges alder på oplysninger fra den udtrukne bruttostikprøve, der er baseret på Hjemmeværnets medlemsregister.

TABEL 1.2

Bortfaldsanalyse efter køn, alder, værnsgrene, deltagelse og rang. Procent.

	Besvarede (nettostikprøve)	Bortfald	Bruttostikprøve
<i>Køn</i>			
Mand	84,2	83,6	83,9
Kvinde	15,8	16,4	16,1
I alt	100,0	100,0	100,0
<i>Alder</i>			
18-29 år	6,4	12,6	9,7
30-39 år	10,3	17,0	13,8
40-49 år	20,6	29,0	25,1
50-59 år	29,0	23,7	26,2
60-69 år	18,4	12,1	15,1
70 år -	15,3	5,7	10,2
I alt	100,0	100,1	100,1
<i>Værnsgrene</i>			
HHV	43,7	52,1	48,1
MHV	29,3	23,6	26,3
FHV	27,0	24,4	25,6
I alt	100,0	100,1	100,0
<i>Deltagelse og rang</i>			
Aktive, i alt	72,8	51,0	61,3
Officer	20,0	7,1	13,1
Stregbefalingsmand	20,2	13,9	16,9
Menig	32,6	30,0	31,3
Reserven, i alt	27,2	49,0	38,8
I alt	100,0	100,0	100,0
Antal personer	751	849	1.600

Anm.: HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet. Kolonner summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

Kilde.:Hjemmeværnets medlemsregister samt surveyoplysninger.

HVEM ER DE FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET?

I dette kapitel beskriver vi Hjemmeværnets frivillige medlemmer, hvad angår deres køn, alder, familieforhold, bopæl, uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet. Vi beskriver også deres fordeling på rang, og om de er aktive eller i reserven. Endelig undersøger vi, om de frivillige i Hjemmeværnet også deltager i frivilligt ulønnet arbejde inden for andre områder. Undervejs belyser vi, om sammensætningen af gruppen af frivillige har ændret sig siden 2011. I denne forbindelse medtager vi også oplysninger fra 2007-undersøgelsen for at gøre det muligt at belyse udviklingen over en længere periode. Desuden ser vi på, om sammensætningen af gruppen af frivillige varierer, afhængigt af værnsgrene, og af, om der er tale om aktive eller personer i reserven.

Vi baserer primært kapitlet på oplysninger fra den gennemførte spørgeskemaundersøgelse, se også kapitel 1. Desuden inddrager vi oplysninger om de frivilliges alder fra Hjemmeværnets medlemsregister for de 1.600 personer, der er udtrukket til spørgeskemaundersøgelsen i henholdsvis 2007, 2011 og 2016. Brugen af disse oplysninger til afdækningen af alder skal ses i lyset af, at frivillige, der har passeret 50-årsalderen, er overrepræsenterede blandt dem, som har besvaret spørgeskemaundersøgelsen (se også kapitel 1). Hvis vi havde anvendt spørgeskemaoplysningerne til at afdække de frivilliges alder, ville det give et misvisende billede.

KØN, FAMILIESITUATION OG BOPÆL

Hovedparten af de frivillige i Hjemmeværnet er mænd. I 2016 er 86 pct. af de frivillige mænd, og denne andel har stort set været konstant siden 2007, se tabel 2.1. Vi finder desuden en tilsvarende andel af mænd blandt både de aktive og i reserven i 2016.

TABEL 2.1

Frivillige medlemmer af Hjemmeværnet, fordelt efter køn, familieforhold og bopæl. 2007, 2011 og 2016 samt særskilt for de aktive og reserven i 2016.

Procent.

	2007	2011	2016		
	Alle	Alle	Alle	Aktiv	Reserve
<i>Køn</i>					
Kvinde	13,5	12,4	14,3	13,3	14,8
Mand	86,5	87,6	85,7	86,7	85,2
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Familieforhold¹</i>					
Bor med ægtefælle/samlever	77,3	73,5	** 64,8	66,0	64,1
Bor alene	17,6	14,8	** 25,4	22,4	27,0
Har børn under skolealderen (0-6 år)	12,7	13,1	* 7,5	8,6	7,0
Har børn i skolealderen (7-17 år)	26,4	27,9	*** 12,8	14,4	12,0
<i>Bopæl</i>					
Hovedstaden/en af dens forstæder	15,8	12,0	18,9	17,2	19,9
Provinsby/en af dens forstæder	33,9	38,8	31,5	36,4	28,7
Bymæssig bebyggelse	18,6	19,8	20,9	22,4	20
Landdistrikt	31,7	29,4	28,7	24,0	31,3
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9
Beregningsgrundlag (min.)			702	523	179

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016 og mellem de aktive og reserven i 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Kolonne summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

1. Summerer ikke til 100, da det er muligt at angive flere svar.

De frivillige medlemmers familieforhold er tilsyneladende anderledes i 2016, end det var tilfældet i 2011: Ifølge de indsamlede spørgeskemaoplysninger bor 25 pct. af de frivillige alene i 2016, hvilket kun gjaldt 15 pct. i 2011. Tilsvarende er der i 2016 relativt færre, der bor med ægtefælle eller samlever (65 pct. i 2016 mod 74 pct. i 2011), der har børn i skolealderen (13 mod 28 pct.), og der har børn under skolealderen (8 mod 13 pct.). Det er dog her vigtigt at være opmærksom på, at overrepræsentati-

onen af personer over 50 år blandt de frivillige, der har besvaret spørgeskemaet (se kapitel 1), kan være en del af forklaringen på de fundne forskelle. De frivillige aktive og de frivillige i reserven er relativt ens, når det gælder deres fordeling på familieforhold.

TABEL 2.2

Frivillige medlemmer af Hjemmeværnet, fordelt efter køn, familieforhold og bopæl. Særskilt for værnsgrene. 2016. Procent.

	HHV	MHV	FHV
<i>Køn</i>			
Kvinde	13,3	14,2	21,9
Mand	86,7	85,8	78,1
I alt	100,0	100,0	100,0
<i>Familieforhold¹</i>			
Bor med ægtefælle/samlever	63,8	68,8	67,7
Bor alene	25,6	23,3	26,4
Har børn under skolealderen (0-6 år)	8,4	5,2	4,0
Har børn i skolealderen (7-17 år)	12,7	16,3	9,3
<i>Bopæl¹</i>			
Hovedstaden/en af dens forstæder	19,7	14,6	18,3
Provinsby/en af dens forstæder	29,8	47,1	25,2
Bymæssig bebyggelse	21,6	16,2	20,6
Landdistrikt	28,8	22,1	35,9
I alt	99,9	100,0	100,0
Beregningsgrundlag (min.)	307	211	184

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle mellem de tre værnsgrene i 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet. Kolonne summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

1. Summerer ikke til 100, da det er muligt at angive flere svar.

De frivilliges fordeling på bopæl har ikke ændret sig nævneværdigt fra 2011 til 2016. I 2016 bor 19 pct. af de frivillige i hovedstaden eller en af dens forstæder, 32 pct. bor i en provinsby eller en af dens forstæder, 20,9 pct. bor i bymæssig bebyggelse, mens 29 pct. bor i et landdistrikt. De frivillige aktive og de frivillige i reserven adskiller sig heller ikke nævneværdigt fra hinanden, når det drejer sig om deres fordeling på bopæl.

De frivillige inden for de tre værnsgrene er fordelt på stort set samme måde på køn og familieforhold, se tabel 2.2. Der ser ganske vist ud til at være relativt flere kvinder blandt de frivillige i Flyverhjemmeværnet, end det er tilfældet inden for de øvrige værnsgrene, men denne

forskel kan, ifølge den gennemførte statistiske test, ikke siges at være nævneværdig.

Frivillige i Marinehjemmeværnet adskiller sig fra de frivillige i de øvrige værnsgrene, når det gælder deres fordeling på bopæl: 47 pct. af de frivillige i Marinehjemmeværnet bor i en provinsby eller en af dens forstæder mod kun 40 pct. af de frivillige i Hærhjemmeværnet og 25 pct. af de frivillige i Flyverhjemmeværnet. Omvendt bor relativt færre af de frivillige i Marinehjemmeværnet i hovedstaden eller en af dens forstæder (15 mod 20 og 18 pct.), i bymæssig bebyggelse (16 mod 21 og 22 pct.) eller i et landdistrikt (22 mod henholdsvis 29 og 36 pct.).

ALDER

Vi finder, at de frivilliges gennemsnitsalder er steget over tid, se tabel 2.3. Mens gennemsnitsalderen i 2007 var på 47 år, ligger den i 2016 på 50 år. Ser vi nærmere på aldersfordelingen i de enkelte år, finder vi, at andelen af frivillige, der har passeret 50 år – og herunder især andelen af frivillige, der har passeret 70-årsalderen – er steget siden 2007. Det er dog samtidig værd at bemærke, at andelen af medlemmer under 30 år ligger på samme niveau i 2016 som i 2007.

De frivilliges gennemsnitsalder er steget inden for alle tre værnsgrene fra 2007 til 2016, se figur 2.1. Gennemsnitsalderen er især steget i Flyverhjemmeværnet, nemlig fra 50 år i 2007 til 56 år i 2016. I Hærhjemmeværnet er denne alder steget fra 46 til 49 år, mens den er steget fra 47 til 51 år i Marinehjemmeværnet. Det skal dog bemærkes, at gennemsnitsalderen i Marinehjemmeværnet ligger på stort set samme niveau i 2011 og i 2016.

Gennemsnitsalderen er primært steget blandt frivillige i reserven. Mens denne alder kun er steget marginalt for de aktive frivillige fra 45 til 46 år fra 2007 til 2016 (og tilmed var nede under 45 år i 2011), er den steget fra 48 til 52 år for de frivillige i reserven.

Aldersudviklingen for de aktive afhænger af, hvilken rang vi ser på. Gennemsnitsalderen er steget fra 47 år i 2007 til 51 år i 2016 for officerer og fra 45 til 46 år for menige. Omvendt er gennemsnitsalderen i samme periode faldet fra 47 til 44 år for stregbefalingsmænd.

TABEL 2.3

Frivillige medlemmer af Hjemmeværnet, fordelt efter alder samt deres alder i gennemsnit. 2007, 2011 og 2016. Procent.

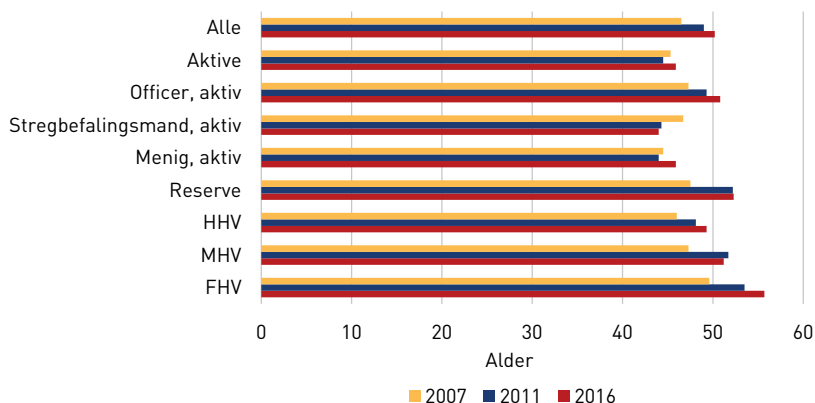
Alder	2007	2011	2016
<i>Fordeling</i>			
18-29 år	8,5	8,0	8,6
30-39 år	20,7	18,0	7,4
40-49 år	34,3	31,4	18,7
50-59 år	18,2	18,6	24,0
60-69 år	16,4	13,7	20,8
70 år og derover	2,0	10,3	20,5
I alt	100,0	100,0	100
<i>Gennemsnitsalder, år</i>			
Beregningsgrundlag	46,5	49,0	50,2
	1.600	1.600	1.600

Anm.: Vægtede tal.

Kilde: Hjemmeværnets medlemsregister.

FIGUR 2.1

Gennemsnitsalder blandt frivillige i Hjemmeværnet. For alle og særskilt for aktive, underopdelt efter rang, for reserven og efter værnsgrene. 2007, 2011 og 2016. Antal år.

Anm.: Vægtede tal. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Kilde: Hjemmeværnets medlemsregister.

UDDANNELSE OG TILKNYTNING TIL ARBEJDSMARKEDET

I dette afsnit ser vi nærmere på de frivilliges uddannelsesmæssige baggrund og deres tilknytning til arbejdsmarkedet.

TABEL 2.4

Frivillige medlemmer af Hjemmeværnet, fordelt efter opnået erhvervsuddannelse og antal års skolegang for personer med afsluttet uddannelse (gennemsnit). 2016, 2011 og 2007. Procent og antal år.

Uddannelse:	2016	2011	2007
Ingen uddannelse	11,6	12,3	19,5
Specialarbejderuddannelse	4,5	4,3	4,7
Erhvervsfaglig uddannelse	22,7	27,8	29,4
Anden faglig uddannelse	17,6	16,3	20,0
Kort videregående uddannelse	15,0	11,9	6,7
Mellemlang videregående uddannelse	19,8	16,1	12,1
Lang videregående uddannelse	8,8	11,4	7,7
I alt	100,0	100,1	100,1
Beregningsgrundlag	711		
<i>Antal års skolegang for personer med afsluttet uddannelse</i>	12,0	12,4	10,4
Beregningsgrundlag (min.)	715		

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016. Kolonner summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

En stor andel af de frivillige har en erhvervsfaglig eller en anden faglig uddannelse, nemlig 40 pct., se tabel 2.4. I befolkningen som helhed har flere mænd end kvinder en sådan uddannelse (se Larsen m.fl., 2016). Den store andel af frivillige med denne type uddannelse skal derfor givetvis ses i lyset af, at relativt mange af de frivillige er mænd. 12 pct. af de frivillige har en mellemlang videregående uddannelse, 15 pct. har en kort videregående uddannelse, mens 12 pct. ikke har nogen erhvervskompetencegivende uddannelse. Mens de frivilliges uddannelseslængde steg fra 2007 til 2011 (se også Fridberg & Damgaard, 2012), er der ikke sket nævneværdige ændringer i hverken fordelingen på uddannelse eller det gennemsnitlige antal års skolegang fra 2011 til 2016. De frivillige i 2016, der ikke fortsat går i skole, har i gennemsnit 12 års skolegang bag sig.

TABEL 2.5

Frivillige medlemmer af Hjemmeværnet, fordelt efter tilknytning til arbejdsmarkedet, ansættelsessektor (for de frivillige, der er lønmodtagere) samt placering af arbejdstid og gennemsnitlig ugentlig arbejdstid (for frivillige i beskæftigelse). 2016, 2011 og 2007. Procent og antal timer.

	2016	2011	2007
<i>Tilknytning til arbejdsmarkedet</i>			
Funktionær/tjenestemand	17,0	27,7	30,1
Faglært arbejde	18,8	15,9	20,7
Ufaglært arbejde	12,7	12,6	15,8
Selvstændig	6,0	7,5	8,6
Arbejdsløs m.v. ¹	7,3	6,1	3,5
Efterlønsmodtager og alderspensionist	28,5	23,6	14,0
Under uddannelse	2,5	2,6	2,5
Uden for arbejdsmarkedet i øvrigt ²	5,7	3,8	4,8
Andet og uoplyst	1,4	0,3	0,2
I alt	99,9	100,1	100,2
Beregningsgrundlag	713		
<i>Ansættelsessektor</i>			
Privat sektor	67,8	65,9	74,4
Offentlig sektor	27,8	28,4	22,7
Andet og uoplyst	4,4	5,7	2,9
I alt	100,0	100,0	100,0
Beregningsgrundlag	455		
<i>Ugentlig arbejdstid, timer</i>	40,4	42,3	43,1
<i>Placering af arbejdstid</i>			
Fast dagtid	73,1	71,8	67,9
Uregelmæssig placering eller skæve arbejdstider	14,5	20,8	16,7
Skiftehold	3,1	2,7	4,8
Andet og uoplyst	9,3	4,6	10,7
I alt	100,0	99,9	100,1
Beregningsgrundlag	498		

Anm.: Vægtede tal. Summerer ikke til 100, da muligt at afgive flere svar. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016.

1. "Arbejdsløs m.v." omfatter arbejdsløse på dagpenge, kontanthjælpsmodtagere og personer ansat i fleksjob eller skånejob.
2. "Uden for arbejdsmarkedet i øvrigt" omfatter førtidspensionister og hjemmegående husmødre/-fædre.

Ser vi på de frivilliges tilknytning til arbejdsmarkedet, finder vi, at 29 pct. er efterlønsmodtagere eller alderspensionister. 19 pct. har et faglært arbejde, 17 pct. er funktionærer eller tjenestemænd, mens 13 pct. har et ufaglært arbejde, se tabel 2.5. Andelen af efterlønsmodtagere og alderspensionister ser ud til at være steget lidt fra 2011 til 2016, mens andelen

af funktionærer og tjenestemænd ser ud til at være faldet. Udviklingen kan dog, ifølge den gennemførte statistiske test, ikke siges at være nævneværdig.

De tre værnsgrene adskiller sig fra hinanden, når det gælder de frivilliges tilknytning til arbejdsmarkedet, se tabel 2.6. Blandt de frivillige inden for Marinehjemmeværnet finder vi relativt flere, der er funktionærer eller tjenestemænd, end det er tilfældet inden for de øvrige værnsgrene. Personer med fagligt arbejde er overrepræsenterede blandt de frivillige inden for Hærhjemmeværnet, mens selvstændige, efterlønsmodtagere og alderspensionister er overrepræsenterede blandt de frivillige i Flyverhjemmeværnet.

To tredjedele af de frivillige, som er beskæftiget som lønmodtagere, arbejder i den private sektor, se tabel 2.5. Især mænd er beskæftiget i den private sektor (se Larsen m.fl., 2016), hvorfor de frivilliges sektorfordeling givetvis afspejler, at mænd udgør hovedparten af de frivillige i Hjemmeværnet. De frivilliges fordeling på sektor har ikke ændret sig nævneværdigt siden 2011. Der er heller ikke nævneværdige forskelle på, hvordan de frivillige inden for de tre værnsgrene, der er beskæftiget som lønmodtagere, er fordelt på sektor, se tabel 2.6.

Arbejdstiden for hovedparten af de frivillige, der er i beskæftigelse, er fast dagtid, se tabel 2.5. Dette gælder 73 pct. i 2016, mens 15 pct. har skæve arbejdstider eller uregelmæssig placering af arbejdstiden. De skæve arbejdstider omfatter her fast aftenskift eller aftenarbejde, fast nat-skift eller natarbejde og fast morgenarbejde. Kun 3 pct. af de beskæftigede frivillige har skifteholdsarbejde. De beskæftigede frivilliges fordeling på placeringen af deres arbejdstid er relativt ens inden for hver af de tre værnsgrene, se tabel 2.6.

TABEL 2.6

Frivillige medlemmer af Hjemmeværnet, fordelt efter tilknytning til arbejdsmarkedet¹, ansættelsessektor (for de frivillige, der er lønmodtagere) samt placering af arbejdstid og gennemsnitlig ugentlig arbejdstid (for frivillige i beskæftigelse).¹ Særskilt for værnsgrene. 2016. Procent og antal timer.

	HHV	MHV	FHV
<i>Tilknytning til arbejdsmarkedet*</i>			
Funktionær/tjenestemand	16,1	27,4	18,5
Faglært arbejde	21,2	16,2	11,8
Ufaglært arbejde	13,8	11,8	10,9
Selvstændig	5,1	6,8	14,0
Arbejdsløs m.v. ²	8,2	6,6	4,2
Efterlønsmodtager og alderspensionist	28,9	26,9	38,1
Uden for arbejdsmarkedet i øvrigt ³	6,7	4,4	2,5
I alt	100,0	100,1	100,0
Beregningsgrundlag	300	204	184
<i>Ansættelsessektor</i>			
Privat sektor	68,1	65,8	78,2
Offentlig sektor	26,8	33,7	20,7
Andet og uoplyst	5,2	0,5	1,0
I alt	100,1	100,0	99,9
Beregningsgrundlag	201	133	105
<i>Ugentlig arbejdstid (timer)</i>			
	221	153	124
<i>Placering af arbejdstid</i>			
	40,8	39,2	39,1
Fast dagtid	73,8	68,2	74,7
Uregelmæssig placering eller skæve arbejdstider	12,7	22,1	16,9
Skiftehold	3,1	3,0	3,4
Andet og uoplyst	10,4	6,6	5,0
I alt	100,0	99,9	100,0
Beregningsgrundlag (min.)	220	153	124

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle mellem de tre værnsgrene i 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet. Kolonner summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

1. Kategorierne "under uddannelse" og "andet og uoplyst" er udeladt pga. et lavt observationsantal.
2. "Arbejdsløs m.v." omfatter arbejdsløse på dagpenge, kontanthjælpsmodtagere og personer ansat i fleksjob eller skånejob.
3. "Uden for arbejdsmarkedet i øvrigt" omfatter førtidspensionister og hjemmegående husmødre/-fædre.

Kilde: Tekst

RANG, DELTAGELSE OG ANCIENNITET I HJEMMEVÆRNET

I dette afsnit ser vi på, hvordan de frivillige er fordelt, når det gælder deres rang, om de er aktive eller i reserven samt deres anciennitet i Hjemmeværnet.

TABEL 2.7

Frivillige medlemmer af Hjemmeværnet, fordelt efter deltagelse og rang samt antal år i Hjemmeværnet. For alle 2007, 2011 og 2016 samt særskilt for værnsgrene 2016. Procent og antal år i gennemsnit.

	2007	2011	2016			
	Alle	Alle	Alle	HHV	MHV	FHV
<i>Deltagelse og rang</i>						
Aktive:						
Officer	5,9	3,2	2,8	2,6	4,6	2,4
Stregbefalingsmand	10,8	7,3	6,4	6,7	5,3	5,1
Menig	27,2	30,7	25,5	24,6	36,0	20,5
Aktive i alt	43,9	41,2	34,7	33,9	45,9	28,0
Reserve	56,1	58,8	65,3	66,1	54,2	72,0
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1	100,0
<i>Antal år i Hjemmeværnet</i>	23,1	24,3	27,6	27,8	22,9	31,7
Beregningsgrundlag (min.)			719	315	214	190

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016 og mellem de tre værnsgrene i 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Kilde: Tekst

Blandt de frivillige er 35 pct. aktive i 2016, se tabel 2.7. Til sammenligning udgjorde de aktive 44 pct. i 2007 og 41 pct. i 2011. Andelen af de frivillige, der er i reserven, er med andre ord steget i den undersøgte periode. Marinehjemmeværnet adskiller sig som den værnsgren, der har relativt fleste aktive frivillige i 2016, nemlig 46 pct.

Ser vi nærmere på de 35 pct. af de frivillige, der er aktive i 2016, finder vi, at 26 pct. er menige, 6 pct. er stregbefalingsmænd, mens 3 pct. er officerer. Den største andel aktive officerer finder vi i Marinehjemmeværnet, nemlig næsten 5 pct. mod 2-3 pct. inden for de øvrige værnsgrene. Aktive stregbefalingsmænd udgør ca. 7 pct. af de frivillige inden for

Hærhjemmeværnet mod 5 pct. inden for de øvrige værnsgrene. Endelig udgør aktive menige hele 36 pct. af de frivillige inden for Marinehjemmeværnet mod kun 21 pct. inden for Flyverhjemmeværnet.

De frivilliges anciennitet i Hjemmeværnet er steget i den undersøgte periode. I 2016 har de frivillige i gennemsnit været i Hjemmeværnet i 28 år mod 23 år i 2007. De frivillige inden for Flyverhjemmeværnet har relativt størst anciennitet, nemlig 32 år mod ”kun” 23 år i Marinehjemmeværnet.

FRIVILLIGT ARBEJDE

Afslutningsvist ser vi nærmere på, i hvilken udstrækning Hjemmeværnets frivillige også er engageret i andre typer af frivilligt arbejde. I tråd med spørgeskemaundersøgelserne, gennemført i 2007 og 2011, er de frivillige også i 2016 blevet spurgt, om de arbejder frivilligt inden for en række specifikke områder.

De forskellige typer af frivilligt arbejde er inddelt i 13 kategorier:

- Kulturområdet: museer, kulturinstitutioner, kulturelle foreninger, lokalhistoriske foreninger og arkiver, kulturbevaringsforeninger og sangkor.
- Idrætsområdet: idrætsforeninger og sportsklubber, danseforeninger, rideklubber, idrætshaller og -anlæg, fritidscentre, badeanstalter, skøjte- og svømmehaller.
- Fritidsområdet i øvrigt: hobbyforeninger, børne- og ungdomskorps, spejderkorps, ungdomsklubber, jagtforeninger, kolonihaveforeninger, haveforeninger, slægtsforskning, soldater-, single- og sømandsforeninger, Rotary, Lions Club.
- Uddannelse, undervisning og forskning: skolebestyrelser, grundskoler, gymnasier, friskoler, ungdoms- og efterskoler, aftenskoler, højskoler, voksen- og fritidsundervisning, efteruddannelse, husflidshusmoder- og husholdningsforeninger, foredragsforeninger, selvejende forskningsinstitutioner og videnscentre.
- Sundheds- og sygdomsområdet: afholds-, patient-, handicap- og misbrugsforeninger, hospitaler, det psykiatriske område, krisehjælp og bloddonorer.

- Det sociale område: foreninger og klubber for børn, unge- og ældreforeninger, pensionistforeninger, besøgstjeneste, selvejende institutioner (plejehjem, dagsinstitutioner, ungdomshjem, stofmisbrugsinstitutioner, krisecentre), andre tilbud til marginaliserede grupper og flygtningeorganisationer.
- Bolig- og lokalsamfundsområdet: sogneforeninger, borger- og beboerforeninger, genbrugs- og antenneforeninger, vindmøllelaug, foreninger til fremme af områders og regioners infrastruktur, økonomi m.v., bolig-, lejer- og grundejerforeninger, Lejernes Landsorganisation, forsamlingshuse, beboerhuse og aktivitetshuse.
- Fagligt arbejde og erhvervs- og brancheorganisationer: faglige organisationer og foreninger, fagforbund og fagforeninger, arbejdstager- og lønmodtagerorganisationer, håndværker- og handelsstandsforeninger, turistforeninger, biavlerforeninger, musikerforbund og andre erhvervs- og brancheorganisationer.
- Rådgivning og juridisk bistand: fortalerorganisationer, foreninger for borgerlige rettigheder, menneskerettigheder og lignende, foreninger for bestemte værdier, foreninger til forebyggelse af kriminalitet, juridisk rådgivningsforeninger, retshjælp og forbrugerorganisationer.
- Politik og partiforeninger: vælger- og partiforeninger, politiske ungdomsforeninger, øvrige politiske foreninger og græsrodsorganisationer.
- Internationale aktiviteter: internationale humanitære organisationer, freds- og solidaritetsorganisationer, exchange-organisationer og udviklingsorganisationer.
- Religion og kirke: religiøse foreninger og menigheder, søndagsskoler, anerkendte kirkesamfund, frie kirker og trossamfund, dvs. også uden for folkekirken.
- Andet: andre aktiviteter, der ikke er omfattet af ovenstående.

Det fremgår af tabel 2.8, at 55 pct. af de frivillige i Hjemmeværnet er engageret i en eller anden form for frivilligt arbejde ved siden af deres aktiviteter i Hjemmeværnet. Til sammenligning er kun ca. 38 pct. af hele den voksne danske befolkning engageret i frivilligt arbejde (Fridberg & Henriksen, 2014). Dermed er de frivillige i Hjemmeværnet langt mere involverede i forskellige former for andet frivilligt arbejde end danskerne i almindelighed. Andelen af Hjemmeværnets frivillige, der er engageret i andet frivilligt arbejde er dog faldet lidt siden 2007, hvilket kan hænge

sammen med, at den gennemsnitlige alder for de frivillige i Hjemmeværnet er øget siden 2007.

TABEL 2.8

Andelen af frivillige medlemmer i Hjemmeværnet, der deltager i frivilligt ulønnet arbejde inden for andre områder. 2016, 2011 og 2007. Procent.

Arbejder frivilligt inden for:	2016	2011	2007
Kulturområdet	8,0	7,5	6,3
Ildrætsområdet*	14,3	22,6	22,0
Fritidsområdet i øvrigt	11,6	14,1	16,2
Uddannelse, undervisning og forskning*	4,7	9,3	8,6
Sundheds- og sygdomsområdet	10,0	12,0	12,3
Det sociale område	8,9	9,5	9,7
Miljøområdet	4,8	5,1	6,0
Bolig- og lokalsamfundsområdet	9,5	9,4	15,4
Fagligt arbejde og erhvervs- og brancheorganisationer*	3,7	7,6	9,0
Rådgivning og juridisk bistand	0,7	1,0	1,1
Politik og partiforeninger	5,7	7,0	7,7
Internationale aktiviteter	2,0	3,6	2,2
Religion og kirke	3,1	4,0	6,7
Andre områder	8,6	8,6	8,3
Ingen af områderne	44,5	38,1	39,6

Anm.: Vægtede tal. Summerer ikke til 100, da muligt at afgive flere svar. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau.

Ligesom i befolkningen som helhed er det især inden for idræts- og fritidsområdet, at mange lægger en frivillig indsats, men også på sundheds- og sygdomsområdet samt på bolig- og lokalsamfundsområdet er mange af Hjemmeværnets medlemmer aktive som frivillige.

SAMMENFATNING

I dette kapitel har vi undersøgt, hvordan gruppen af frivillige er sammensat, når det gælder køn, alder, familieforhold, bopæl, uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet, deres fordeling efter rang og deltagelse i Hjemmeværnet og deres deltagelse i andre typer af frivilligt arbejde. Hovedkonklusionerne fra kapitlet kan sammenfattes således:

- Der er væsentligt flere mænd end kvinder blandt de frivillige i Hjemmeværnet.
- De frivilliges gennemsnitsalder er ca. 50 år. Denne alder er primært steget blandt de frivillige i reserven siden 2007. Gennemsnitsalderen er i samme periode steget inden for alle tre værnsgrene – dog er gennemsnitsalderen stort set den samme i 2011 og 2016 i Marinehjemmeværnet. Den største stigning har fundet sted inden for Flyverhjemmeværnet.
- De frivillige under 30 år udgør den samme andel i 2016 som i 2007.
- Størstedelen af de frivillige bor med en ægtefælle eller en samlever.
- De frivillige er især bosat i en provinsby eller en af dens forstæder eller i et landdistrikt.
- Relativt mange af de frivillige i Hjemmeværnet har en erhvervsfaglig eller en lignende uddannelse, og relativt mange er beskæftiget i den private sektor. Begge dele hænger sammen med, at mænd udgør majoriteten af de frivillige.
- De frivilliges gennemsnitlige uddannelseslængde er stort set den samme i 2016 som i 2011.
- Relativt mange af de frivillige er efterlønsmodtagere eller alderspensionister.
- De aktive udgør en faldende andel af de frivillige i Hjemmeværnet.
- Den gennemsnitlige anciennitet i Hjemmeværnet er 28 år. Denne anciennitet er steget siden 2007, hvor den var 23 år. Den gennemsnitlige anciennitet varierer, afhængigt af, hvilken af de tre værnsgrene vi kigger på. Ancienniteten er størst i Flyverhjemmeværnet, hvor den ligger på 32 år, mens den er mindst i Marinehjemmeværnet, hvor den er 23 år.
- De frivillige i Hjemmeværnet er i 2016, ligesom i 2007 og 2011, betydeligt mere involverede i andet frivilligt arbejde end befolkningen som helhed.

HVORFOR FRIVILLIG, OG HVAD MOTIVERER?

I dette kapitel belyser vi de frivilliges anledning til at melde sig ind i Hjemmeværnet og deres bevæggrunde for at være medlem af Hjemmeværnet, hvor megen tid de bruger på Hjemmeværnet og på forskellige aktiviteter, om de tidligere har været mere aktive i Hjemmeværnet, hvad der eventuelt afholder dem fra at være mere aktive samt forskellige årsager til, at nogle overvejer eller har valgt at stoppe.

Kapitlet indeholder både en beskrivende og en analytisk del. Den beskrivende del tegner et generelt billede af de frivilliges engagement i Hjemmeværnet, og hvordan de bruger deres tid. I den analytiske del undersøger vi, om det er muligt at isolere de individuelle faktorer (position i Hjemmeværnet samt demografiske, socioøkonomiske, familiemæssige forhold osv.), som kan forklare variationer i de frivilliges engagement.

HVORFOR FRIVILLIG?

Hvad var anledningen til, at man meldte sig ind i Hjemmeværnet? De frivillige er, ligesom i de tidligere undersøgelser, blevet spurgt om anledningen til, at de oprindeligt meldte sig ind i Hjemmeværnet, og de kunne vælge op til 13 forskellige anledninger. Tabel 3.1 viser fordelingen af de

frivillige på forskellige anledninger. Den hyppigst nævnte anledning til at melde sig ind i Hjemmeværnet er, at den frivillige på et tidspunkt blev opfordret af andre til at melde sig ind. Det gælder 44 pct. af alle frivillige. Derudover er det primært personlige anledninger, der førte til et medlemskab: generel interesse, ønske om at deltage i landets forsvar, vil gerne gøre nytte/gøre en forskel, ønske om at styrke sine militærfaglige kompetencer, ønske om at indgå i et socialt fællesskab og et ønske om at deltage i støtte til det civile samfund.

Det er relativt få medlemmer, 3 pct., der har meldt sig ind på baggrund af et ønske om at deltage i internationale operationer. Denne mulighed har også kun været til stede siden 2008.

Rekruttering gennem medier og annoncer, henvendt til nye medlemmer, har haft betydning for en relativt lille gruppe, i alt 5 pct. af de frivillige medlemmer.

TABEL 3.1

Andelen af frivillige i Hjemmeværnet, der angiver specifikke aktuelle anledninger til at melde sig ind i Hjemmeværnet. 2016 og 2011. Procent.

Aktuel anledning til at melde sig ind i Hjemmeværnet:	2016	2011
Blev opfordret af andre	44,3	45,7
Udsprang af interesse	35,7	37,3
Ville deltage i landets forsvar	29,3	33,5
Ville gerne gøre nytte/gøre en forskel	22,2	21,0
Udsprang af militærtjeneste*	21,0	28,7
Ønske om at styrke militærfaglige kompetencer ¹	15,6	-
Ønske om at indgå i et socialt fællesskab	15,3	16,4
Ønske om at deltage med støtte til det civile samfund	15,0	15,3
Udsprang af ønske om at lære noget	10,6	7,8
Andet	8,0	6,6
Der blev annonceret efter medlemmer	4,2	3,9
Ønske om at deltage i internationale operationer	3,1	3,6
Tv-udsendelse, avisartikel o.l. om Hjemmeværnet	0,9	1,9
Beregningsgrundlag	723	

Anm.: Vægtede tal. Summerer ikke til 100, da det var muligt at afgive flere svar. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau.

1. Ikke svarmulighed i 2011.

Mønsteret i anledninger til at melde sig ind i Hjemmeværnet svarer næsten helt til resultatet af undersøgelserne fra 2007 og 2011. Resultaterne fra 2011 indgår her i tabel 3.1. Også i 2007 og 2011 angav de frivillige

mest hyppigt, at de var blevet opfordret af andre. Den eneste statistisk signifikante ændring er, at det i 2016 er blevet en mindre andel, der oplyser, at indmeldelsen udsprang af militærtjeneste, nemlig 21 pct. mod 29 pct. i 2011. Men ændringen skal ses på baggrund af, at denne andel i 2011 var øget fra 23 pct. i 2007. Andelen i 2016 er således på niveau med resultatet fra 2007.

I 2016 er ”Ønske om at styrke militærfaglige kompetencer” tilkommet som ny svarmulighed. 16 pct. af de frivillige har anført, at dette ønske var anledningen til at melde sig ind i Hjemmeværnet.

Resultatet her stemmer helt overens med undersøgelser om frivilligt arbejde, der entydigt viser, at det at blive opfordret af andre har en stor betydning for at gå ind i frivilligt arbejde. Rekruttering er typisk afhængig af sociale netværk og social kapital, som øger chancen for at blive opfordret og dermed chancen for at opleve, at der er brug for den frivillige indsats.

TYPER AF FRIVILLIGE

I dette afsnit belyses de vigtigste grunde til fortsat at være medlem af Hjemmeværnet. Tabel 3.2 viser, at det militære forsvar af Danmark, og at ”Hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet”, er de hyppigst nævnte årsager til, at medlemmerne er frivillige i Hjemmeværnet. Disse to begrundelser stemmer overens med Hjemmeværnets grundlæggende funktioner og er på linje med resultaterne fra undersøgelserne i 2007 og 2011. De frivillige nævner herudover, at det sociale samvær, personlig udvikling, aktiv fritid, uddannelsesmuligheder, ledelsesmuligheder, øvelserne og materiellet også er væsentlige årsager til at være med i Hjemmeværnet.

Fordelingen af svar i tabel 3.2 viser, at årsagerne til at være eller forblive medlem i Hjemmeværnet består af flere forskellige aspekter end anledningen til indmeldelse. For eksempel har det sociale samvær en større betydning, så snart man er blevet medlem, hvorimod det ikke nævnes som en væsentlig anledning til at melde sig ind i Hjemmeværnet.

Mønsteret og rangordenen af de anførte årsager til at være medlem af Hjemmeværnet svarer stort set til resultaterne fra undersøgelserne i 2007 og 2011. I tabel 3.2 er svarene fra 2011-undersøgelsen medtaget. I

2007 og 2011 angav de frivillige også mest hyppigt, at årsagen til, at de er i Hjemmeværnet, er det militære forsvar af Danmark.

TABEL 3.2

Andelen af frivillige i Hjemmeværnet, der angiver specifikke forhold som de vigtigste årsager til, at de er i Hjemmeværnet. 2016 og 2011. Procent.

Vigtigste årsager til at være i Hjemmeværnet:	2016	2011
Det militære forsvar af Danmark	60,6	58,7
Hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet*	46,9	57,5
Det sociale samvær	40,2	43,1
Mulighed for en aktiv fritid	34,3	38,7
Personlig udvikling og kompetencer*	30,0	39,0
Mulighederne for uddannelse	22,6	26,6
Vedligeholde og styrke militærfaglige kompetencer ¹	22,5	-
Kan godt lide at være på øvelse**	16,2	24,7
Interesse for materiellet	14,2	17,9
Ledelsesmuligheder*	13,2	19,7
Andet*	5,5	11,7
Beregningsgrundlag	723	884

Anm.: Vægtede tal. Summerer ikke til 100, da det var muligt at afgive flere svar. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau.

1. Ikke svarmulighed i 2011.

I 2016 er ”Vedligeholde og styrke militærfaglige kompetencer” kommet til som ny svarmulighed. 23 pct. af de frivillige har anført, at dette er årsagen til, at de er i Hjemmeværnet.

Bortset fra i forbindelse med ”Det militære forsvar af Danmark” er der gennemgående lidt færre, der har anført de forskellige begrundelser. Forskellen fra 2011 er dog kun signifikant for fire af årsagerne. Der er relativt færre i 2016, der begrundet deres medlemskab med, at Hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet, og der er relativt set lidt færre, der nævner hhv. personlig udvikling og kompetencer, at de godt kan lide at være på øvelse og ledelsesmuligheder som årsager til, at de er i Hjemmeværnet. Der er også kommet færre svar i kategorien ”Andet”, hvilket kan afspejle, at der er kommet en ny svarmulighed til i 2016.

De frivillige har haft mulighed for at angive flere årsager til at være i Hjemmeværnet. Det giver mulighed for at undersøge, om der er mønstre i besvarelsene vedrørende de vigtigste årsager. På baggrund af de frivilliges svarmønster på de ti spørgsmål er det muligt at identificere latente grupper af personer. Hver type er kendetegnet ved, at de lægger

vægt på de samme årsager til at være medlem af Hjemmeværnet. I undersøgelsen fra 2011 blev der på baggrund af de samme spørgsmål identificeret fire forskellige svarmønstre for de frivilliges bevæggrunde for at være medlem af Hjemmeværnet. De fire svarmønstre svarede til følgende typer af frivillige: traditionalister, lederaspiranter, de sociale og fritidsfolket samt de supermotiverede. I denne undersøgelse finder vi tre overordnede typer af bevæggrunde for at være frivillig frem for fire typer i 2011 – lederaspiranterne kommer til at indgå blandt de supermotiverede. Tabel 3.3 sammenfatter de bevæggrunde, som de tre typer ofte nævner, og de bevæggrunde, som de sjældent nævner i 2016. Derudover angiver tabellen den relative andel, som de tre typer udgør af de aktive frivillige.

TABEL 3.3

Frivillige aktive i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvilken type de kan karakteriseres som, baseret på deres besvarelser af ti spørgsmål om årsager til at være i Hjemmeværnet. 2016. Procent.

Typer:	Nævner ofte	Nævner sjældent	Andel (procent)
Traditionalisterne	1	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	48,8
De sociale og fritidsfolket	2, 7, 8, 10	1, 3, 4, 5, 6, 9	31,0
De supermotiverede	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		20,3
I alt			100,1

Anm.: Vægtede tal. "Nævner ofte" er defineret som en betinget sandsynlighed på mindst 50 pct. for at vælge en bestemt årsag givet latentklassemedlemskab, se også bilagstabel B1.1. De ti årsager er: 1. Det militære forsvar af Danmark, 2. Hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet, 3. Kan godt lide at være på øvelser, 4. Vedligeholde og styrke militærfaglige kompetencer, 5. Interesserer mig for materiellet, 6. Mulighederne for uddannelse, 7. Det sociale samvær, 8. Personlig udvikling og kompetencer, 9. Ledelsesmuligheder, 10. Mulighed for en aktiv fritid. Kolonne summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

1. Tekst

Kilde: Tekst

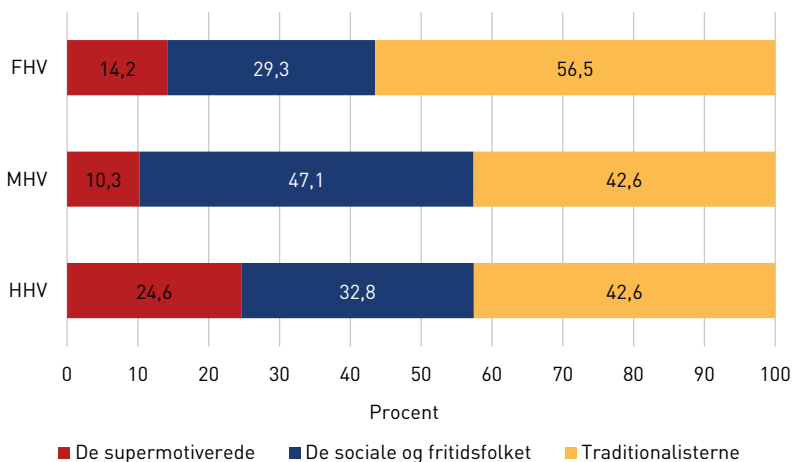
Den største gruppe er traditionalisterne, og de er orienteret mod Hjemmeværnets militære opgave. De er karakteriseret ved, at de er motiveret af at ville forsvare Danmark. Til gengæld nævner denne gruppe sjældent nogle af de andre begrundelser.

Den næststørste gruppe kalder vi "de sociale og fritidsfolket", og personerne i denne gruppe er især motiveret af, at Hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet, samt af det sociale samvær, personlig udvikling og kompetencer samt mulighederne for en aktiv fritid. 31 pct. af de frivillige tilhører denne gruppe af frivillige.

Den tredje og mindste gruppe er de supermotiverede. Personer i denne gruppe har en høj sandsynlighed for at angive mange af de ti be-
væggrunde for at være i Hjemmeværnet. Gruppen er både motiveret på
baggrund af forsvars- og uddannelsesmæssige aspekter af medlemskabet,
det sociale liv og muligheden for en aktiv fritid. De supermotiverede
medlemmer udgør 20 pct. af de aktive frivillige i Hjemmeværnet.

FIGUR 3.1

Frivillige aktive i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvilken type de kan karakteri-
seres som, baseret på deres besvarelser af ti spørgsmål om årsager til at
være i Hjemmeværnet. Særskilt for værnsgrene. 2016. Procent.

Anm.: Vægtede tal. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Figur 3.1 illustrerer fordelingen af de aktive medlemmer på de tre typer efter værnsgrene. Relativt mange af de frivillige inden for Flyverhjemmeværnet er traditionalister (57 pct. mod 43 pct. inden for de øvrige værnsgrene), der især lægger vægt på det militære forsvar af Danmark. De sociale og fritidsfolket finder vi især inden for Marinehjemmeværnet (udgør 47 pct. mod 29 og 33 pct. inden for de øvrige værnsgrene), mens de supermotiverede er overrepræsenterede blandt de frivillige inden for Hærhjemmeværnet (udgør 25 pct. mod 10 og 14 pct. inden for de øvrige værnsgrene).

TIDSFORBRUG PÅ AKTIVITETER OG TRANSPORT

Der er relativt store forskelle på, hvor megen tid frivillige i Hjemmeværnet bruger på Hjemmeværnet, samt hvilke aktiviteter de bruger tiden på. Tabel 3.4 viser, hvor megen tid de frivillige bruger på forskellige aktiviteter, samt forskelle blandt aktive medlemmer inden for de tre værnsgrene og efter rang og status.

Det fremgår af tabellen, at de frivillige i gennemsnit bruger ca. otte timer om måneden på Hjemmeværnet. Gennemsnittet dækker over en markant forskel mellem de aktive og reserven. De aktive bruger i gennemsnit 21 timer, mens medlemmer af reserven i gennemsnit bruger mindre end en halv time om måneden. Det samlede gennemsnit er faldet med over en halv time siden 2011, men det er steget med næsten to timer for den aktive styrke. Det samlede fald skyldes alene, at reserven udgør en relativt større andel af Hjemmeværnets medlemmer i 2016 end i 2011. Også fra 2007 til 2011 var der en stigning i de aktives gennemsnitlige tid, brugt på aktiviteter i Hjemmeværnet. Det samlede gennemsnit for de aktive er således steget med over tre timer om måneden fra 2007 til 2016.

AKTIVITETER

Der er nogle forskelle mellem de tre værnsgrene i det gennemsnitlige antal timer pr. måned, som de aktive medlemmer bruger på aktiviteter i Hjemmeværnet. Mest tid bruger de aktive frivillige i Marinehjemmeværnet, nemlig i gennemsnit 23 timer om måneden. Mindst tid bruger de aktive frivillige i Flyverhjemmeværnet, der i gennemsnit har oplyst 19 timer om måneden. Også de tidligere undersøgelser viste det største tidsforbrug i Marinehjemmeværnet og det mindste i Flyverhjemmeværnet, men forskellene i tidsforbrug mellem de tre værnsgrene er blevet udjævnet en del siden undersøgelserne i 2007 og 2011. Det skyldes dels, at tidsforbruget er steget i Hærhjemmeværnet og især i Flyverhjemmeværnet, samt at tidsforbruget i Marinehjemmeværnet er faldet lidt. Den udjævrende tendens betyder, at mens de aktive i Marinehjemmeværnet i 2007 brugte 11 timer mere om måneden end de aktive i Flyverhjemmeværnet, så var forskellen reduceret til fire timer i 2016.

TABEL 3.4

Tid brugt på Hjemmeværnet pr. måned blandt frivillige, i alt, 2007, 2011 og 2016 og underopdelt på aktiviteter, 2016. For alle og særskilt for værnsgrene og rang for aktive samt efter deltagelse. Antal timer i gennemsnit.

	2007		2011		2016		2016			
	I alt	8,4	I alt	7,7	I alt	8,8	Opgaver for forsåret	I ndsættelser for samfundet	Andet	
Alle, gennemsnit	8,8	8,4	7,7	7,7	2,5	4,3	1,9	0,8	0,6	0,9
<i>Værnsgrene, aktive</i>					*	*				*
HHV	17,8	19,2	21,4	21,4	7,1	5,3	6,2	2,4	1,9	1,8
MHV	24,8	24,3	22,7	22,7	10,3	3,2	3,4	2,9	2,0	1,5
FHV	14,2	15,6	19,0	19,0	4,4	5,1	5,7	2,8	1,8	0,8
<i>Rang, aktive</i>					***	***		***	*	
Officer	29,3	42,1	39,1	39,1	8,5	9,1	7,2	10,3	4,7	2,6
Stregbefalingsmand	19,5	22,9	25,1	25,1	7,3	5,3	5,1	5,2	1,6	1,8
Menig	15,3	16,4	18,4	18,4	7,3	4,3	5,8	0,7	1,7	1,5
<i>Deltagelse</i>					***	***		***	***	***
Aktiv	18,2	19,6	21,4	21,4	7,4	4,9	5,7	2,5	1,9	1,7
Reserve	1,7	0,4	0,4	0,4	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Beregningsgrundlag			706	706	671	678	662	663	652	645

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016 og efter værnsgrene, rang og deltagelse i 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Der er til gengæld fortsat betydelige forskelle på tidsforbrug på tværs af rang. De aktive menige bruger ca. 18 timer om måneden på Hjemmeværnet, stregbefalingsmænd ca. 25 timer om måneden og officerer over 39 timer. For officererne er der tale om et mindre fald siden 2011, mens der for stregbefalingsmænd og menige er tale om stigninger siden 2007. For officerer er det gennemsnitlige tidsforbrug dog øget over hele perioden fra 29 timer i 2007 til 39 timer om måneden i 2016.

Ud over den samlede tid, brugt på Hjemmeværnet, er der også forskelle på tværs af værnsgrene og rang med hensyn til, hvad de frivillige bruger tiden på. Tabel 3.4 viser tidsforbruget i antal timer pr. måned på en række forskellige aktiviteter, brudt ned på værnsgrene og rang, og figur 3.2 illustrerer det relative tidsforbrug for hver aktivitet¹.

Som det fremgår af tabel 3.4, er der statistisk signifikant forskel på, hvor megen tid de aktive frivillige fra de tre værnsgrene bruger på henholdsvis øvelser, møder og indsættelser for samfundet. I absolutte tal bruger aktive frivillige i Marinehjemmeværnet mest tid på øvelser (over 10 timer pr. måned), ligesom de også bruger den største relative andel af deres tid (40 pct.) på øvelser (figur 3.2). Til gengæld bruger de aktive frivillige i Flyverhjemmeværnet mindst tid på øvelser, både i absolut (ca. fire timer pr. måned) og i relativ (ca. 19 pct. af den samlede tid) forstand. De aktive i Hærhjemmeværnet bruger i gennemsnit ca. syv timer om måneden på øvelser, hvilket udgør lidt mere end en fjerdedel af den tid, de samlet bruger på Hjemmeværnet om måneden.

De aktive i Marinehjemmeværnet bruger til gengæld noget mindre tid på møder, end de aktive inden for de øvrige værnsgrene gør. I Marinehjemmeværnet bruger de aktive i gennemsnit ca. tre timer om måneden på møder mod ca. fem timer om måneden i Hærhjemmeværnet og Flyverhjemmeværnet.

De aktive bruger også en del tid på uddannelsesaktiviteter. I Hærhjemmeværnet og Flyverhjemmeværnet bruger de aktive i gennemsnit ca. seks timer om måneden på uddannelse, mens de aktive i Marinehjemmeværnet bruger ca. tre timer.

Indsættelser for samfundet fylder mest hos de aktive i Hærhjemmeværnet, som oplyser, at de bruger ca. to timer om måneden på dette. De aktive i Flyverhjemmeværnet bruger mindst tid på indsættelser

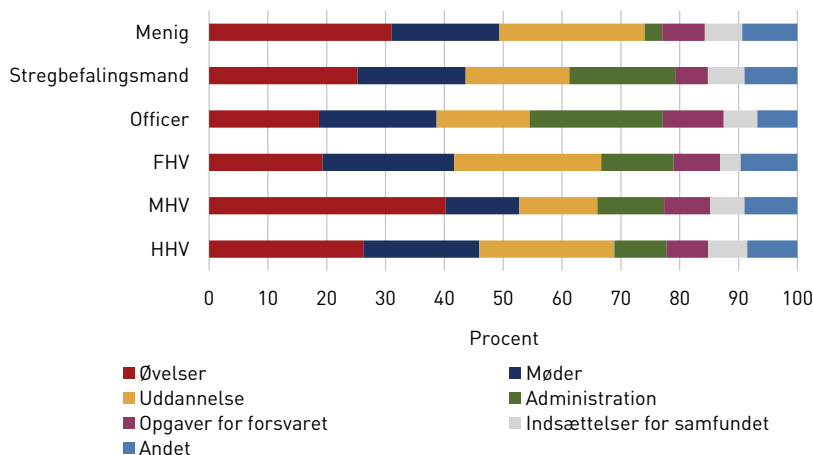
---

1. Det samlede tidsforbrug i timer i tabel 3.4 svarer ikke fuldstændigt til det tal, man får ved at summere de enkelte aktiviteter. Grunden hertil er, at svarpersonerne, når de svarer på tidsforbrug på de enkelte aktiviteter, ikke altid rammer det tal, de har opgivet som det samlede tidsforbrug.

for samfundet (ca. én time), hvilket kun udgør 4 pct. af den tid, de samlet set bruger på Hjemmeværnsaktiviteter om måneden.

FIGUR 3.2

Frivillige aktive medlemmer af Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor stor en andel af deres tid de i gennemsnit bruger på forskellige aktiviteter. Særskilt for værnsgrene og rang. 2016. Procent.

Anm.: Vægtede tal. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Ud over forskelle mellem værnsgrene med hensyn til aktiviteter er der også forskelle i aktivitetsprofiler mellem menige, stregbefalingsmænd og officerer. Som nævnt tidligere bruger officerer mest tid på Hjemmeværnet, mens stregbefalingsmænd bruger mindre tid og menige mindst tid i gennemsnit. Herudover fremgår det af tabel 3.4 og figur 3.2, at officerer i særlig grad bruger deres tid på administrative opgaver og møder (i alt 43 pct. af officerers tid bruges på administration og møder), mens menige i gennemsnit kun bruger 21 pct. af deres tid på møder og administrative opgaver.

TRANSPORT

De aktive i Hjemmeværnet bruger i gennemsnit ca. otte timer om måneden på transport i forbindelse med møder, normale aktiviteter i underafdelingen, uddannelse, skydebaneaktiviteter og andet i Hjemmeværnet. Ligesom det ovenfor fremgik, at det er officererne, der bruger mest tid

på Hjemmeværnet, er det også officererne, der bruger mest tid på transport (ca. 13 timer om måneden) i forbindelse med disse aktiviteter, og de menige, som i gennemsnit bruger mindst tid (ca. seks timer) om måneden.

TABEL 3.5

Tid brugt på transport i Hjemmeværnet pr. måned, underopdelt på aktiviteter. For alle og særskilt for værnsgrene og rang for aktive samt efter deltagelse. 2016. Antal timer i gennemsnit.

	Møder	Normal aktivitet, underafdeling	Uddannelse ¹	Skydebane- aktivitet	Andet	I alt
Alle, gennemsnit	0,7	0,8	0,6	0,5	0,3	2,7
<i>Værnsgrene, aktive</i>				***		
HHV	1,8	2,0	1,8	1,5	0,5	7,5
MHV	1,5	2,5	1,5	0,5	1,2	7,1
FHV	2,2	2,5	1,8	2,2	1,1	9,5
<i>Rang, aktive</i>	**	*	**			
Officer	3,2	4,1	2,6	1,8	1,5	13,2
Stregbefalingsmand	1,9	2,6	3,2	1,3	1,1	10,0
Menig	1,6	1,8	1,3	1,4	0,5	6,3
<i>Deltagelse</i>	***	***	***	***	***	
Aktiv	1,8	2,1	1,8	1,4	0,7	7,6
Reserve	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,3
Beregningsgrundlag	686	678	677	675	660	

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

1. Ekskl. skydebaneaktivitet.

De aktive i Flyverhjemmeværnet bruger i gennemsnit lidt mere tid på transport end de aktive inden for de øvrige værnsgrene. Forskellen mellem værnsgrene er dog kun signifikant for transporttiden til skydebaneaktiviteterne, hvilket hænger sammen med, at de aktive i Marinehjemmeværnet oplyser, at de kun bruger en halv time i transport til dette.

BRUGER FOR MEGET ELLER FOR LIDT TID?

Der er en vis variation blandt de frivillige med hensyn til, om de synes, at de bruger for meget eller for lidt tid på Hjemmeværnet, som det fremgår af tabel 3.6. Kun ca. 2 pct. af samtlige frivillige synes, at de bruger for meget tid på Hjemmeværnet, 64 pct. synes, at de bruger en passende

mængde tid, og 35 pct. synes, at de bruger for lidt tid. Blandt de aktive frivillige er det en lidt større andel (ca. 5 pct.), der synes, at de bruger for meget tid. 68 pct. af de aktive i Hjemmeværnet synes, at de bruger passende med tid, mens 27 pct. synes, at de bruger for lidt tid.

TABEL 3.6

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, om de synes, at de bruger for meget, passende eller for lidt tid på Hjemmeværnet. For alle og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse. 2016. Procent.

	For meget	Passende	For lidt	I alt	Beregningsgrundlag
Alle	1,9	63,4	34,7	100,0	712
<i>Værnsgrene</i>					
HHV	1,7	64,8	33,5	100,0	313
MHV	3,4	59,8	36,8	100,0	209
FHV	1,4	57,1	41,5	100,0	190
<i>Rang, aktive**</i>					
Officer	16,1	72,0	11,9	100,0	149
Stregbefalingsmand	6,8	70,2	23,0	100,0	151
Menig	3,2	67,1	29,7	100,0	235
<i>Deltagelse***</i>					
Aktiv	4,9	68,1	27,0	100,0	535
Reserve	0,2	60,8	39,1	100,1	177

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Række summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Der er ingen signifikant forskel mellem de tre værnsgrene med hensyn til, om de frivillige synes, at de bruger for meget eller for lidt tid på Hjemmeværnet. Til gengæld er der store forskelle efter rang. Officerer synes oftere end menige og befalingsmænd, at de bruger for meget tid på Hjemmeværnet. Det gælder for 16 pct. af officererne mod henholdsvis 7 og 3 pct. af stregbefalingsmændene og de menige. Men samtidig er der 12 pct. af officererne, der synes, at de bruger for lidt tid. 23 pct. af stregbefalingsmændene synes, at de bruger for lidt tid, og 30 pct. af alle menige synes, at de bruger for lidt tid. I reserven er det ca. 39 pct., der synes, at de bruger for lidt tid på Hjemmeværnet.

HVOR HYPPIGT DELTAGER DE FRIVILLIGE I AKTIVITETER?

De frivillige aktive medlemmer af Hjemmeværnet deltager ganske ofte i Hjemmeværnets aktiviteter. 28 pct. af de aktive deltager i aktiviteter en eller flere gange om ugen, og yderligere 46 pct. deltager en eller flere gange om måneden. Det er således i alt tre fjerdedele af de aktive, der deltager i aktiviteter i Hjemmeværnet mindst én gang om måneden. En lille andel af de aktive oplyser, at de højst deltager i aktiviteter én gang eller flere om året.

TABEL 3.7

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor tit de deltager i aktiviteter i Hjemmeværnet. For alle og særskilt for værnsgrene og rang for aktive samt deltagelse. 2016. Procent.

	En eller flere gange...					Beregnings- grundlag	
	Om ugen	Om måneden	I kvar- talet	Om året	Aldrig		
Alle	9,8	17,5	7,6	8,8	56,3	100,0	718
<i>Værnsgrene, aktive</i>							
HHV	28,1	44,5	19,3	6,0	2,1	100,0	235
MHV	28,6	49,5	13,2	6,7	2,1	100,1	156
FHV	22,3	53,9	11,8	6,2	5,8	100,0	144
<i>Rang, aktive*</i>							
Officer	50,2	43,5	5,2	0,0	1,1	100,0	148
Stregbefalingsmand	31,9	49,7	12,5	4,4	1,5	100,0	151
Menig	24,1	45,4	20,5	7,3	2,7	100,0	236
<i>Deltagelse</i>							
Aktiv	27,7	46,0	17,8	6,2	2,4	100,1	535
Reserve	0,0	1,9	2,1	10,3	85,8	100,1	183

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Der er ikke nævneværdig forskel på, i hvor høj grad aktive inden for de tre værnsgrene deltager i aktiviteter. Efter rang er det officererne, der mest hyppigt deltager i aktiviteter. Halvdelen af officererne deltager en eller flere gange om ugen, og i alt 94 pct. af officererne deltager mindst én gang om måneden i aktiviteter i Hjemmeværnet. 32 pct. af stregbefalingsmændene deltager en eller flere gange om ugen, og i alt 82 pct. af stregbefalingsmændene deltager mindst én gang om måneden. Blandt de

menige er det en fjerdedel, der deltager en eller flere gange om ugen, og mere end to tredjedele af de aktive menige deltager i aktiviteter i Hjemmeværnet mindst én gang om måneden.

HVEM BRUGER MEST TID PÅ HJEMMEVÆRNET?

Vi har udført en multivariat analyse for at undersøge, hvilke forhold der hænger sammen med, hvor mange timer de frivillige bruger på Hjemmeværnet. Ud over rang, værnsgrene og aktivitetsstatus inkluderer den multivariate analyse en lang række demografiske, socioøkonomiske og sociale forhold til at forklare, hvor mange timer pr. måned de frivillige bruger på Hjemmeværnet. Resultaterne fra den multivariate analyse er vist i bilagstabel B1.2, og tabel 3.8 opsummerer hovedresultaterne. Den afhængige variabel, der ønskes forklaret, er det samlede månedlige timeforbrug på Hjemmeværnet. Til at forklare, hvor mange timer de frivillige bruger, inkluderes som forklarende faktorer rang, værnsgren, status, demografiske forhold (køn og alder), familiesituation (om man bor alene eller sammen med andre), socioøkonomiske faktorer (uddannelse og arbejdsmarkedsposition) og bopælsoplysninger (om man bor i hovedstadsområdet, en provinsby, i en bymæssig bebyggelse eller i et landdistrikt). Til forskel fra resultaterne i tabel 3.4 tages der i den multivariate analyse simultant højde for betydningen af alle de forskellige forklarende forhold.

Som det fremgår af tabel 3.8 og bilagstabel B1.2, er rang, værnsgren og status, når der er kontrolleret for andre baggrundsforhold, de vigtigste forklarende forhold for, hvor megen tid de frivillige bruger på Hjemmeværnet. Officerer bruger flest timer pr. måned på Hjemmeværnet, herefter kommer stregbefalingsmænd, mens menige bruger mindst tid. Det fremgår også, at frivillige i Marinehjemmeværnet bruger flere timer end de frivillige i Hærhjemmeværnet, også når man tager hensyn til betydningen af de øvrige forhold, der indgår i analysen. Det fremgår endvidere, at de aktive selvfølgelig bruger flere timer end reserven.

Endvidere viser analysen, at de 50-59-årige bruger mindst tid på Hjemmeværnet, mens frivillige i alderen 70 år og derover bruger signifikant flere timer på Hjemmeværnet. Frivillige, der bor i en bymæssig bebyggelse, bruger flere timer end frivillige bosat i en provinsby, og frivillige, der bor alene, bruger færre timer end andre frivillige. Herudover er der ikke nævneværdig sammenhæng mellem, på den ene side, de frivilliges køn, uddannelse og beskæftigelsessituation og, på den anden side,

hvor meget tid de frivillige bruger på Hjemmeværnet, når man tager hensyn til de øvrige forhold i analysen.

TABEL 3.8

Opsummering af faktorer, som hænger sammen med, hvor mange timer de frivillige bruger på Hjemmeværnet pr. måned.

Faktorer:	Forklaring:
Rang	Især officerer, men også stregbefalingsmænd bruger flere timer end menige.
Værnsgrene	Frivillige i Marinehjemmeværnet bruger flere timer end frivillige i Hærhjemmeværnet.
Deltagelse	Frivillige aktive bruger flere timer end frivillige i reserven.
Alder	Frivillige over 70 år bruger flere timer end frivillige i alderen 50-59 år.
Familiesituation	Frivillige, der bor alene, bruger færre timer end andre frivillige.
Bopæl	Frivillige, der er bosat i en provinsby eller en af dens forstæder, bruger færre timer end frivillige, der er bosat i bymæssig bebyggelse.
Køn, uddannelse, og om man er beskæftiget eller ej	Påvirker ikke aktivitetsniveau.

Anm.: Tabellen sammenfatter hovedresultaterne fra en multivariat analyse, der er udarbejdet med afsæt i en tosidet tobit-model (trunkeret ved 0 og 100), hvor den afhængige variabel er, hvor mange timer de aktive frivillige bruger på Hjemmeværnet pr. måned. Resultaterne fremgår af bilagstabel B1.2 i bilag 1.

Samlet viser analysen således, at det først og fremmest er rang og værnsgren, der hænger sammen med, hvor meget tid de frivillige bruger på Hjemmeværnet. Dette resultat stemmer helt overens med, hvad der blev påvist i de tidligere undersøgelser. Herudover viser det sig, at også de frivilliges alder, familiesituation og bopæl (urbanisering) til en vis grad hænger sammen med, hvor mange timer de bruger på Hjemmeværnet.

HVEM HAR TIDLIGERE VÆRET MERE AKTIV?

Tablet 3.9 viser, at langt hovedparten af de frivillige, nemlig 87 pct., vurderer, at de tidligere har været mere aktive, end de er i dag. Denne andel er uændret siden 2011, men lidt mindre end i 2007. Tabellen omfatter både aktive frivillige og reserven. Næsten alle i reserven (96 pct.) oplyser, at de tidligere har været mere aktive, men også 70 pct. af de aktive har tidligere været mere aktive i Hjemmeværnet. I 2011 var det ligeledes 70 pct. af de aktive, der oplyste, at de tidligere havde været mere aktive.

TABEL 3.9

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, om de tidligere har været mere aktive i Hjemmeværnet, og andelen af frivillige, der har været mere aktive, hvor specifikke forhold afholder dem fra at bruge mere tid. 2016, 2011 og 2007. Procent.

	2016	2011	2007
<i>Har tidligere været mere aktiv i Hjemmeværnet</i>			
Ja	87,2	86,5	90,0
Nej	12,8	13,5	10,0
I alt	100,0	100,0	100,0
<i>Hvad afholder den tidligere mere aktive frivillige fra at bruge mere tid på Hjemmeværnet?</i>			
Har ikke tid/vil hellere bruge tiden til noget andet	41,1	48,9	52,6
Helbredsmæssige problemer ¹	28,0	22,5	15,0
Interesserer mig ikke længere	15,0	20,3	14,0
Manglende relevante opgaver ²	8,7	-	-
Savner anerkendelse	7,7	5,8	11,4
Lavt militærfagligt niveau ²	7,5	-	-
Dårlige ledere ²	7,4	-	-
Har haft nogle dårlige oplevelser	6,7	7,3	11,2
Øgede krav til de frivillige medlemmer	3,2	5,1	10,3
Er ikke tilfreds med mine opgaver	2,1	3,2	8,0

Anm.: Vægtede tal. Beregningsgrundlag, 2016: 717. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau.

1. I 2007 og 2011 var svarmuligheden "Sygdom eller handicap".
2. Ikke svarmulighed i 2007 og 2011.

Vi fandt ovenfor, at aktive i gennemsnit bruger flere timer på Hjemmeværnet i 2016 end i 2011 og 2007. Vi har set på, hvor mange timer de aktive, der svarer henholdsvis "ja" og "nej" på spørgsmålet om, hvorvidt de tidligere har været mere aktive i Hjemmeværnet, i gennemsnit bruger på Hjemmeværnet pr. måned. Vi finder, at de aktive, der svarer "ja", bruger betydeligt mindre tid end de aktive, der svarer "nej", nemlig 18,6 timer, sammenlignet med 27,3 timer. Dette kan tale for, at de mest aktive med deres tidsforbrug kompenserer for den faldende aktivitet blandt de øvrige aktive.

De frivillige angiver forskellige årsager til, at de i dag ikke er så aktive som tidligere. Den vigtigste årsag er, at de ikke har tid eller hellere vil bruge tiden på noget andet, hvilket 41 pct. angiver som årsag. En stigende andel af de frivillige angiver helbredsmæssige problemer som årsag. I 2007 anførte 15 pct. af de frivillige, som tidligere havde været mere ak-

tive, helbredsmæssige problemer som årsag. Denne andel var i 2011 steget til 23 pct. og i 2016 til 28 pct. 15 pct. af de frivillige, der tidligere har været mere aktive, angiver ”interesserer mig ikke længere” som årsag. Andre årsager, som hver er angivet af 7-8 pct. af de tidligere mere aktive frivillige, er manglende relevante opgaver, manglende anerkendelse, lavt militærfagligt niveau, dårlige ledere og dårlige oplevelser. Også øgede krav og utilfredshed med egne opgaver er nævnt af nogle frivillige som forhold, der afholder dem fra at bruge mere tid på Hjemmeværnet.

Der er udført en multivariat analyse for at undersøge, hvem der tidligere har været mere aktive. Resultatet fra den multivariate analyse er vist i bilagstabel B1.3, og tabel 3.10 opsummerer hovedresultaterne fra denne analyse.

TABEL 3.10

Opsummering af faktorer, som hænger sammen med, om frivillige tidligere har været mere aktive i Hjemmeværnet. 2016.

Faktorer:	Forklaring:
Rang	Stregbefalingsmænd har i større udstrækning end officerer været mere aktive tidligere.
Værnsgrene	Frivillige i Marinehjemmeværnet har i mindre udstrækning end frivillige i Hærhjemmeværnet været mere aktive tidligere.
Deltagelse	Frivillige i reserven har i større udstrækning end aktive frivillige været mere aktive tidligere.
Alder	Frivillige over 40 år har i større udstrækning end frivillige i alderen 18-39 år været mere aktive tidligere.
Bopæl	Frivillige, der er bosat i en provinsby eller en af dens forstæder, har i større udstrækning end andre frivillige været mere aktive tidligere.
Uddannelse	Frivillige med en videregående uddannelse har i større udstrækning end frivillige uden uddannelse været mere aktive tidligere.
Køn, familiesituation, og om man er beskæftiget eller ej	Hænger ikke sammen med, om de frivillige tidligere har været mere aktive.

Anm.: Tabellen sammenfatter hovedresultaterne fra en multivariat analyse, der er udarbejdet med afsæt i en probit-model, hvor den afhængige variabel er, om de frivillige tidligere har været mere aktive i Hjemmeværnet, end de er på interviewtidspunktet, eller ej. Resultaterne fremgår af bilagstabel B1.3 i bilag 1.

Bortset fra at frivillige i reserven har en meget større sandsynlighed end de aktive frivillige for tidligere at have været mere aktive, fremgår det, at stregbefalingsmænd i større udstrækning end officerer har været mere aktive tidligere. Herudover har frivillige i Hærhjemmeværnet i større ud-

strækning været mere aktive tidligere end frivillige i Marinehjemmeværnet.

Desuden viser analysen, at især frivillige over 40 år, frivillige, der bor i en provinsby, og frivillige med en videregående uddannelse i større udstrækning har været mere aktive tidligere. Der er ikke nogen sammenhæng mellem på den ene side de frivilliges køn, familiesituation og om de er beskæftigede eller ej, og, på den anden side, om de tidligere har været mere aktive.

HVOR MANGE OVERVEJER AT STOPPE – SAMT HVORFOR OG HVEM?

I dette afsnit ser vi nærmere på de frivilliges lyst til i fremtiden at fortsætte som frivillige i Hjemmeværnet. Er hovedparten af de frivillige tilfredse med at være medlem af Hjemmeværnet, eller overvejer de at stoppe? De frivillige er i undersøgelsen blevet spurgt om deres overvejelser om deres fremtidige engagement i Hjemmeværnet. Tabel 3.11 beskriver, om de frivillige overvejer eller har besluttet sig for at stoppe, og hvis ja, hvad årsagen er.

49 pct. af alle frivillige har ikke overvejet at stoppe som medlem af Hjemmeværnet, men 43 pct. overvejer af og til at stoppe, og de resterende 8 pct. har besluttet sig for at stoppe. Siden 2007 er der blevet en større andel, der ikke overvejer at stoppe, og en mindre andel, der af og til overvejer at stoppe.

Frivillige, som enten overvejer eller har besluttet sig for at stoppe i Hjemmeværnet, angiver en række årsager hertil, som det også fremgår af tabel 3.11. Den hyppigst nævnte grund er, at de frivillige ikke længere synes, at de har tid til Hjemmeværnet, eller at de hellere vil bruge tiden på noget andet. 40 pct. af de frivillige, som overvejer eller har besluttet sig for at stoppe, angiver denne årsag. Det er en signifikant mindre andel end i 2007 og 2011. Til gengæld oplyser en meget større andel, at de overvejer at stoppe på grund af helbredsmæssige problemer. I 2016 er det 29 pct. af de frivillige, der overvejer at stoppe, som angiver denne årsag. I 2007 var det kun 12 pct. Det skal dog bemærkes, at svarmuligheden ”helbredsmæssige problemer” i 2007 og 2011 var ”sygdom og helbred”. Denne ændring kan være en del af baggrunden for den observerede

de stigning i andelen, som angiver helbredsproblemer som årsag til at overveje at stoppe.

TABEL 3.11

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, om de af og til overvejer at stoppe som medlem af Hjemmeværnet, og andelen af frivillige, der af og til overvejer at stoppe, der gør dette af specifikke grunde. 2016, 2011 og 2007. Procent.

	2016	2011	2007
<i>Overvejelser af og til om at stoppe som medlem af Hjemmeværnet</i>			
Ingen overvejelser	48,7	39,8	33,7
Overvejer af og til at stoppe	43,0	43,7	53,6
Har besluttet at stoppe	8,3	16,5	12,7
Total	100,0	100,0	100,0
Beregningsgrundlag	724		
<i>Grunde til overvejelser af og til om at stoppe</i>			
Har ikke tid/vil hellere bruge tiden til noget andet**	40,4	56,0	53,3
Helbreds-mæssige problemer ¹	28,5	19,3	12,3
Interesserer sig ikke længere	19,4	24,8	21,4
Dårlige ledere ²	13,9	-	-
Savner anerkendelse	12,1	8,4	14,2
Manglende relevante opgaver ²	8,8	-	-
Øgede krav til administration	8,5	6,0	8,9
Lavt militærfagligt niveau	8,0	-	-
Har haft nogle dårlige oplevelser	7,6	8,6	12,7
Øgede krav til uddannelse	6,8	5,7	8,6
Kravet om 24 timers tjeneste	5,2	6,5	7,8
Hjemmeværnet er ikke mere nødvendigt	1,6	2,1	4,3

Anm.: Vægtede data. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau.

1. Svarmulighed var formuleret som "Sygdom eller handicap" i 2007 og 2011.
2. Ikke svarmulighed i 2007 og 2011.

Frivillige, som enten overvejer eller har besluttet sig for at stoppe i Hjemmeværnet, angiver en række årsager hertil, som det også fremgår af tabel 3.11. Den hyppigst nævnte grund er, at de frivillige ikke længere synes, at de har tid til Hjemmeværnet, eller at de hellere vil bruge tiden på noget andet. 40 pct. af de frivillige, som overvejer eller har besluttet sig for at stoppe, angiver denne årsag. Det er en signifikant mindre andel end i 2007 og 2011. Til gengæld oplyser en meget større andel, at de overvejer at stoppe på grund af helbreds-mæssige problemer. I 2016 er det 29 pct. af de frivillige, der overvejer at stoppe, som angiver denne

årsag. I 2007 var det kun 12 pct. Det skal dog bemærkes, at svarmuligheden ”helbredsmæssige problemer” i 2007 og 2011 var ”sygdom og helbred”. Denne ændring kan være en del af baggrunden for den observerede stigning i andelen, som angiver helbredsproblemer som årsag til at overveje at stoppe.

Andre grunde til at stoppe er, at man ikke længere interesserer sig for Hjemmeværnet (19 pct.), dårlige ledere (14 pct.), og at man savner anerkendelse (12 pct.). Nogle nævner også mangel på relevante opgaver, øgede krav til administration, lavt militærfagligt niveau, dårlige oplevelser og øgede krav til uddannelse. Mellem 7 og 9 pct. af de frivillige, som overvejer at stoppe, har angivet hver af disse årsager. I en rubrik, hvor andre grunde kunne angives, er det især alder, der bliver angivet som grund til at stoppe eller overveje at stoppe.

TABEL 3.12

Opsummering af faktorer, som hænger sammen med, om frivillige af og til overvejer eller har besluttet at stoppe som medlem af Hjemmeværnet. 2016.

Faktorer:	Forklaring:
Rang	Officerer overvejer i større udstrækning end menige at stoppe.
Værnsgrene	Frivillige i Flyverhjemmeværnet har i større udstrækning end frivillige i Hærhjemmeværnet besluttet at stoppe.
Deltagelse	Frivillige i reserven overvejer og har i større udstrækning end aktive frivillige besluttet at stoppe.
Køn	Kvinder overvejer og har i større udstrækning end mænd besluttet at stoppe.
Alder	Frivillige i alderen 40-59 år overvejer i større udstrækning end frivillige over 70 år at stoppe.
Bopæl	Frivillige, der er bosat i en provinsby eller en af dens forstæder, har i større udstrækning end frivillige, der er bosat i bymæssig bebyggelse besluttet at stoppe.
Uddannelse	Frivillige med en erhvervsfaglig uddannelse overvejer i større udstrækning end frivillige uden uddannelse at stoppe.
Familiesituation, og om man er beskæftiget eller ej	Ingen sammenhæng

Anm.: Tabellen sammenfatter hovedresultaterne fra en multivariat analyse, der er udarbejdet med afsæt i en multinomial logit-model. Den afhængige variabel er, om de frivillige 1) har besluttet, 2) af og til overvejer eller 3) ikke overvejer (reference) at stoppe som medlem af Hjemmeværnet. Resultaterne fremgår af bilagstabel B1.4 i bilag 1.

Der er endvidere foretaget multivariate analyser af, hvilke faktorer der hænger sammen med, om en frivillig overvejer at stoppe eller har beslut-

tet sig for at stoppe. Resultaterne fra disse analyser er vist i bilagstabel B1.4, og hovedkonklusionerne er sammenfattet i tabel 3.12. Analyserne viser, at officerer i større udstrækning end menige overvejer at stoppe, samt at frivillige i Flyverhjemmeværnet i større udstrækning end frivillige i Hærhjemmeværnet har besluttet at stoppe. Frivillige i den aktive styrke har en meget lavere sandsynlighed end frivillige i reserven for både at overveje og at have besluttet sig for at stoppe.

TABEL 3.13

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, om de har besluttet eller af og til overvejer at stoppe som medlem af Hjemmeværnet eller ej. For alle og særskilt for alder, deltagelse og rang for aktive. 2016. Procent.

	Overvejer ikke	Overvejer af og til eller har besluttet ¹	I alt	Beregningsgrundlag
Alle	48,7	51,3	100,0	724
<i>Alder**</i>				
18-29 år	79,9	20,1	100,0	45
30-39 år	34,7	65,3	100,0	75
40-49 år	42,1	57,9	100,0	149
50-59 år	36,6	63,4	100,0	216
60-69 år	51,1	48,9	100,0	128
70- år	59,1	40,9	100,0	111
<i>Deltagelse***</i>				
Aktiv	68,4	31,6	100,0	537
Reserve	38,0	62,0	100,0	187
<i>Rang, aktive**</i>				
Officer	52,7	47,3	100,0	148
Stregbefalingsmand	59,6	40,4	100,0	151
Menig	72,4	27,6	100,0	238

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter alder, deltagelse og rang. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau.

1. Kategorierne "Ja, overvejer af og til at stoppe" og "Ja, har besluttet at stoppe" er lagt sammen pga. lavt observationsantal for nogle af underkategorierne.

Som det også var tilfældet for de frivilliges aktivitetsniveau, er det kun få af de socioøkonomiske, familiemæssige og demografiske forhold, der hænger sammen med, om frivillige overvejer at stoppe. Men som det fremgår af tabel 3.12, har kvinder i større udstrækning end mænd hhv. overvejet og besluttet at stoppe, og frivillige med en erhvervsfaglig uddannelse overvejer i lidt større udstrækning end frivillige uden uddannelse at stoppe. Herudover er der en vis sammenhæng med alder, som det

også er vist i tabel 3.13. Det er lidt større andele af de mellemste aldersgrupper, der af og til overvejer eller har besluttet at stoppe i Hjemmeværnet. Af tabellen fremgår det også, at 62 pct. i reserven af og til overvejer eller har besluttet at stoppe. I alt 32 pct. af de frivillige aktive i Hjemmeværnet overvejer af og til eller har besluttet at stoppe. I begge grupper er der færre i 2016 end i 2011, der af og til overvejer eller har besluttet sig for at stoppe. I 2011 oplyste 75 pct. af de frivillige i reserven og 40 pct. af de aktive frivillige, at de af og til overvejede eller havde besluttet sig for at stoppe i Hjemmeværnet.

SAMMENFATNING

Dette kapitel har belyst de frivilliges bevæggrunde for at melde sig til Hjemmeværnet, hvor meget tid de bruger på Hjemmeværnet, hvilke aktiviteter de deltager i, hvor hyppigt de deltager i forskellige aktiviteter, og om de har besluttet eller overvejer at stoppe. Hovedkonklusionerne fra kapitlet kan sammenfattes således:

- Den vigtigste anledning til at blive frivillig i Hjemmeværnet er, at man blev opfordret af andre til at melde sig. Andre årsager er, at man er interesseret i Hjemmeværnet, at man gerne vil deltage i landets forsvar, og at man gerne vil gøre en forskel. Mønsteret i anledninger til at melde sig i Hjemmeværnet svarer helt til resultatet af undersøgelserne i 2007 og 2011.
- De frivillige kan opdeles i tre grupper, hvad angår deres motivation for at være medlem af Hjemmeværnet. Traditionalister er især motiverede af at ville forsvare Danmark. De sociale og fritidsfolket lægger mere vægt på, at Hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet samt på det sociale samvær og en aktiv fritid. De supermotiverede nævner en lang række årsager til, at de er med.
- De aktive frivillige bruger i gennemsnit 21 timer om måneden på Hjemmeværnet. Timeforbruget er steget med næsten to timer siden 2011 og mere end tre timer siden 2007. Officerer er mere aktive end stregbefalingsmænd, som igen er mere aktive end menige.
- 27 pct. af de aktive frivillige og 40 pct. af de frivillige i reserven synes, at de bruger for lidt tid på Hjemmeværnet.

- Der er forskel på tværs af værnsgrene og rang med hensyn til, hvad de frivillige bruger tiden på. Frivillige i Marinehjemmeværnet bruger mere tid på øvelser, og frivillige i Hærhjemmeværnet bruger mere af deres tid på indsættelser for samfundet, sammenlignet med de øvrige værnsgrene. Med hensyn til rang bruger officerer op mod halvdelen af deres tid på administration og møder, mens menige kun bruger omkring en femtedel af deres tid på disse aktiviteter. Til gengæld bruger de menige mere tid på øvelser, indsættelser og opgaver for forsvaret.
- De aktive i Hjemmeværnet bruger i gennemsnit ca. otte timer om måneden på transport i forbindelse med aktiviteter i Hjemmeværnet. De aktive i Flyverhjemmeværnet bruger lidt mere tid end aktive i de øvrige værnsgrene på transport.
- De frivillige aktive medlemmer af Hjemmeværnet deltager ganske ofte i Hjemmeværnets aktiviteter. Mere end hver fjerde af de aktive deltager i aktiviteter en eller flere gange om ugen, og i alt tre fjerdedele af de aktive deltager i aktiviteter i Hjemmeværnet mindst én gang om måneden.
- Hovedparten af de frivillige har tidligere været mere aktive. Der er tegn på, at de mest aktive med deres tidsforbrug kompenserer for den faldende aktivitet blandt de øvrige aktive.
- Det, der især afholder frivillige fra at bruge mere tid på Hjemmeværnet, er, at de ikke har tid eller hellere vil bruge tiden på noget andet. Dertil kommer, at en stigende andel angiver helbredsmæssige problemer som årsag. Sammenlignet med menige har officerer og befalingsmænd mindre tilbøjelighed til at blive mindre aktive over tid.
- I alt 43 pct. af de frivillige overvejer af og til at stoppe i Hjemmeværnet, og ca. 8 pct. har besluttet sig for at stoppe. Det er lidt færre end i 2011, der har besluttet at stoppe. Den vigtigste årsag til at ville stoppe er, at man ikke har tid eller hellere vil bruge tiden på noget andet. Siden 2007 er der blevet flere, der overvejer at stoppe på grund af helbredsmæssige problemer.

OMVERDEN, FORDOMME, OPGAVER OG ORGANISERING

Hjemmeværnet er en offentlig institution, som frivillige, medier og borgere forholder sig til. De frivillige i Hjemmeværnet er blevet spurgt om, hvordan de mener, at omverdenen ser på Hjemmeværnet og dets rolle i det danske samfund. Hvilke fordomme blandt familie, venner og kollegaer er der forbundet med at være ”hjemmeværnssoldat”? I dette kapitel er Hjemmeværnet og omverden det gennemgående tema.

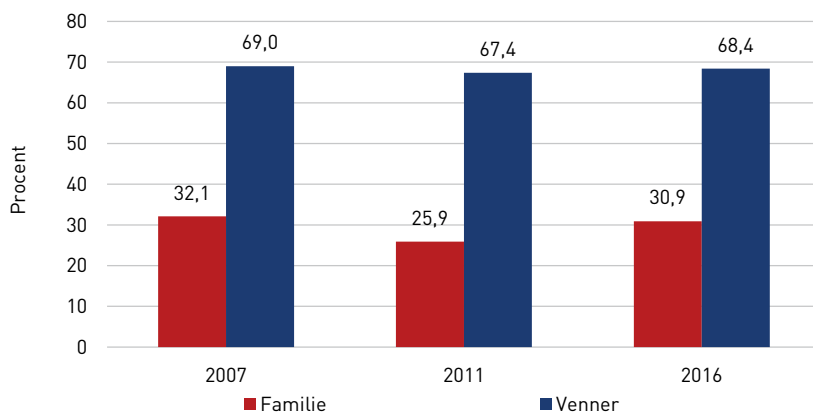
I kapitlet undersøges tre forhold. Det første forhold vedrører, hvilke reaktioner fra familie, venner og kollegaer de frivillige oplever som følge af, at de er med i Hjemmeværnet. Er de negativt eller positivt indstillede over for, at man er aktiv i Hjemmeværnet, eller er de nærmest ligeglade? Det andet forhold vedrører de frivilliges opfattelse af Hjemmeværnets rolle i samfundet. Vi ser på, om de frivillige mener, at Hjemmeværnet først og fremmest er en militær organisation, eller at den militære rolle er blevet afløst af vigtigere civile opgaver. Det tredje forhold vedrører de frivilliges viden om og holdninger til Hjemmeværnets organisering samt deres holdninger til eventuelle ændringer i Hjemmeværnets selvstændighed. Hvor det kan lade sig gøre, sammenholder vi resultaterne fra denne undersøgelse med resultaterne fra undersøgelserne i 2007 og 2011 med det formål at undersøge udviklingen blandt frivillige medlemmers opfattelse af, hvordan omverdenen ser på Hjemmeværnet.

FAMILIE OG VENNER I HJEMMEVÆRNET?

I dette afsnit ser vi på, hvilke sociale relationer de frivillige har i Hjemmeværnet. I undersøgelsen blev de frivillige spurgt om, hvem de kender, der er med i Hjemmeværnet. To vigtige sociale arenaer er familie og venner. Figur 4.1 viser, hvor stor en andel af de frivillige der har familie og venner, som er med i Hjemmeværnet.

FIGUR 4.1

Andelen af frivillige i Hjemmeværnet, der har familie og venner, der også er medlem af Hjemmeværnet. 2007, 2011 og 2016. Procent.

Anm.: Vægtede tal. Beregningsgrundlag, 2016: 719. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016. Der er statistisk signifikant forskel på 1-procent-niveau mellem de to år, når det gælder "familie".

Figur 4.1 viser, at det er ganske mange af de frivillige, der har familie og venner, der også er med i Hjemmeværnet. Der er flere, der har venner, end der har familie, som også er medlem af Hjemmeværnet. 31 pct. af de frivillige har familie, der også er medlem af Hjemmeværnet, mens 68 pct. har venner. Disse andele er på niveau med resultaterne fra undersøgelserne i 2007 og 2011.

Der er udført to multivariate analyser, der undersøger, om der er socioøkonomiske og sociale karakteristika, der hænger sammen med, om de frivillige har sociale relationer inden for Hjemmeværnet. Vi undersøger, hvem der har en høj sandsynlighed for at kende familie og venner i

Hjemmeværnet. Resultaterne er vist i bilagstabel B2, og tabel 4.1 opsummerer hovedresultaterne.

TABEL 4.1

Opsummering af faktorer, som hænger sammen med, om de frivillige har familie eller venner, som er medlem af Hjemmeværnet. 2016.

Faktorer:	Familie er medlem	Venner er medlem
Rang	Officerer har i større udstrækning end stregbefalingsmænd familie, som er medlem.	Ingen sammenhæng.
Deltagelse	Frivillige aktive har i større udstrækning end frivillige i reserven familie, som er medlem.	Frivillige aktive har i større udstrækning end frivillige i reserven venner, som er medlem.
Antal år i Hjemmeværnet	Frivillige med høj anciennitet i Hjemmeværnet har i større udstrækning end frivillige med lav anciennitet familie, som er medlem.	Frivillige med høj anciennitet i Hjemmeværnet har i større udstrækning end frivillige med lav anciennitet venner, som er medlem.
Køn	Kvinder har i større udstrækning end mænd familie, som er medlem.	Ingen sammenhæng.
Alder	Frivillige i alderen 18-39 år har i større udstrækning end frivillige, der er 70 år eller derover, familie, som er medlem.	Frivillige i alderen 18-39 år har i større udstrækning end frivillige, der er 50 år eller derover, venner, som er medlem.
Familiesituation	Frivillige, der bor alene, har i større udstrækning end andre frivillige familie, som er medlem.	Ingen sammenhæng.
Børn	Frivillige uden børn har i større udstrækning end frivillige med børn familie, som er medlem.	Ingen sammenhæng.
Bopæl	Frivillige, der er bosat i Hovedstaden eller i en af dens forstæder, har i mindre udstrækning end andre frivillige familie, som er medlem.	Frivillige, der er bosat i Hovedstaden eller i en af dens forstæder, har i mindre udstrækning end frivillige bosat i landdistrikter venner, som er medlem.
Uddannelse	Ingen sammenhæng.	Frivillige uden uddannelse har i mindre udstrækning end andre frivillige venner, som er medlem.
Værnsgren og om man er beskæftiget eller ej	Ingen sammenhæng.	Ingen sammenhæng.

Anm.: Tabellen sammenfatter hovedresultaterne fra to multivariate analyser, der er udarbejdet med afsæt i en probit-model, hvor den afhængige variabel er, om de frivillige svarer ja til a) familie eller b) venner er medlemmer af Hjemmeværnet. Resultaterne fremgår af bilagstabel B2.1 i bilag 2.

Tabel 4.1 viser, at der er forskelle på de faktorer, som forklarer, om de frivillige har henholdsvis venner eller familie, som er medlem af Hjemmeværnet. Officerer har en højere sandsynlighed end både menige og

stregbefalingsmænd for at have familie, som også er medlem, men ikke højere sandsynlighed for at have venner, der er medlem af Hjemmeværnet. Der er ingen forskel mellem de tre værnsgrene, hvad gælder omfanget af de frivilliges sociale kontakter. Frivillige i den aktive styrke har højere sandsynlighed end frivillige i reserven for at have familie og for at have venner, som er medlemmer. Desuden gælder det, at jo højere anciennitet de frivillige har, desto højere er sandsynligheden for at kende familie og venner, som er medlem af Hjemmeværnet. Sandsynligheden for at have familie og venner, som er medlem, falder med alderen. Kvindelige frivillige har højere sandsynlighed end mandlige frivillige for at have familie, som er medlem. Herudover har frivillige med børn en lavere sandsynlighed end frivillige, der ikke har børn, for at have familie, som er medlem. Disse forhold er til gengæld ikke bestemmende for, om man har venner, der er medlem. Frivillige, der er bosat i Hovedstaden eller i en af dens forstæder, har i mindre udstrækning end andre frivillige familie, som er medlem. Værnsgren og om man er beskæftiget eller ej påvirker ikke sandsynligheden for at kende venner eller familie, som er medlem af Hjemmeværnet.

Resultaterne i tabel 4.1 svarer stort set til resultaterne fra undersøgelserne i 2007 og 2011. I 2011 viste undersøgelsen, at officerer havde en højere sandsynlighed for at have både familie og venner, som var medlemmer. I 2016 gælder dette kun for familie.

HOLDNINGER TIL HJEMMEVÆRNET

I dette afsnit belyser vi, hvordan omverden ser på, at man er medlem af Hjemmeværnet, og hvad de frivillige selv mener.

OMGIVELSERNES SYN PÅ MEDLEMSKAB

De frivillige blev i undersøgelsen spurgt om families, venners og kollegers syn på, at de er medlem af Hjemmeværnet. Svarfordelinger for disse spørgsmål er vist i tabel 4.2.

Ca. 66 pct. oplyser, at familien har en positiv indstilling over for den frivilliges engagement i Hjemmeværnet. Lidt færre, ca. 55 pct., oplyser, at deres venner ser deres frivillige medlemskab af Hjemmeværnet som noget positivt. 40 pct. oplyser, at deres kolleger ser deres medlemskab som noget positivt, men det forekommer langt oftere, at kolleger

ikke kender til den frivilliges medlemskab. I sammenligning med 2011 og 2007 er det i 2016 større andele af såvel familie som venner og kolleger, der opfatter det positivt, at de er medlem af Hjemmeværnet.

TABEL 4.2

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter deres vurdering af deres families, venner og kollegaers holdning til, at de er medlem af Hjemmeværnet. 2016, 2011 og 2007. Procent.

	Opfatter det positivt	Er lige-glade	Gør grin med det	Tager afstand fra det	Ved det ikke	I alt	Beregningsgrundlag
<i>Familie</i>							
2016	65,8	26,6	4,0	1,0	2,5	99,9	714
2011	60,1	31,1	5,2	1,6	2,1	100,1	
2007	60,6	31,1	3,4	2,6	2,2	99,9	
<i>Venner**</i>							
2016	55,2	31,2	8,1	0,1	5,4	100,0	714
2011	44,7	35,5	6,8	0,9	12,1	100,0	
2007	46,1	42,1	6,2	0,6	5,0	100,0	
<i>Kolleger</i>							
2016	40,3	32,0	5,0	0,2	22,5	100,0	682
2011	35,3	32,4	7,4	0,9	24,0	100,0	
2007	35,4	39,5	6,9	0,7	17,5	100,0	

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

Ligesom i de tidligere undersøgelser viser det sig, at personer tættest på den frivillige er mest positivt indstillede over for dennes medlemskab af Hjemmeværnet, mens den positive indstilling reduceres en smule, desto længere væk man bevæger sig fra den nære familie. Tabellen viser endvidere, at nogle få i alle grupper gør grin med, at de er medlemmer, og kun meget få blandt familiemedlemmer, venner og kolleger tager afstand fra, at de er medlemmer af Hjemmeværnet.

ARBEJDSGIVERS VIDEN OM MEDLEMSKAB

På spørgsmålet om, hvorvidt arbejdsgiveren ved, at de er medlem af Hjemmeværnet, svarer langt de fleste af de frivillige, der har en arbejdsgiver, at arbejdsgiveren kender til deres medlemskab af Hjemmeværnet (se tabel 4.3). Blandt de frivillige i den aktive styrke er det ca. 30 pct., der ikke har en arbejdsgiver. 61 pct. af alle i den aktive styrke oplyser, at de-

res arbejdsgiver ved, at de er medlemmer. Det svarer til 87 pct. af de frivillige i den aktive styrke, der har en arbejdsgiver. At arbejdsgiveren helt overvejende kender til, at de aktive er medlemmer af Hjemmeværnet, gælder for officererne såvel som for stregbefalingsmænd og de menige. Blandt medlemmer i reserven er der derimod en stor del, som oplyser, at deres arbejdsgiver ikke ved, at de er medlemmer, eller at de selv ikke ved, om deres arbejdsgiver kender til deres medlemskab af Hjemmeværnet.

TABEL 4.3

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, om deres arbejdsgiver ved, at de er medlem af Hjemmeværnet. For alle og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse. 2016. Procent.

	Har ikke en arbejdsgiver	Ja	Nej	Ved ikke	I alt	Beregningsgrundlag
Alle	35,8	34,5	16,1	13,5	99,9	718
<i>Værnsgrene**</i>						
HHV	34,8	33,8	15,8	15,6	100,0	317
MHV	29,6	46,7	16,8	6,9	100,0	213
FHV	50,5	26,3	18,3	5,0	100,1	188
<i>Rang, aktive***</i>						
Officer	6,4	88,8	3,6	1,1	99,9	148
Stregbefalingsmand	8,8	79,9	2,2	9,1	100,0	151
Menig	37,3	53,4	5,5	3,7	99,9	236
<i>Deltagelse***</i>						
Aktiv	29,6	61,2	4,7	4,5	100,0	535
Reserve	39,3	19,8	22,5	18,5	100,1	183

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

UDSAGN OM HJEMMEVÆRNET

I dette afsnit ser vi på, hvordan de frivillige selv opfatter befolkningens holdning til Hjemmeværnet, samt hvad de selv mener, er Hjemmeværnets primære rolle i samfundet. Det drejer sig om i alt syv spørgsmål, der også indgik i de tidligere undersøgelser i 2007 og 2011. Fordelingen af svar fra alle tre undersøgelser indgår i tabel 4.4.

TABEL 4.4

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor enige de er i en række udsagn om Hjemmeværnet. 2016, 2011¹ og 2007. Procent.

Hvor enig er du i følgende udsagn om Hjemmeværnet?	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	I alt
<i>Det er en vigtig opgave for Hjemmeværnet at bidrage til befolkningens forsvarsvilje***</i>					
2016	53,7	43,0	2,9	0,4	100,0
2011	30,9	57,6	8,6	3,0	100,1
2007	29,3	57,9	10,6	2,2	100,0
<i>Hjemmeværnet er først og fremmest en militær organisation, der indgår i Danmarks forsvar***</i>					
2016	52,3	42,4	4,5	0,8	100,0
2011	41,9	39,4	17,1	1,6	100,0
2007	41,0	46,1	10,8	2,1	100,0
<i>Hjemmeværnets frivillige bliver udsat for mange former for omgivelserne</i>					
2016	30,0	49,8	18,3	1,9	100,0
2011	29,2	52,2	17,6	1,0	100,0
2007	23,2	59,4	16,1	1,3	100,0
<i>Hjemmeværnet er generelt respekteret</i>					
2016	14,5	62,7	20,8	2,0	100,0
2011	13,3	62,3	23,3	1,2	100,1
2007	8,2	63,3	26,4	2,1	100,0
<i>Hjemmeværnets militære opbygning er nødvendig for at kunne yde en effektiv og hurtig indsats i tilfælde af naturkatastrofer og lignende</i>					
2016	52,8	41,7	4,3	1,2	100,0
2011	42,5	49,3	6,5	1,7	100,0
2007	42,3	49,4	7,5	0,9	100,1
<i>Hjemmeværnets samfundsmæssige opgaver som hjælp ved ulykker, store arrangementer osv. er lige så vigtige som de militære opgaver</i>					
2016	36,9	47,5	11,1	4,5	100,0
2011	33,2	45,0	18,2	3,7	100,1
2007	36,1	46,4	13,5	4,0	100,0

(Tabellen fortsættes)

TABEL 4.4 FORTSAT

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor enige de er i en række udsagn om Hjemmeværnet. 2016, 2011¹ og 2007. Procent.

Hvor enig er du i følgende udsagn om Hjemmeværnet?	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	I alt
<i>Opfattelsen af Hjemmeværnet er blevet forbedret, efter at der de senere år er blevet udsendt hjemmевærnsfolk til internationale operationer²</i>					
2016	28,8	48,2	18,7	4,4	100,1
2011	30,1	48,9	18,0	3,0	100,0

Anm.: Vægtede tal. Beregningsgrundlag (min.), 2016: 697. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

1. Tal for 2011 afviger fra tal i Fridberg & Damgaard (2011), fordi "ved ikke"-svar af hensyn til sammenlignelighed med 2007 og 2016 er udeladt af beregningsgrundlaget.
2. Udsagn var ikke medtaget i 2007.

De to første udsagn handler om Hjemmeværnets overordnede rolle i samfundet. Næsten alle de frivillige i Hjemmeværnet er enige eller helt enige i, at det er en vigtig opgave for Hjemmeværnet at bidrage til befolkningens forsvarsvilje, og at Hjemmeværnet først og fremmest er en militær organisation, der indgår i Danmarks forsvar. 97 pct. af medlemmerne er enige eller helt enige i, at det er en vigtig opgave for Hjemmeværnet at bidrage til befolkningens forsvarsvilje, og 95 pct. af medlemmerne er enige eller helt enige i, at Hjemmeværnet først og fremmest er en militær organisation, der indgår i Danmarks forsvar. Andelen, der er helt enig i disse to udsagn, er øget siden de tidligere undersøgelser, og kun meget få er uenige i disse udsagn. Hjemmeværnets militære opgaver er således blevet mere vigtige for flere af de frivillige medlemmer.

De næste to spørgsmål vedrører Hjemmeværnets omdømme og folks fordomme om frivillige i Hjemmeværnet. Det første udsagn, som beskriver, om Hjemmeværnets frivillige udsættes for fordomme af omgivelserne, er der ca. 80 pct., der erklærer sig enige eller helt enige i. Ca. 77 pct. af de frivillige er enten enige eller helt enige i, at Hjemmeværnet generelt er respekteret. De resterende 23 pct. mener, at Hjemmeværnet ikke er respekteret. Ligesom i de tidligere undersøgelser peger disse resultater på, at størstedelen af de frivillige mener, at Hjemmeværnet som institution generelt set er respekteret, men samtidig også, at de frivillige som individer ofte bliver udsat for fordomme af omgivelserne.

De næste to udsagn omhandler Hjemmeværnets civile opgaver. Det første udsagn handler om, at Hjemmeværnets militære opbygning er nødvendig for at kunne yde en effektiv og hurtig indsats i tilfælde af naturkatastrofer og lignende. Her er næsten alle (94 pct.) enige eller helt enige i, at Hjemmeværnets militære opbygning er en nødvendighed. Det andet udsagn går på, at Hjemmeværnets samfundsmæssige opgaver som hjælp ved ulykker, store arrangementer osv. er lige så vigtige som de militære opgaver. 87 pct. af de frivillige er enige eller helt enige i, at Hjemmeværnets civile opgaver er lige så vigtige som de militære opgaver, og kun et lille mindretal fastholder, at de militære opgaver har forrang.

Det sidste udsagn relaterer sig også til Hjemmeværnets om-dømme. Det går på, om opfattelsen af Hjemmeværnet er blevet forbedret, efter at der de senere år er blevet udsendt hjemmевærnsfolk til internationale operationer. 77 pct. tilkendegiver, at de er enige eller helt enige i dette, og 23 pct. mener ikke, at det internationale engagement har forbedret opfattelsen af Hjemmeværnet.

FRIVILLIG, MILITÆR ORGANISATION

Det ovenstående afsnit viste, at 95 pct. af medlemmerne er enige eller helt enige i, at Hjemmeværnet først og fremmest er en militær organisation, der indgår i Danmarks forsvar. De frivillige medlemmer blev i undersøgelsen også spurgt, om det er vigtigt for deres medlemskab, at Hjemmeværnet er en frivillig, militær organisation, dvs. her vurderes både det frivillige og det militære element i organisationen (se tabel 4.5).

80 pct. af de frivillige medlemmer mener, at det er vigtigt eller meget vigtigt for deres medlemskab, at Hjemmeværnet er en frivillig, militær organisation. I 2011 var det 83 pct., men der er ikke statistisk signifikant forskel på resultaterne i de to år. Der er ikke de store forskelle mellem rang og status. Dog fremgår det, at der er lidt færre blandt de aktive menige end blandt officererne, der mener, at det er meget vigtigt for deres medlemskab, at Hjemmeværnet er en frivillig, militær organisation.

TABEL 4.5

Frivillige medlemmer af Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor vigtigt det er for deres medlemskab, at Hjemmeværnet er en frivillig, militær organisation. For alle 2016 og 2011 og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse 2016. Procent.

	Meget vigtigt	Vigtigt	Ikke særlig vigtigt	Slet ikke vigtigt	I alt	Beregningsgrundlag
<i>Alle</i>						
2016	48,8	31,7	14,1	5,5	100,1	717
2011	54,5	28,4	10,6	6,5	100,0	
<i>Værnsgrene</i>						
HHV	50,1	31,2	13,6	5,2	100,1	315
MHV	41,4	36,1	17,0	5,5	100,0	213
FHV	47,4	31,0	14,6	7,0	100,0	189
<i>Rang, aktive*</i>						
Officer	71,2	16,4	10,3	2,0	99,9	149
Stregbefalingsmand	61,7	22,9	10,9	4,5	100,0	150
Menig	50,9	33,3	12,9	2,9	100,0	236
<i>Deltagelse</i>						
Aktiv	54,6	30,0	12,3	3,1	100,0	535
Reserve	45,5	32,7	15,0	6,8	100,0	182

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016 og efter værnsgren, rang (aktive) og deltagelse, 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

DE VIGTIGSTE OPGAVER

De forrige afsnit indikerede, at de frivillige både prioriterer Hjemmeværnets traditionelle militære opgaver og de civile, samfundsmæssige opgaver. I undersøgelsen blev de frivillige spurgt om, hvor vigtige forskellige opgaver er efter deres mening. Svarene på disse spørgsmål fremgår af tabel 4.6.

Der kan overordnet skelnes mellem *beredskabsorientering*, som her dækker over katastrofehjælp, søredning, farvandsovervågning og forureningsbekæmpelse. *Indsatsorientering*, som dækker over trafikregulering og rydningsassistance (farligt fyrværkeri) og til sidst *forsvarsorientering*, som omfatter militært forsvar af Danmark, støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser samt endelig støtte til Forsvarets internationale operationer.

TABEL 4.6

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor vigtige de vurderer, at en række opgaver er for Hjemmeværnet. 2016. Procent.

Hvor vigtige er, efter din mening, disse opgaver for Hjemmeværnet?	Meget vigtig	Vigtig	Ikke særlig vigtig	Slet ikke vigtig	I alt
Militært forsvar af Danmark	61,7	29,7	6,8	1,8	100,0
Søredning	55,2	37,0	5,3	2,5	100,0
Støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser	52,4	41,4	5,4	0,8	100,0
Farvandsovervågning	48,3	42,0	5,2	4,4	99,9
Støtte til politiet	47,6	43,8	6,7	1,9	100,0
Ryddingsassistance (farligt fyrværkeri)	37,2	43,4	15,3	4,2	100,1
Forureningsbekæmpelse	34,3	44,1	16,2	5,4	100,0
Støtte til Forsvarets internationale operationer	29,0	45,6	18,4	7,0	100,0
Sneberedskab	28,8	49,6	15,7	5,9	100,0
Trafikregulering	26,7	46,4	18,4	8,4	99,9

Anm.: Vægtede tal. Beregningsgrundlag (min): 690. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

Generelt mener de frivillige, at alle de nævnte forskellige opgaver er vigtige eller meget vigtige for Hjemmeværnet. Mellem 90 og 92 pct. af medlemmerne mener, at hhv. militært forsvar af Danmark, søredning, støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser, farvandsovervågning og støtte til politiet er enten vigtige eller meget vigtige opgaver for Hjemmeværnet. Mindst opbakning er der blandt medlemmerne til trafikregulering, som i alt 27 pct. af de frivillige mener, ikke er en særlig vigtig opgave eller slet ikke er en vigtig opgave for Hjemmeværnet.

De højst og lavest rangerede opgaver stemmer langt hen ad vejen overens med rækkefølgen i de tidligere undersøgelser. Spørgsmålet indgik imidlertid i de tidligere undersøgelser med en lidt anden liste af opgaver. Den opgave, som flest frivillige i 2011 mente, var enten vigtig eller meget vigtig, var katastrofehjælp. Denne opgave indgik ikke i spørgsmålet i 2016. I 2011 var der mindst opbakning til trafikregulering (ligesom i 2016) samt til stævner og koncerter, som der ikke er spurgt til i 2016.

TABEL 4.7

Tre typer af holdninger til, hvilke opgaver der især er vigtige for Hjemmeværnet. 2016.

	Beredskab	Redning og overvågning	Forsvar
Mener, at følgende opgaver især er vigtige for Hjemmeværnet	Støtte til politiet, forureningsbekæmpelse, trafikregulering, rydningsassistance (farligt fyrværkeri), sneberedskab	Søredning og farvandsovervågning	Støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser, støtte til Forsvarets internationale operationer, militært forsvar af Danmark

Anm.: Tabellen er baseret på en faktoranalyse med tre faktorer, hvis resultater er vist i bilagstabel 2.2.

De frivilliges vurdering af vigtigheden af de ti forskellige opgaver dækker over tre overordnede holdninger til, hvilke opgaver der anses for vigtige for Hjemmeværnet. De tre typer af holdningsmæssige orienteringer er karakteriseret ved, at de frivillige lægger særlig vægt på nogle af de forskellige opgaver og mindre vægt på andre opgaver. Forskellene på de tre typer orienteringer er sammenfattet i tabel 4.7, og resultaterne fra den bagvedliggende statistiske analyse er vist i bilagstabel B2.2. Samme analyse blev foretaget i 2007 og 2011, og det er nogenlunde samme tendens, vi finder i 2016 som i de tidligere undersøgelser, selv om listen af de nævnte opgaver ikke er helt den samme i 2016 som i de tidligere undersøgelser.

Den første holdningsmæssige orientering kaldes *beredskabsorientering*. Frivillige med denne orientering lægger især vægt på, at Hjemmeværnet skal medvirke ved støtte til politiet, forureningsbekæmpelse, trafikregulering, rydningsassistance (farligt fyrværkeri) og sneberedskab. Til gengæld lægger disse frivillige ikke helt så stor vægt på Hjemmeværnets traditionelle forsvarsmæssige opgaver.

Den anden orientering kaldes *redning og overvågning*. Frivillige med denne orientering lægger især vægt på vigtigheden af Marinchjemmeværnets opgaver med søredning og farvandsovervågning.

Den tredje orientering kaldes *forsvarsorientering*. Frivillige med denne orientering mener, at den traditionelle forsvarsmæssige rolle er særlig vigtig for Hjemmeværnet. Disse frivillige peger især på det militære forsvar af Danmark samt støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser og støtte til Forsvarets internationale operationer.

VIDEN OM OG HOLDNINGER TIL ORGANISERING INDEN FOR VÆRNSGRENE

I denne undersøgelse indgår nogle spørgsmål om, hvor meget de frivillige medlemmer kender til de forskellige værnsgrene i Hjemmeværnet, og hvor vigtigt det er for dem at bevare et Hjemmeværn med tre værnsgrene frem for at slå dem sammen til ét Hjemmeværn.

TABEL 4.8

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor meget de kender til de forskellige dele af Hjemmeværnet. 2016. Procent.

Hvor meget kender du til de forskellige dele af Hjemmeværnet?	Kender det indgående	Kender noget til det	Kender kun lidt til det	Kender det slet ikke	I alt
Hærhjemmeværnet	54,7	33,0	9,5	2,8	100,0
Polithjemmeværnet (del af Hærhjemmeværnet)	22,3	39,9	29,4	8,4	100,0
Virksomhedshjemmeværnet (del af Hærhjemmeværnet)	5,2	24,9	44,6	25,3	100,0
Marinehjemmeværnet	15,7	41,3	35,2	7,8	100,0
Flyverhjemmeværnet	14,2	28,0	45,3	12,5	100,0

Anm.: Vægtede tal. Beregningsgrundlag (min.): 690.

Tabel 4.8 viser fordelingen på kendskabet til de forskellige dele af Hjemmeværnet blandt samtlige frivillige medlemmer. Mange oplyser, at de kender de forskellige dele indgående eller kender noget til dem. Mindst kendskab er der til Virksomhedshjemmeværnet. 70 pct. af alle frivillige medlemmer har angivet, at de kun kender lidt til Virksomhedshjemmeværnet eller slet ikke kender det. Bedst kendskab er der til Hærhjemmeværnet, hvilket afspejler, at Hærhjemmeværnet har flest medlemmer.

Tabel 4.9 viser andelen af de frivillige medlemmer i de tre værnsgrene, der kun kender lidt til eller slet ikke kender de forskellige dele af Hjemmeværnet. Tabellen viser, at mange af Hjemmeværnets frivillige kun har lidt kendskab til de dele af Hjemmeværnet, som de ikke selv er medlem af. Også her fremgår det, at Hjemmeværnets frivillige har mindst kendskab til Virksomhedshjemmeværnet. Selv om Virksomhedshjemmeværnet er en del af Hærhjemmeværnet, er det 67 pct. af Hærhjemmeværnets medlemmer, der kun kender lidt til eller slet ikke kender Virksomhedshjemmeværnet. Blandt Flyverhjemmeværnets medlemmer er der 77 pct., og blandt Marinehjemmeværnets medlemmer er der 81

pct., der kun kender lidt til eller slet ikke kender Virksomhedshjemmeværnet. Det er ligeledes relativt mange af medlemmerne både i Hærhjemmeværnet og i Marinehjemmeværnet, der kun kender lidt til eller slet ikke kender Flyverhjemmeværnet. Omvendt er kendskabet til Hærhjemmeværnet og Marinehjemmeværnet noget større blandt Flyverhjemmeværnets medlemmer.

TABEL 4.9

Andelen af frivillige medlemmer af Hjemmeværnet, der kun kender lidt til eller slet ikke kender forskellige værnsgrene i Hjemmeværnet. Særskilt for værnsgrene. 2016. Procent.

Kender kun lidt til eller kender slet ikke:	HHV	MHV	FHV
Hærhjemmeværnet	5,3	39,2	38,0
PolitiHjemmeværnet (del af Hærhjemmeværnet)	34,1	50,1	53,5
Virksomhedshjemmeværnet (del af Hærhjemmeværnet)	67,4	81,1	76,7
Marinehjemmeværnet	48,3	3,0	51,2
Flyverhjemmeværnet	62,5	70,0	6,7

Anm.: Vægtede tal. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Flertallet af de frivillige medlemmer af Hjemmeværnet mener imidlertid, at det er vigtigt eller meget vigtigt for dem at bevare et Hjemmeværn med tre værnsgrene frem for at slå dem sammen til ét Hjemmeværn. Det gælder for 65 pct. af alle frivillige medlemmer, som det fremgår af tabel 4.10. Den største andel, der foretrækker tre værnsgrene frem for ét Hjemmeværn, finder man i Marinehjemmeværnet: 80 pct. af Marinehjemmeværnets medlemmer angiver, at det er vigtigt eller meget vigtigt for dem at bevare de tre værnsgrene. Den største andel, som ikke finder det vigtigt, findes i Hærhjemmeværnet. Her det i alt 38 pct., der angiver, at det ikke er særlig vigtigt eller slet ikke er vigtigt.

TABEL 4.10

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor vigtigt det er for dem at bevare et Hjemmeværn med tre værnsgrene frem for at slå dem sammen til ét Hjemmeværn. For alle og særskilt for værnsgrene. 2016. Procent.

	Meget vigtigt	Vigtigt	Ikke særlig vigtigt	Slet ikke vigtigt	I alt	Beregningsgrundlag
Alle	35,3	30,2	24,9	9,5	99,9	708
<i>Værnsgrene***</i>						
HHV	30,9	31,2	27,5	10,5	100,1	311
MHV	56,5	23,4	12,5	7,6	100,0	212
FHV	44,4	31,1	20,1	4,3	99,9	185

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

SYN PÅ HJEMMEVÆRNETS SELVSTÆNDIGHED OG MOTIVATION FOR AT STILLE OP

Dette afsnit belyser de frivillige medlemmers holdninger til Hjemmeværnets selvstændighed og motivation for at stille op. Hjemmeværnet har i dag egen ledelse og eget budget på finansloven. Alternativet er, at Hjemmeværnet bliver lagt ind under Forsvarets Værnsfælles Kommando eller Beredskabet.

Langt de fleste frivillige medlemmer af Hjemmeværnet angiver imidlertid, at det er vigtigt eller meget vigtigt for dem, at Hjemmeværnet har henholdsvis egen skole/eget uddannelsessystem, egen lov (hjemmeværnslov), egen økonomi, egen ledelse og eget materiel, se tabel 4.11. Op mod halvdelen af de frivillige mener, at Hjemmeværnets selvstændighed i disse forhold er meget vigtig, og i alt ca. 80 pct. af de frivillige mener, at det enten er meget vigtigt eller er vigtigt, at Hjemmeværnet bevarer sin selvstændighed i forhold til hver af disse dele.

De frivillige er endvidere blevet spurgt om, i hvor høj grad det vil påvirke deres motivation for at stille op som frivillig i Hjemmeværnet, hvis Hjemmeværnet blev lagt sammen med Forsvarets Værnsfælles Kommando eller Beredskabet. Godt en fjerdedel af Hjemmeværnets frivillige medlemmer (27 pct.) angiver, at de ville blive mindre eller meget mindre motiverede for at stille op. 43 pct. angiver, at deres motivation ikke ville blive påvirket, og 8 pct. angiver, at de ville blive mere eller me-

get mere motiverede. 22 pct. har svaret ”ved ikke ” på spørgsmålet, se tabel 4.12.

TABEL 4.11

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor vigtigt det er for dem, at Hjemmeværnet bevarer sin selvstændighed i forhold til specifikke dele. 2016. Procent.

Hvor vigtigt, at Hjemmeværnet har egen/eget...	Meget vigtigt	Vigtigt	Ikke særlig vigtigt	Slet ikke vigtigt	I alt
Skole/uddannelsessystem	49,6	28,6	17,6	4,3	100,1
Lov/hjemmeværnslov	44,5	39,3	12,9	3,3	100,0
Økonomi	43,2	38,3	14,0	4,5	100,0
Ledelse	46,2	39,3	10,0	4,5	100,0
Materiel	42,6	37,8	15,0	4,6	100,0

Anm.: Vægtede tal. Beregningsgrundlag (min.): 695. Række summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

Der er ikke stor forskel mellem de tre værnsgrene i denne forbindelse. Men det er en lidt større andel af officererne end af stregbefalingsmændene, der mener, at de ville blive mindre eller meget mindre motiverede for at stille op som frivillig i Hjemmeværnet, hvis Hjemmeværnet blev lagt sammen med Forsvarets Værnsfælles Kommando eller Beredskabet.

TABEL 4.12

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, i hvor høj grad det vil påvirke deres motivation for at stille op som frivillig i Hjemmeværnet, hvis Hjemmeværnet blev lagt sammen med Forsvarets Værnsfælles Kommando eller Beredskabet. For alle og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse. 2016. Procent.

	Ville blive meget mindre motiveret	Jeg ville blive mindre motiveret	Jeg ville blive mere motiveret	Jeg ville blive meget mere motiveret	Min motivation ville ikke blive påvirket	Min motivation ville blive påvirket	Ved ikke	I alt	Beregningsgrundlag
Alle	16,6	10,8	5,1	2,6	43,3	21,6	100,0	705	
<i>Værnsgrene</i>									
HHV	17,1	9,6	5,4	2,5	44,8	20,7	100,1	311	
MHV	15,0	14,7	2,8	3,0	41,6	22,8	99,9	210	
FHV	14,8	16,1	5,4	2,6	33,8	27,3	100,0	184	
<i>Rang, aktive*</i>									
Officer	18,4	24,9	1,7	4,6	34,1	16,3	100,0	149	
Stregbefalingsmand	10,0	12,9	6,1	4,8	45,0	21,2	100,0	148	
Menig	14,0	17,5	7,9	4,0	42,7	13,9	100,0	233	
<i>Deltagelse*</i>									
Aktiv	13,6	17,3	7,0	4,2	42,4	15,5	100,0	530	
Reserve	18,3	7,2	3,9	1,6	43,9	25,1	100,0	175	

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

BETYDNING AF UDRUSTNING OG MATERIEL

Dette afsnit belyser afslutningsvist de frivillige medlemmers vurdering af, hvor vigtig tidssvarende udrustning og hvor vigtigt tidssvarende materiel er for deres villighed til at stille op som frivillige i Hjemmeværnet. Langt de fleste frivillige mener, at både tidssvarende udrustning og tidssvarende materiel er vigtigt eller meget vigtigt for deres villighed til at stille op som frivillige (se tabel 4.13). 87 pct. mener, at tidssvarende udrustning er vigtigt eller meget vigtigt, og 86 pct. af de frivillige mener, at tidssvarende materiel er vigtigt eller meget vigtigt for deres villighed til at stille op. Der er ikke stor forskel i dette spørgsmål mellem værnsgrene og rang blandt de aktive. Dog er det en signifikant større andel af de aktive stregbefalingsmænd end af de menige, der mener, at en tidssvarende udrustning er vigtig eller meget vigtig for deres villighed til at stille op i Hjemmeværnet.

TABEL 4.13

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor vigtigt tidssvarende udrustning og materiel er for deres villighed til at stille op som frivillige i Hjemmeværnet. For alle og særskilt for værnsgrene og rang for aktive samt for deltagelse. 2016. Procent.

	Meget vigtigt	Vigtigt	Ikke særlig vigtigt	Slet ikke vigtigt	I alt	Beregningsgrundlag
UDRUSTNING						
Alle	48,2	38,6	8,6	4,6	100,0	702
<i>Værnsgrene</i>						
HHV	49,2	38,1	8,5	4,3	100,1	310
MHV	47,6	40,0	6,4	6,1	100,1	210
FHV	41,1	40,9	12,4	5,7	100,1	182
<i>Rang, aktive*</i>						
Officer	53,6	40,1	6,2 ¹	-	99,9	149
Stregbefalingsmand	62,7	35,1	2,2 ¹	-	100,0	149
Menig	50,3	37,6	9,1	2,9	99,9	231
<i>Deltagelse</i>						
Aktiv	52,9	37,4	7,4	2,3	100,0	529
Reserve	45,5	39,3	9,3	6,0	100,1	173
MATERIEL						
Alle	42,4	44,0	10,2	3,4	100,0	696
<i>Værnsgrene</i>						
HHV	42,0	44,7	10,5	2,9	100,1	308
MHV	51,5	36,3	6,2	6,0	100,0	207
FHV	35,2	47,9	12,8	4,1	100,0	181
<i>Rang, aktive</i>						
Officer	53,0	43,0	4,0 ¹	-	100,0	149
Stregbefalingsmand	57,6	37,3	5,1	0,0	100,0	149
Menig	43,2	46,1	9,6	1,1	100,0	229
<i>Deltagelse</i>						
Aktiv	46,7	44,2	8,2	0,9	100,0	527
Reserve	40,0	43,9	11,4	4,8	100,1	169

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

1. "ikke særlig vigtigt" og "slet ikke vigtigt" er lagt sammen pga. lavt observationsantal.

SAMMENFATNING

Formålet med dette kapitel har været at analysere de frivilliges sociale relationer i Hjemmeværnet, deres opfattelse af andres holdninger til Hjemmeværnet og de frivillige samt de frivilliges holdninger til Hjemmeværnets forskellige opgaver. Herudover er de frivilliges opfattelse af Hjemmeværnets rolle i samfundet belyst, og endelig har kapitlet belyst forhold vedrørende de frivilliges viden om og holdninger til Hjemmeværnets organisering samt deres holdninger til eventuelle ændringer i Hjemmeværnets selvstændighed. Hovedkonklusionerne kan sammenfattes således:

- 31 pct. af de frivillige har familie, som er medlem af Hjemmeværnet, og 68 pct. har venner, som også er medlem. Det er på niveau med resultaterne fra 2007 og 2011.
- Officerer har en større sandsynlighed end både menige og befalingsmænd for at have familie, som er medlem. Der er ikke forskel mellem værnsgrene, hvad gælder omfanget af de frivilliges sociale kontakter i Hjemmeværnet.
- Familie, venner og kollegaer ser generelt positivt på de frivilliges medlemskab af Hjemmeværnet. Kun ganske få tager afstand fra de frivilliges deltagelse.
- Langt de fleste frivillige, der har en arbejdsgiver, oplyser, at arbejdsgiveren kender til deres medlemskab.
- En stor del af de frivillige oplever, at Hjemmeværnet som institution er respekteret i samfundet. Til gengæld mener de frivillige også, at Hjemmeværnets frivillige som individer er genstand for mange fordomme.
- 80 pct. af de frivillige mener, at opfattelsen af Hjemmeværnet er blevet forbedret, efter at der de seneste år er blevet udsendt hjemmевærnsfolk til internationale operationer.
- De frivillige mener, at både Hjemmeværnets militære og civile opgaver er vigtige.
- De frivillige kan holdningsmæssigt inddeles i tre grupper med hensyn til deres opfattelse af, hvilke opgaver der er vigtigst for Hjemmeværnet: 1) De *beredskabsorienterede*, der især lægger vægt på, at Hjemmeværnet skal medvirke ved støtte til politiet, forureningsbekæmpelse, trafikregulering, rydningsassistance (farligt fyrværkeri) og

sneberedskab; 2) de, som er orienterede mod Marinehjemmeværnets opgaver med *søredning og farvandsovervågning*. 3) *De forsvarsorienterede*, der især peger på det militære forsvar af Danmark samt støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser og støtte til Forsvarets internationale operationer.

- 80 pct. af de frivillige mener, at det er meget vigtigt eller vigtigt for deres medlemskab, at Hjemmeværnet er en frivillig, militær organisation.
- Mange af Hjemmeværnets frivillige har kun lidt kendskab til de dele af Hjemmeværnet, som de ikke selv er medlem af. Mindst kendskab er der til Virksomhedshjemmeværnet.
- Flertallet af de frivillige medlemmer af Hjemmeværnet (65 pct.) mener, at det er vigtigt eller meget vigtigt for dem at bevare et Hjemmeværn med tre værnsgrene frem for at slå dem sammen til ét Hjemmeværn.
- Langt de fleste frivillige medlemmer af Hjemmeværnet angiver, at det er vigtigt eller meget vigtigt for dem, at Hjemmeværnet har henholdsvis egen skole/eget uddannelsessystem, egen lov (hjemmeværnslov), egen økonomi, egen ledelse og eget materiel.
- Godt en fjerdedel af Hjemmeværnets frivillige medlemmer (27 pct.) angiver, at de ville blive mindre eller meget mindre motiverede for at stille op, hvis Hjemmeværnet blev lagt sammen med Forsvarets Værnsfælles Kommando eller Beredskabet. 43 pct. angiver, at deres motivation ikke ville blive påvirket.
- Langt de fleste frivillige mener, at både tidssvarende udrustning og tidssvarende materiel er vigtigt eller meget vigtigt for deres villighed til at stille op som frivillige i Hjemmeværnet.

KOMPETENCER OG INTERNATIONALE OPGAVER

I dette kapitel fokuserer vi på kompetencer og deltagelse i internationale bidrag. I forbindelse med vores fokus på kompetencer belyser vi en række forskellige emner. Vi ser således på, i hvilken udstrækning de frivillige anvender deres kompetencer fra civil uddannelse og erfaring i Hjemmeværnet og vice versa, om de frivillige menige overvejer at tage en lederuddannelse, om de frivillige oplever, at kravene til deres kompetencer i forhold til de funktioner, de varetager, er rimelige, samt om der er ting, de frivillige savner i forhold til at kunne varetage deres funktion i Hjemmeværnet.

Når det gælder deltagelsen i internationale bidrag, belyser vi de frivilliges kendskab til og syn på, at Hjemmeværnet deltager i disse. Vi undersøger også, om de frivillige selv kunne tænke sig at deltage i sådanne bidrag, samt hvilke faktorer der hænger sammen med, om de kunne tænke sig dette. I afsnittet skelner vi mellem internationale opgaver og internationale stabiliseringsopgaver. I begge tilfælde deltager Hjemmeværnet uniformeret som støtte til Forsvaret. De to typer af opgaver er beskrevet nærmere nedenfor.

De spørgsmål, der er stillet i relation til kompetencer og internationale bidrag, er ikke stillet i forbindelse med undersøgelsen i 2007 og kun i meget begrænset udstrækning i forbindelse med 2011-undersøgelsen. Vi kan derfor kun i forbindelse med et enkelt emne belyse udvik-

lingen fra 2011 til 2016. Derimod vil der, når det er muligt og meningsfuldt, blive foretaget sammenligninger på tværs af værnsgrene, rang for aktive og deltagelse.

KOMPETENCER

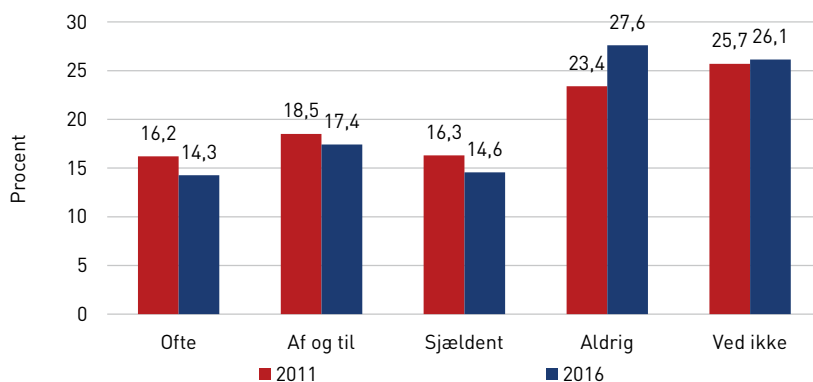
Vi indleder afsnittet om kompetencer med at se på, i hvilken udstrækning de frivillige anvender deres kompetencer fra civil uddannelse og erfaring i Hjemmeværnet. Dernæst ser vi på, om de frivillige anvender deres kompetencer fra Hjemmeværnet i forbindelse med de funktioner, de varetager i deres civile arbejde.

BRUG AF KOMPETENCER

Hjemmeværnet er en frivillig og militær organisation, og som det er tilfældet i andre frivillige organisationer, er det muligt for de frivillige at benytte deres kompetencer fra deres civile liv i det frivillige arbejde.

FIGUR 5.1

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor ofte de anvender deres kompetencer fra civil uddannelse eller erhvervs erfaring i forbindelse med de funktioner, de har i Hjemmeværnet. 2011 og 2016. Procent.

Anm.: Vægtede tal. Beregningsgrundlag, 2016: 705. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016. Der er ikke statistisk signifikant forskel på de to år.

14 pct. af de frivillige angiver, at de ofte anvender deres kompetencer fra deres civile uddannelse eller erhvervs erfaring i forbindelse med de funktioner, de har i Hjemmeværnet, se figur 5.1. 17 pct. vurderer, at dette sker af og til, 15 pct. angiver, at det forekommer sjældent, mens 28 pct. svarer, at det aldrig sker. Tilbage står 26 pct., der svarer ”ved ikke”. Disse besvarelser afviger ikke nævneværdigt fra de frivilliges svar på samme spørgsmål i 2011.

Der er ikke nævneværdig sammenhæng mellem frivilliges værnsgren og hvor hyppigt de anvender deres kompetencer fra civil uddannelse eller erhvervs erfaring i Hjemmeværnet, se tabel 5.1.² Derimod spiller det en rolle, om man er aktiv eller i reserven og hvilken rang man har som aktiv.

TABEL 5.1

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor ofte de anvender deres kompetencer fra civil uddannelse og/eller erhvervs erfaring i forbindelse med de funktioner, de har i Hjemmeværnet. Særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse. 2016. Procent.

	Ofte	Af og til	Sjældent	Aldrig	I alt	Beregningsgrundlag
<i>Værnsgrene</i>						
HHV	19,3	22,4	20,0	38,4	100,1	276
MHV	20,8	32,7	17,5	29,0	100,0	185
FHV	17,3	21,0	20,8	40,9	100,0	157
<i>Rang, aktive**</i>						
Officer	45,4	32,9	15,4	6,3	100,0	148
Stregbefalingsmand	25,8	35,8	24,8	13,6	100,0	149
Menig	19,2	32,6	27,3	20,8	99,9	217
<i>Deltagelse***</i>						
Aktiv	22,7	33,3	25,8	18,2	100,0	514
Reserve	16,2	14,8	14,2	54,8	100,0	104

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Især de frivillige, der er aktive, bruger kompetencer fra deres civile uddannelse eller erhvervs erfaring i Hjemmeværnet. Kun 18 pct. i denne

2. I dette tilfælde er ”ved ikke”-svar udeladt af beregningerne pga. lavt observationsantal. Derfor er tallene i tabel 5.1 ikke direkte sammenlignelige med tallene i figur 5.1.

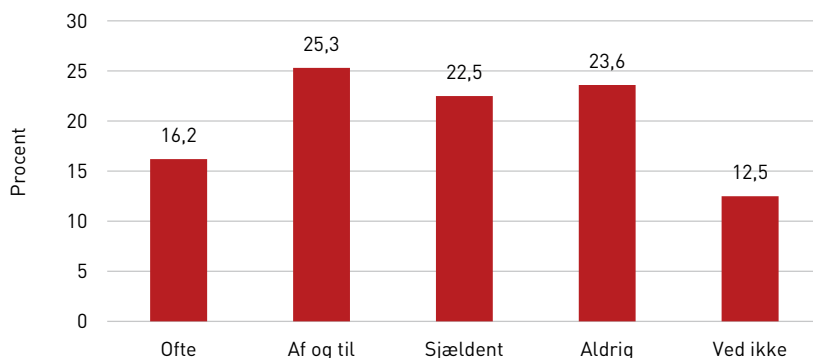
gruppe svarer, at dette aldrig sker, mod 55 pct. blandt de frivillige i reserven.

Jo højere rang de aktive har, desto oftere bruger de deres kompetencer fra civil uddannelse eller erhvervs erfaring i forbindelse med deres funktion i Hjemmeværnet. Hele 45 pct. af de aktive officerer angiver, at dette ofte er tilfældet, mens kun 6 pct. svarer ”aldrig”. De tilsvarende tal for stregbefalingsmænd er 26 og 14 pct., mens tallene for menige er 19 og 21 pct.

I nogle tilfælde vil det også være muligt som frivillig at overføre nogle af de kompetencer, man erhverver sig i Hjemmeværnet, til ens civile arbejdsliv. Vi har derfor – for de frivillige, der er i beskæftigelse på interviewtidspunktet – undersøgt, hvor ofte de anvender deres kompetencer fra Hjemmeværnet i forbindelse med de funktioner, de varetager i deres civile arbejde. Resultaterne fremgår af figur 5.2. 16 pct. af de frivillige anfører, at dette sker ”ofte”, 25 pct. rapporterer, at det sker ”af og til”, 23 pct. oplyser, at det sker ”sjældent”, 24 pct. svarer ”aldrig”, mens 13 pct. svarer ”ved ikke”.

FIGUR 5.2

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor ofte de anvender deres kompetencer fra Hjemmeværnet i forbindelse med de funktioner, de varetager i deres civile arbejde. 2016. Procent.

Anm.: Vægtede tal. Beregningsgrundlag: 487.

Brugen af kompetencer fra Hjemmeværnet varierer, afhængigt af værnsgren, rang for aktive og deltagelse. Frivillige i Hærhjemmeværnet bruger

oftere end frivillige i Marinehjemmeværnet deres kompetencer fra Hjemmeværnet i forbindelse med deres civile arbejde, se tabel 5.2.³ Endvidere finder vi, at de frivillige aktive oftere end frivillige i reserven kan overføre, hvad de har lært i Hjemmeværnet, til deres civile arbejde. Samme forskel viser sig, når vi sammenligner aktive officerer med aktive stregbefalingsmænd og menige.

TABEL 5.2

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor ofte de anvender deres kompetencer fra Hjemmeværnet i forbindelse med de funktioner, de varetager i deres civile arbejde. Særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse. 2016. Procent.

	Ofte	Af og til	Sjældent	Aldrig	I alt	Beregningsgrundlag
<i>Værnsgrene*</i>						
HHV	21,2	26,2	28,1	24,6	100,1	206
MHV	11,1	35,3	17,5	36,1	100,0	141
FHV	7,9	40,3	19,2	32,5	99,9	114
<i>Rang, aktive*</i>						
Officer	37,4	41,2	18,5	2,9	100,0	132
Stregbefalingsmand	21,0	38,2	31,6	9,2	100,0	127
Menig	20,1	37,0	24,4	18,5	100,0	131
<i>Deltagelse**</i>						
Aktiv	22,3	37,8	25,4	14,4	99,9	390
Reserve	14,8	20,3	25,9	39,0	100,0	71

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

ØNSKER OM LEDERUDDANNELSE

Vi ser dernæst på, om frivillige menige overvejer at tage en lederuddannelse inden for Hjemmeværnet for dermed at blive stregbefalingsmænd eller officerer. Vi finder, at relativt få af de frivillige menige har ønsker om dette: 8 pct. angiver, at de overvejer at uddanne sig til stregbefalingsmand, mens kun 4 pct. overvejer at uddanne sig til officer, se tabel 5.3.

3. I dette tilfælde er ”ved ikke”-svar udeladt af beregningerne pga. lavt observationsantal. Derfor er tallene i tabel 5.2 ikke direkte sammenlignelige med tallene i figur 5.2.

Stort set alle de frivillige menige (98 pct.) i Flyverhjemmeværnet angiver, at de ikke overvejer at tage en lederuddannelse. I Hærhjemmeværnet er der 9 pct., der ønsker at uddanne sig til stregbefalingsmand, mens der tilsvarende er 9 pct. i Marinehjemmeværnet, der ønsker at uddanne sig til officer.

TABEL 5.3

Frivillige menige i Hjemmeværnet, fordelt efter, om de overvejer at tage en lederuddannelse for at blive enten stregbefalingsmand eller officer. For alle og særskilt for værnsgrene og deltagelse. 2016. Procent.

	Ønsker uddannelse til stregbefalingsmand	Ønsker uddannelse til officer	Ønsker ikke	I alt	Beregnings- grundlag
Alle	8,0	4,2	87,8	100,0	369
<i>Værnsgrene*</i>					
HHV	9,2	3,9	86,8	99,9	144
MHV	5,0	9,4	85,6	100,0	115
FHV	2,2	0,0	97,8	100,0	110
<i>Deltagelse***</i>					
Aktiv	17,4	10,0	72,6	100,0	223
Reserve	3,8	1,6	94,6	100,0	146

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Række summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Ikke overraskende er det især blandt de frivillige aktive, at vi finder menige, der ønsker at tage en lederuddannelse. I denne gruppe er der således 17 pct., der ønsker at uddanne sig til stregbefalingsmand, mens 10 pct. ønsker at uddanne sig til officer. De tilsvarende andele for frivillige i reserven er henholdsvis 4 og 2 pct.

RIMELIGE KRAV TIL KOMPETENCER

Vi har også spurgt til de frivilliges oplevelse af rimeligheden i de krav, der stilles til dem om uddannelse, faglighed og viden i forbindelse med den funktion, de varetager i Hjemmeværnet.

Langt de fleste oplever, at kravene er ”rimelige” eller ”meget rimelige” (92 pct. af alle), se tabel 5.4. Dette resultat gælder uanset værnsgren, rang for aktive, og om man er aktiv eller i reserven. Umiddelbart ser der ud til at være relativt flere af de frivillige inden for Marinehjemmeværnet end inden for de øvrige værnsgrene, der finder, at kravene er

urimelige, men denne forskel kan, ifølge de gennemførte test, ikke siges at være nævneværdig.

TABEL 5.4

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor rimelige de synes, at kravene er til frivillige om uddannelse, faglighed og viden i forbindelse med den funktion, de varetager i Hjemmeværnet. For alle og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse. 2016. Procent.

	Meget urimelige		Rimelige	Meget rimelige		I alt	Beregningsgrundlag
Alle	6,5	1,2	47,6	44,7	100,0	648	
<i>Værnsgrene</i>							
HHV	6,3	0,7	47,1	45,8	99,9	288	
MHV	9,6	4,0	46,0	40,4	100,0	195	
FHV	4,2	1,3	53,6	40,9	100,0	165	
<i>Rang, aktive</i>							
Officer	5,0	4,6	42,1	48,3	100,0	146	
Stregbefalingsmand	3,5	2,5	54,5	39,5	100,0	149	
Menig	6,4	2,2	42,9	48,5	100,0	225	
<i>Deltagelse</i>							
Aktiv	5,8	2,4	45,0	46,8	100,0	520	
Reserve	7,4 ¹	-	49,6	43,1	100,1	128	

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

1. "Meget urimelige" og "urimelige" er lagt sammen pga. lavt observationsantal.

MANGLER FOR AT VARETAGE FUNKTION

Som et sidste tema under emnet kompetencer ser vi på, om de frivillige oplever, at der er noget, de savner i forhold til at varetage deres funktion. Markant flere af de frivillige, der er aktive, end af de frivillige i reserven rapporterer om, at der er noget, de savner, se tabel 5.5. De to forhold, der anføres hyppigst, er "uddannelse" samt "at få dækket eventuelle udgifter i forbindelse med hjemmeværnstjeneste bedre end for nærværende". Disse forhold fremhæves af omkring hver tredje af de aktive.

Der er også relativt mange af de aktive, nemlig ca. hver fjerde, der anfører, at de savner "støtte og rådgivning fra nærmeste foresatte" og "støtte og opbakning fra de øvrige i enheden". Næsten hver femte af de aktive angiver, at de savner "at kunne anvende civile kompetencer", mens hver syvende svarer, at de savner "støtte fra civil arbejdsgiver".

TABEL 5.5

Andelen af frivillige i Hjemmeværnet, der savner specifikke ting i forbindelse med varetagelsen af deres funktion. For alle og særskilt for deltagelse. 2016. Procent.

Savner i forbindelse med varetagelse af funktion:	Alle	Deltagelse	
		Aktiv	Reserve
Uddannelse***	17,6	32,8	8,6
At få dækket eventuelle udgifter i forbindelse med hjemmевærnstjeneste bedre end for nærværende***	17,2	35,7	6,3
Støtte og rådgivning fra nærmeste foresatte**	15,1	24,2	9,7
Støtte og bedre opbakning fra de øvrige i enheden***	13,2	25,7	5,9
At kunne anvende sine civile kompetencer**	12,6	19,4	8,7
Støtte fra civil arbejdsgiver**	7,2	14,4	2,9
Andet	3,4	6,0	1,9
Beregningsgrundlag (min.)	666	503	163

Anm.: Vægtede tal. Summerer ikke til 100, da det er muligt at angive flere svar. Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau.

Vi har også set nærmere på, om resultaterne for de aktive varierer, afhængigt af værnsgren og rang (ikke vist i nogen tabel). Der er ikke forskelle efter værnsgren. Til gengæld er der enkelte forskelle efter rang: Hver tredje af de aktive stregbefalingsmænd og menige mod hver syvende af de aktive officerer savner uddannelse. Endvidere finder vi, at jo højere rang, desto flere af de aktive savner at få dækket eventuelle udgifter i forbindelse med hjemmевærnstjeneste bedre end for nærværende. Hele 61 pct. af de aktive officerer rapporterer dette, mod 46 pct. af stregbefalingsmændene og 31 pct. af de menige.

DELTAGELSE I INTERNATIONALE BIDRAG

I dette afsnit ser vi på Hjemmeværnets deltagelse i internationale bidrag. Som nævnt indledningsvist skelner vi i denne forbindelse mellem ”internationale opgaver” og ”internationale stabiliseringsopgaver”. For nærmere beskrivelse af de to typer af opgaver, se boks 5.1.

BOKS 5.1

Hjemmeværnets internationale opgaver og internationale stabiliseringsopgaver

---

Internationale opgaver dækker over alle Forsvarets opgaver i udlandet, hvor Hjemmeværnet deltager uniformeret som støtte.

Internationale stabiliseringsopgaver dækker de opgaver, som Forsvaret løser for at stabilisere eller for at bidrage til kapacitetsopbygning i udlandet, hvor hjemmeværnssoldater frivilligt, med udgangspunkt i den militære uddannelse og de civile kompetencer, udsendes uniformeret til at støtte opbygningen.

Vi ser først på, om frivillige har kendskab til Hjemmeværnets deltagelse i de to typer af opgaver. Dernæst fokuserer vi på de internationale opgaver og belyser, hvad de frivillige synes om Hjemmeværnets bidrag i denne forbindelse, og om de selv kunne tænke sig at deltage i denne type opgaver og blive udsendt i den forbindelse. For de frivillige, der kunne tænke sig at blive udsendt, ser vi på, hvor lang tids udsendelse de ville være interesserede i. I forlængelse heraf ser vi nærmere på de internationale stabiliseringsopgaver og undersøger dels, hvad de frivillige synes om Hjemmeværnets bidrag hertil, dels om de selv kunne forestille sig at deltage i en sådan opgave. Endelig belyser vi, hvilke faktorer der hænger sammen med, om de frivillige kunne tænke sig at deltage i de to typer af internationale bidrag.

KENDSKAB TIL HJEMMEVÆRNETS DELTAGELSE

Flertallet – 61 pct. – af de frivillige har, ifølge eget udsagn, kendskab til Hjemmeværnets deltagelse i internationale opgaver, se tabel 5.6. Andelen, der har kendskab til denne deltagelse, er stort set den samme inden for de tre værnsgrene. Derimod er kendskabet større blandt frivillige, der er aktive, end blandt frivillige i reserven (70 mod 56 pct.). Endvidere er kendskabet større, jo højere grad de aktive har: Hele 95 pct. af de aktive officerer angiver at have kendskab til Hjemmeværnets deltagelse i de internationale opgaver mod kun 63 pct. af de aktive menige.

Kun 20 pct. af de frivillige har kendskab til Hjemmeværnets deltagelse i de internationale stabiliseringsopgaver. Også her er kendskabet større, jo højere rang de aktive har: 59 pct. af de aktive kender til Hjemmeværnets deltagelse i disse opgaver mod 43 pct. af de aktive stregbefalingsmænd og 17 pct. af de aktive menige. Derimod er der ikke de store

forskelle efter værnsgren eller afhængigt af, om vi ser på de frivillige aktive eller de aktive i reserven.

TABEL 5.6

Andelen af frivillige i Hjemmeværnet, der angiver at have kendskab til Hjemmeværnets deltagelse i internationale opgaver og internationale stabiliseringsopgaver. For alle og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse. 2016. Procent.

	Internationale opgaver	Internationale stabiliseringsopgaver	Beregningsgrundlag (min.)
Alle	61,0	20,1	690
<i>Værnsgrene</i>			
HHV	61,9	20,0	303
MHV	59,4	18,7	205
FHV	55,5	22,7	180
<i>Rang, aktive</i>			
	***	***	
Officer	95,1	59,2	143
Stregbefalingsmand	85,2	42,9	145
Menig	62,9	17,0	229
<i>Deltagelse</i>			
	*		
Aktiv	69,6	25,2	517
Reserve	56,0	17,2	170

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

INTERNATIONALE OPGAVER

I dette afsnit fokuserer vi på de internationale opgaver og undersøger først, hvad de frivillige synes om, at Hjemmeværnet bidrager til disse opgaver. Dernæst ser vi på, hvor stor en andel af de frivillige, der selv kunne tænke sig at deltage i Hjemmeværnets internationale opgaver og blive udsendt i den forbindelse. For dem af de frivillige, der tilkendegiver, at de kunne tænke sig at blive udsendt, ser vi afslutningsvist på, hvor lang udsendelse de ville være interesserede i.

TABEL 5.7

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvad de synes om, at Hjemmeværnet bidrager til internationale opgaver. For alle og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse. 2016. Procent.

	Meget godt	Godt	Ikke særlig godt	Slet ikke godt	Ved ikke	I alt	Beregningsgrundlag
Alle	39,4	38,2	7,2	7,3	7,9	100,0	707
<i>Værnsgrene*</i>							
HHV	42,5	36,5	5,6	7,4	8,0	100,0	312
MHV	27,9	44,9	16,9	5,1	5,3	100,1	210
FHV	29,1	43,2	9,0	9,1	9,6	100,0	185
<i>Rang, aktive</i>							
Officer	56,2	31,9	6,5	3,3	2,1	100,0	149
Stregbefalingsmand	47,5	39,6	6,7 ¹	-	6,2	100,0	149
Menig	47,4	36,1	8,3	5,2	3,0	100,0	233
<i>Deltagelse*</i>							
Aktiv	48,2	36,4	7,7	4,2	3,5	100,0	531
Reserve	34,5	39,2	7,0	9,0	10,3	100,0	176

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Række summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet, MHV: Marinehjemmeværnet, FHV: Flyverhjemmeværnet.
 1. "ikke særlig godt" og "slet ikke godt" er slået sammen for stregbefalingsmænd pga. lavt observationsantal.

Blandt alle frivillige er der 78 pct., der synes ”meget godt” eller ”godt” om Hjemmeværnets bidrag i denne forbindelse, se tabel 5.7. 15 pct. synes ”ikke særlig godt” eller ”slet ikke godt” om dette, mens 8 pct. svarer ”ved ikke”.

TABEL 5.8

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, om de kunne tænke sig at deltage i Hjemmeværnets internationale opgaver og blive udsendt i den forbindelse. For alle og særskilt for værnsgrene og deltagelse samt efter rang, køn og alder for aktive. 2016. Procent.

	Ja	Nej	Ved ikke	I alt	Beregningsgrundlag
Alle	17,6	68,5	13,9	100,0	718
<i>Værnsgrene*</i>					
HHV	18,4	66,6	14,9	99,9	315
MHV	19,1	68,2	12,8	100,1	213
FHV	9,4	82,7	7,9	100,0	190
<i>Deltagelse***</i>					
Aktiv	37,3	47,8	14,9	100,0	536
Reserve	6,5	80,1	13,4	100,0	182
<i>Rang, aktive</i>					
Officer	45,3	39,0	15,8	100,1	149
Stregbefalingsmand	46,2	40,1	13,6	99,9	151
Menig	34,1	50,7	15,2	100,0	236
<i>Køn, aktive</i>					
Mand	36,5	48,5	15,0	100,0	455
Kvinde	42,2	43,6	14,2	100,0	81
<i>Alder, aktive***</i>					
18-29 år	64,6	15,0	20,3	99,9	40
30-39 år	49,8	31,9	18,3	100,0	64
40-49 år	52,3	32,7	15,0	100,0	118
50-59 år	36,2	52,1	11,7	100,0	169
60-69 år	6,8	78,6	14,6	100,0	84
70- år	13,9	74,3	11,8	100,0	61

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene og deltagelse samt efter rang, køn og alder for aktive.

* statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Der er relativt set lidt flere af de frivillige inden for Hærhjemmeværnet end af de frivillige inden for de øvrige værnsgrene (79 mod 72-73 pct.), der synes ”godt” eller ”meget godt” om Hjemmeværnets bidrag til de

internationale opgaver. Desuden er der relativt flere af de frivillige aktive end af de frivillige i reserven, der er positivt stemt i denne forbindelse (85 mod 74 pct.). Derimod er der ikke nævneværdig forskel mellem de aktives syn på Hjemmeværnets bidrag til internationale opgaver, afhængigt af rang.

18 pct. af de frivillige kunne tænke sig at deltage i Hjemmeværnets internationale opgaver og blive udsendt i den forbindelse, se tabel 5.8. 69 pct. af de frivillige kunne ikke tænke sig at deltage, mens 14 pct. svarer ”ved ikke”.

Vi ser i forlængelse heraf på, hvad der karakteriserer de frivillige, der kunne tænke sig at blive udsendt i forbindelse med Hjemmeværnets internationale opgaver. Vi ser her på, hvad forhold som værnsgren, deltagelse, rang for aktive, køn og alder betyder hver for sig. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at vi på nogle punkter finder lidt andre resultater, når vi i analysen i slutningen af kapitlet tager højde for alle disse forhold på samme tid.

Som eksempel kan nævnes, at der umiddelbart ser ud til at være færre af de frivillige fra Flyverhjemmeværnet end fra de øvrige værnsgrene, der kunne tænke sig at deltage i de internationale opgaver. Imidlertid forsvinder den fundne forskel efter værnsgren, når vi tager højde for andre faktorer så som alder, se slutningen af dette kapitel.

Ikke overraskende er der relativt flere af de frivillige aktive end af de frivillige i reserven, der kunne tænke sig at blive udsendt i forbindelse med Hjemmeværnets internationale opgaver (37 mod 7 pct.). Inden for gruppen af de aktive er de menige den gruppe, hvor relativt færrest kunne tænke sig at blive udsendt. Disse resultater genfinder vi, når vi tager højde for andre faktorer i vores analyse i slutningen af kapitlet.

Der ser ikke umiddelbart ud til at være den store forskel på aktive mænd og kvinder, når vi ser på, om de kunne tænke sig at blive udsendt i forbindelse med de internationale opgaver. Analysen sidst i kapitlet tyder dog på, at kvinder er mindre tilbøjelige til dette end mænd – vi vender tilbage til dette sidst i kapitlet. Endelig er der flere yngre end ældre aktive, der kunne tænke sig at blive udsendt. Dette resultat genfinder vi i analysen. Det er i denne forbindelse værd at bemærke, at hele 65 pct. af de 18-29-årige angiver, at de kunne tænke sig at blive udsendt.

Blandt de aktive, der kunne tænke sig at blive udsendt i forbindelse med Hjemmeværnets internationale opgaver, angiver 34 pct., at de vil være interesserede i tre måneders udsendelse, se tabel 5.9. 18 pct. an-

fører, at de kunne tænke sig at blive udsendt i et halvt år, 3 pct. vil godt udsendes et helt år, mens hele 46 pct. angiver, at perioden ikke er afgørende. Inden for gruppen af aktive er der ikke forskel, afhængigt af rang, i denne forbindelse.

TABEL 5.9

Frivillige i Hjemmeværnet, der kunne tænke sig at blive udsendt i forbindelse med Hjemmeværnets internationale opgaver, fordelt efter, hvor lang udsendelse de ville være interesserede i. For alle, for aktive og særskilt for rang for aktive.¹ 2016. Procent.

	3 måneder	6 måneder	1 år	Perioden ikke afgørende	I alt	Beregnings- grundlag
Alle	38,8	13,4	3,6	44,3	100,1	210
Aktive	33,8	17,5	2,6	46,1	100,0	197
<i>Rang, aktive</i>						
Officer	37,8	12,2	2,0	48,0	100,0	71
Stregbefalingsmand	40,9	12,9	0,0	46,2	100,0	62
Menig	30,8	19,8	3,6	45,8	100,0	64

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter rang for aktive. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Række summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

1. Der er ikke medtaget tal for frivillige i reserven eller for frivillige særskilt for værnsgrene pga. for lavt observationstal.

INTERNATIONALE STABILISERINGSOPGAVER

Vi fokuserer i dette afsnit på de internationale stabiliseringsopgaver og undersøger dels, hvad de frivillige synes om, at Hjemmeværnet bidrager til disse opgaver, dels hvor stor en andel af de frivillige, der selv kunne forestille sig at deltage i Hjemmeværnets internationale stabiliseringsopgaver.

TABEL 5.10

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvad de synes om, at Hjemmeværnet bidrager til internationale stabiliseringsopgaver. For alle og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse. 2016. Procent.

	Meget godt	Godt	Ikke særlig godt	Slet ikke godt	Ved ikke	I alt	Beregningsgrundlag
Alle	27,3	38,2	7,0	5,6	21,8	99,9	700
<i>Værnsgrene*</i>							
HHV	29,2	38,1	5,2	5,9	21,5	99,9	309
MHV	21,5	37,8	15,3	3,7	21,7	100,0	208
FHV	19,0	39,2	11,0	5,9	24,9	100,0	183
<i>Rang, aktive</i>							
Officer	44,3	34,0	5,4	4,4	11,9	100,0	149
Stregbefalingsmand	37,9	32,1	4,5 ¹	-	25,5	100,0	148
Menig	32,6	37,7	5,6	5,1	19,2	100,2	229
<i>Deltagelse</i>							
Aktiv	34,5	36,3	5,0	4,4	19,7	99,9	526
Reserve	23,3	39,3	8,1	6,3	23,0	100,0	174

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet. "Ikke særlig godt" og "slet ikke godt" er slået sammen for stregbefalingsmænd pga. lavt observationsantal.

2.

Flertallet – 2 ud af 3 – af de frivillige synes ”godt” eller ”meget godt” om, at Hjemmeværnet bidrager til internationale stabiliseringsopgaver, se tabel 5.10. Der er relativt set lidt flere af de frivillige i Hærhjemmeværnet end inden for de øvrige værnsgrene, der er positivt indstillede (67 mod 58-59 pct.). Derimod er der ikke nævneværdig forskel, afhængigt af, om vi ser på de frivillige aktive eller de frivillige i reserven eller afhængigt af rang for de aktive.

19 pct. af de frivillige kunne forestille sig at tage del i en international stabiliseringsopgave, se tabel 5.11. 60 pct. angiver, at de ikke kunne tænke sig dette, mens 21 pct. svarer ”ved ikke”.

Vi finder også her, at de frivillige i Flyverhjemmeværnet i mindre udstrækning end frivillige inden for de øvrige værnsgrene kunne forestille sig at tage del i de internationale stabiliseringsopgaver. Som det var tilfældet i forhold til de internationale opgaver, forsvinder denne forskel, afhængigt af værnsgren, imidlertid, når vi tager højde for andre faktorer som fx alder, se analysen sidst i kapitlet. For de resterende resultater i tabel 5.11 gælder, at de svarer til de resultater, vi finder frem til i analysen.

Relativt flere af de frivillige aktive end af de frivillige i reserven kunne forestille sig at tage del i en international stabiliseringsopgave. Inden for gruppen af aktive kunne relativt flere officerer end menige forestille sig at deltage – det samme gælder mænd sammenlignet med kvinder og yngre sammenlignet med ældre aldersgrupper. Det er bl.a. værd at bemærke, at hele 56 pct. af de 18-29-årige angiver, at de kunne forestille sig at tage del i en international stabiliseringsopgave.

TABEL 5.11

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, om de selv kunne forestille sig at tage del i en international stabiliseringsopgave. For alle og særskilt for værnsgrene og deltagelse samt efter rang, køn og alder for aktive. 2016. Procent.

	Ja	Nej	Ved ikke	I alt	Beregningsgrundlag
Alle	18,7	59,9	21,4	100,0	703
<i>Værnsgrene*</i>					
HHV	19,7	58,5	21,8	100,0	311
MHV	19,7	58,9	21,5	100,1	209
FHV	9,4	73,0	17,6	100,0	183
<i>Deltagelse***</i>					
Aktiv	32,8	43,5	23,6	99,9	528
Reserve	10,7	69,2	20,1	100,0	175
<i>Rang, aktive*</i>					
Officer	48,7	33,2	18,0	99,9	149
Stregbefalingsmand	41,3	35,9	22,8	100,0	148
Menig	28,9	46,6	24,5	100,0	231
<i>Køn, aktive**</i>					
Mand	34,8	44,7	20,5	100,0	449
Kvinde	19,6	35,8	44,6	100,0	79
<i>Alder, aktive***</i>					
18-29 år	56,0	12,9	31,1	100,0	37
30-39 år	44,1	23,5	32,4	100,0	62
40-49 år	41,7	27,5	30,8	100,0	118
50-59 år	36,0	46,8	17,3	100,1	168
60-69 år	6,3	71,9	21,8	100,0	83
70 år -	11,8	75,3	12,8	99,9	60

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene og deltagelse samt efter rang, køn og alder for aktive.

* statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

HVEM KUNNE TÆNKE SIG AT DELTAGE?

Afslutningsvist præsenterer vi resultaterne af analyser, hvor vi ser på, hvilke faktorer der hænger sammen med, om de frivillige kunne tænke sig at deltage i Hjemmeværnets to typer af internationale opgaver. Vi ser i denne forbindelse på, om de frivilliges rang, værnsgren, deltagelse, køn, alder, familiesituation (bor alene eller ej og har børn eller ej), bopæl, uddannelse, samt om den frivillige er i beskæftigelse eller ej, spiller en rolle. I modsætning til resultaterne i tabellerne ovenfor, se tabel 5.8 og tabel

5.11, er formålet her at belyse den enkelte faktors rolle isoleret set, fx at undersøge, hvilken rolle det *alt andet lige* spiller, om man er mand eller kvinde. Resultatet vedrørende køn er med andre ord baseret på en sammenligning af mænd og kvinder, der har samme rang, værnsgren, deltagelse (aktiv eller i reserven), alder, familiesituation, børn, bopæl, uddannelse og beskæftigelsessituation (i beskæftigelse eller ej). Analyseresultaterne fremgår af tabel 5.12.

TABEL 5.12

Opsummering af faktorer, som hænger sammen med, om de frivillige kunne tænke sig at deltage i a) Hjemmeværnets internationale opgaver og blive udsendt i den forbindelse, og b) en international stabiliseringsopgave. 2016.

Faktorer:	Internationale opgaver	Internationale stabiliseringsopgaver
Rang	Menige kan i mindre udstrækning end officerer tænke sig at deltage	Menige kan i mindre udstrækning end officerer tænke sig at deltage
Værnsgren	Ingen sammenhæng	Ingen sammenhæng
Deltagelse	Aktive frivillige kan i større udstrækning end frivillige i reserven tænke sig at deltage	Aktive frivillige kan i større udstrækning end frivillige i reserven tænke sig at deltage
Køn	Kvinder kan i mindre udstrækning end mænd tænke sig at deltage	Kvinder kan i mindre udstrækning end mænd tænke sig at deltage
Alder	Frivillige i alderen 18-39 år kan i større udstrækning end frivillige på 50 år og derover tænke sig at deltage	Frivillige i alderen 18-39 år kan i større udstrækning end frivillige på 60 år og derover tænke sig at deltage
Familie-situation	Frivillige, der bor alene, kan i større udstrækning end andre frivillige tænke sig at deltage	Frivillige, der bor i alene, kan i større udstrækning end andre frivillige tænke sig at deltage.
Børn	Ingen sammenhæng	Frivillige uden børn kan i større udstrækning end andre frivillige tænke sig at deltage.
Bopæl	Ingen sammenhæng	Ingen sammenhæng
Uddannelse	Ingen sammenhæng	Frivillige med en erhvervsfaglig uddannelse kan i større udstrækning end frivillige med en videregående uddannelse tænke sig at deltage.
Beskæftiget eller ej	Ingen sammenhæng	Frivillige i beskæftigelse kan i mindre udstrækning end andre frivillige tænke sig at deltage.

Anm.: Tabellen sammenfatter hovedresultaterne fra to multivariate analyser, der er udarbejdet med afsæt i en probit-model, hvor den afhængige variabel er, om de frivillige svarer ja til at ville deltage eller ej. Resultaterne fremgår af bilagstabel B3.1 i bilag 3.

En række af de udvalgte faktorer spiller samme rolle for, om de frivillige kunne tænke sig at deltage, uanset om vi ser på de internationale opgaver eller de internationale stabiliseringsopgaver:

- *Officerer* har en større sandsynlighed end menige for at kunne tænke sig at deltage.
- Frivillige, der er *aktive* i Hjemmeværnet, har en større sandsynlighed end frivillige i reserven for at kunne tænke sig at deltage.
- *Mænd* har en større sandsynlighed end kvinder for at kunne tænke sig at deltage.
- *18-39-årige* frivillige har en større sandsynlighed end frivillige, der har passeret 50-årsalderen (internationale opgaver) eller 60-årsalderen (internationale stabiliseringsopgaver) for at kunne tænke sig at deltage.
- Frivillige, der *bor alene*, har en større sandsynlighed end andre frivillige for at kunne tænke sig at deltage.

Enkelte faktorer spiller alene en rolle, når det gælder deltagelse i de internationale stabiliseringsopgaver:

- Frivillige *uden børn* har en større sandsynlighed end frivillige med børn for at kunne tænke sig at deltage.
- Frivillige med en *erhvervsfaglig uddannelse* har en større sandsynlighed end frivillige med en videregående uddannelse for at kunne tænke sig at deltage.
- Frivillige *uden for beskæftigelse* har en større sandsynlighed end frivillige i beskæftigelse for at kunne tænke sig at deltage.

De sidstnævnte forhold – om de frivillige har børn, hvilket uddannelsesniveau de har, og om de er i beskæftigelse eller ej – hænger ikke nærværdig sammen med, om de frivillige kunne tænke sig at deltage i Hjemmeværnets internationale opgaver.

SAMMENFATNING

Formålet med dette kapitel har været at belyse forskellige aspekter af de frivilliges kompetencer og deres kendskab til og syn på Hjemmeværnets

internationale bidrag, og hvorvidt de selv kunne tænke sig at deltage heri. Kapitlets hovedresultater er opsummeret i det følgende:

- Op mod halvdelen af de frivillige oplyser, at de i større eller mindre omfang anvender deres kompetencer fra civil uddannelse eller erhvervs erfaring i forbindelse med de funktioner, de varetager i Hjemmeværnet.
- Næsten to ud af tre af de frivillige, der er i beskæftigelse, angiver, at de i større eller mindre omfang anvender deres kompetencer fra Hjemmeværnet i forbindelse med de funktioner, de varetager i deres civile arbejde.
- Jo højere rang, desto oftere bruger de frivillige de kompetencer, de har opnået i det civile arbejde, i Hjemmeværnet, og de kompetencer, de har opnået i Hjemmeværnet, i deres civile arbejde.
- Hver sjette af de aktive frivillige menige overvejer at tage en lederuddannelse for at blive stregbefalingsmand, mens hver tiende overvejer at tage en lederuddannelse for at blive officer.
- Langt hovedparten af de frivillige oplever, at kravene til dem om uddannelse, faglighed og viden i forbindelse med den funktion, de varetager i Hjemmeværnet, er rimelige.
- Hver fjerde af de aktive anfører, at de savner støtte og rådgivning fra nærmeste foresatte og støtte og opbakning fra de øvrige i enheden.
- Hver tredje af de aktive stregbefalingsmænd og menige savner uddannelse.
- Seks ud af ti af de aktive officerer savner at få dækket eventuelle udgifter i forbindelse med hjemmevernsteneste bedre end for nuværende.
- Seks ud af ti af de frivillige har kendskab til Hjemmeværnets deltagelse i internationale opgaver, mens hver femte har kendskab til deltagelsen i internationale stabiliseringsopgaver.
- Op mod otte ud af ti af de frivillige er positivt stemt over for Hjemmeværnets deltagelse i internationale opgaver, mens to ud af tre ser positivt på deltagelsen i internationale stabiliseringsopgaver.
- Især frivillige officerer, frivillige, der er aktive i Hjemmeværnet, frivillige mænd, frivillige i alderen 18-39 år og frivillige, der bor alene, kan tænke sig at deltage i Hjemmeværnets internationale opgaver og internationale stabiliseringsopgaver.

- Desuden kan især frivillige uden børn, frivillige med en erhvervsfaglig uddannelse og frivillige uden for beskæftigelse tænke sig at deltage i Hjemmeværnets internationale stabiliseringsopgaver.
- For op imod halvdelen af de aktive, der kunne tænke sig at deltage i Hjemmeværnets internationale opgaver, er varigheden af udsendelsen ikke afgørende, mens én ud af tre foretrækker en udsendelse på tre måneder.

TILFREDSHED OG ANERKENDELSE

I dette kapitel undersøger vi tilfredsheden hos de frivillige i Hjemmeværnet med Hjemmeværnet som helhed og med de aktiviteter, de deltager i. Kapitlet analyserer fire forhold. Det første forhold er de frivilliges tilfredshed med forskellige aspekter af deres tjeneste (uddannelse, opgaver osv.). Det andet forhold er de frivilliges tilfredshed med de konkrete opgaver (øvelser, møder osv.), de deltager i. Det tredje forhold er de frivilliges oplevede tilfredshed med den måde, Hjemmeværnet fungerer på som helhed. Det fjerde forhold vedrører, om de frivillige oplever, at deres indsats bliver værdsat i deres underafdeling og i resten af Hjemmeværnet som helhed.

TILFREDSHED MED AKTIVITETER

Tablet 6.1 viser de frivilliges tilfredshed med forskellige aspekter af tjenesten. Tabellen viser, at tilfredsheden med uddannelse, indflydelse på tildelte opgaver, mulighederne for at videreudvikle sig, de nærmeste foresatte, materiellet og det sociale samvær, ligesom i de tidligere undersøgelser i 2007 og 2011, er meget høj. Langt hovedparten af de frivillige er enten tilfredse eller meget tilfredse med de forskellige aspekter af tjenesten.

TABEL 6.1

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter tilfredshed med forskellige aspekter af tjenesten. 2016, 2011 og 2007. Procent.

Tilfredshed med...	Meget tilfreds	Tilfreds	Lidt utilfreds	Meget utilfreds	I alt
<i>Den uddannelse, den frivillige har fået i Hjemmeværnet**</i>					
2016	43,5	47,5	7,3	1,8	100,1
2011	30,6	62,0	5,2	2,2	100,0
2007	26,1	65,1	7,2	1,6	100,0
<i>Den frivilliges indflydelse på de tildelte opgaver i Hjemmeværnet, 2016</i>					
2016	21,7	61,4	11,3	5,7	100,1
2011	18,0	69,3	9,2	3,4	99,9
2007	15,5	68,8	11,0	4,8	100,1
<i>De muligheder, den frivillige har for at videreudvikle sig i Hjemmeværnet</i>					
2016	21,9	64,5	8,9	4,7	100,0
2011	21,5	68,8	7,4	2,3	100,0
2007	13,7	74,2	9,6	2,5	100,0
<i>Den frivilliges nærmeste foresatte (fx gruppeførere) **</i>					
2016	32,2	48,7	11,0	8,1	100,0
2011	23,8	60,5	12,4	3,3	100,0
2007	25,6	57,6	13,2	3,7	100,1
<i>Det udleverede personlige materiel¹</i>					
2016	17,4	59,3	16,5	6,7	99,9
<i>Det øvrige materiel¹</i>					
2016	10,5	71,1	15,3	3,1	100,0
<i>Materiellet²</i>					
2011	11,4	69,7	15,9	3,1	100,1
2007	11,0	66,3	18,5	4,1	99,9
<i>Det sociale samvær</i>					
2016	40,1	51,4	4,8	3,7	100,0
2011	32,2	61,7	4,6	1,5	100,0
2007	26,9	64,1	8,5	0,5	100,0

Anm.: Vægtede tal. Beregningsgrundlag (min), 2016: 693. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

1. Spørgsmål kun stillet i 2016.
2. Spørgsmål ikke stillet i 2016.

91 pct. af de frivillige er enten tilfredse eller meget tilfredse med den *uddannelse*, de har fået i Hjemmeværnet. Det er helt på niveau med resulta-

terne fra de tidligere undersøgelser, men tendensen er, at andelen af de frivillige, der er meget tilfredse med den uddannelse, de har fået i Hjemmeværnet, er steget.

83 pct. af de frivillige er enten tilfredse eller meget tilfredse med deres *indflydelse på*, hvilke *opgaver* de har i Hjemmeværnet. Også her er der en tendens til, at flere bliver meget tilfredse, men ændringen er ikke signifikant.

86 pct. af de frivillige er enten tilfredse eller meget tilfredse med deres *muligheder for at videreudvikle sig* i Hjemmeværnet. Dette er helt uændret i forhold til de tidligere undersøgelser.

81 pct. af de frivillige er enten tilfredse eller meget tilfredse med deres *nærmeste foresatte* (fx deres gruppefører). I 2016 er det blevet en lidt større andel af de frivillige end i de foregående undersøgelser, der er meget tilfredse og ikke blot tilfredse med deres nærmeste foresatte. 8 pct. er meget utilfredse med deres nærmeste foresatte.

77 pct. af de frivillige er enten tilfredse eller meget tilfredse med *det udleverede personlige materiel*, og 82 pct. er enten tilfredse eller meget tilfredse med *det øvrige materiel*. I de tidligere undersøgelser blev der ikke skelnet mellem det udleverede personlige materiel og det øvrige materiel, men tilfredsheden med materiellet var på niveau med tilfredsheden i de to spørgsmål i 2016.

92 pct. af de frivillige er enten tilfredse eller meget tilfredse med *det sociale samvær*. Der er en tendens til, at andelen af frivillige, der er meget tilfredse med det sociale samvær, er øget, men ændringen er ikke signifikant.

Som det fremgår af tabel 6.2, er der på nogle områder variationer i tilfredsheden på tværs af værnsgrene. Således finder man de største andele af lidt eller meget utilfredse i Flyverhjemmeværnet med hensyn til deres indflydelse på de tildelte opgaver og med hensyn til de muligheder, den frivillige har for at udvikle sig i Hjemmeværnet. I Marinehjemmeværnet er der lidt færre, der er lidt eller meget utilfredse med det øvrige materiel end i de to andre værnsgrene.

Det er endvidere lidt færre af de menige end af officererne og stregbefalingsmændene, der er lidt eller meget utilfredse med de muligheder, den frivillige har for at udvikle sig i Hjemmeværnet, og med det øvrige materiel.

Endelig fremgår det, at der er nogle forskelle mellem aktive og medlemmer i reserven. Der er flere, der udtrykker utilfredshed med den

uddannelse, de har fået i Hjemmeværnet, deres muligheder for at udvikle sig og det sociale samvær, blandt medlemmerne i reserven, end der er blandt de aktive.

TABEL 6.2

Andelen af frivillige i Hjemmeværnet, der er lidt eller meget utilfredse med forskellige aspekter af tjenesten. Særskkilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse. 2016. Procent.

	Værnsgrene				Rang, aktive			Deltagelse	
	HHV	MHV	FHV	FHV	Officer	Stregbefalingsmand	Menig	Aktiv	Reserve
Utilfreds med...									
Den uddannelse, den frivillige har fået i Hjemmeværnet	8,1	11,8	12,5		5,4	6,4	4,0	4,5	11,6
Den frivilliges indflydelse på de tildelte opgaver i Hjemmeværnet	14,7	22,3	27,8	*	21,2	14,1	11,9	13,1	19,2
De muligheder, den frivillige har for at udvikle sig i Hjemmeværnet	11,5	17,2	25,4	*	12,4	10,2	4,7	6,4	17,9
Den frivilliges nærmeste foresatte (fx gruppefører)	19,2	21,0	16,3		23,9	15,1	16,7	17,0	20,4
Det udleverede personlige materiel	23,1	26,9	20,8		36,6	33,5	27,5	29,3	19,7
Det øvrige materiel	19,7	11,2	17,2	*	36,3	33,3	19,1	23,1	15,6
Det sociale samvær	8,2	11,4	7,2		6,0	3,6	5,0	4,8	10,6
Beregningsgrundlag (min.)	301	204	184		149	148	229	527	161

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. HHV: Hærhjemmeværnet, MHV: Marinehjemmeværnet, FHV: Flyverhjemmeværnet.

TILFREDSHED ALT I ALT MED AT VÆRE MEDLEM

Som det er fremgået af forrige afsnit, er langt de fleste frivillige enten meget tilfredse eller tilfredse med forskellige aspekter af tjenesten i Hjemmeværnet. Dette giver sig udslag i, at langt de fleste frivillige også giver udtryk for, at de alt i alt er tilfredse eller meget tilfredse med at være frivillig i Hjemmeværnet (se tabel 1.3). 83 pct. af de frivillige i Hjemmeværnet er alt i alt tilfredse eller meget tilfredse med at være frivillig i Hjemmeværnet. Der er ikke forskel mellem de tre værnsgrene, når det gælder tilfredsheden med at være i Hjemmeværnet. Der er heller ikke signifikante forskelle med hensyn til rang. Men en lidt større andel er meget tilfredse blandt de aktive medlemmer end blandt reserven.

TABEL 6.3

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor tilfredse de alt i alt er med at være frivillig i Hjemmeværnet. For alle og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse, 2016. Procent.

	Meget tilfreds	Tilfreds	Lidt utilfreds	Meget utilfreds	I alt	Beregningsgrundlag
Alle	30,1	53,1	12,8	4,0	100,0	712
<i>Værnsgrene</i>						
HHV	30,5	53,5	12,1	3,9	100,0	311
MHV	30,1	51,3	14,4	4,1	99,9	211
FHV	27,0	52,2	15,9	5,0	100,1	190
<i>Rang, aktive</i>						
Officer	28,9	55,9	12,2	3,0	100,0	149
Stregbefalingsmand	34,4	48,8	13,9	2,9	100,0	149
Menig	44,1	45,8	10,1 ¹	-	100,0	234
<i>Deltagelse**</i>						
Aktiv	41,1	47,2	10,2	1,5	100,0	532
Reserve	23,9	56,4	14,2	5,5	100,0	180

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

1. "Lidt utilfreds" og "meget utilfreds" er slået sammen for menige pga. lavt observationsantal.

Spørgsmålet om den generelle tilfredshed med at være frivillig i Hjemmeværnet indgik ikke i undersøgelserne i 2007 og 2011. Her indgik i ste-

det et spørgsmål om den generelle tilfredshed med den måde, Hjemmeværnet fungerer på. Der blev her svaret på en skala fra 1 til 10, hvor 1 var ”særdeles utilfreds”, og 10 var ”særdeles tilfreds”. Også disse spørgsmål viste, at en stor del af de frivillige var tilfredse med den måde, Hjemmeværnet som helhed fungerer på. Disse resultater kan dog ikke sammenlignes direkte med resultatet af denne nye undersøgelse.

ANERKENDELSE

De frivillige er, ligesom i de tidligere undersøgelser, blevet spurgt om, i hvilket omfang de synes, at deres indsats bliver værdsat i den underafdeling, de er med i. Som det fremgår af tabel 6.4, mener 30 pct., at deres indsats i høj grad bliver værdsat i deres underafdeling. Lidt under halvdel, 47 pct., mener, at deres indsats bliver værdsat i nogen grad, mens 23 pct. mener, at deres indsats i underafdelingen ikke i særlig høj grad eller kun i meget ringe grad bliver værdsat. Sammenlignet med 2011 er der lidt flere, der mener, at deres indsats bliver værdsat i meget høj grad, men også lidt flere, der oplever, at deres indsats bliver værdsat i meget ringe grad. Det er især aktive, der i høj grad føler sig værdsat i deres underafdeling, mens især frivillige i reserven oplever, at de bliver værdsat i meget ringe grad. Udviklingen i retningen af, at relativt flere oplever, at de bliver værdsat i meget ringe grad, kan med andre ord bl.a. være en følge af, at relativt flere af Hjemmeværnets frivillige indgår i reserven, se kapitel 1.

Der er ikke signifikante forskelle mellem de tre værnsgrene, når det gælder de frivilliges oplevelse af at føle sig værdsat. Inden for gruppen af aktive er der heller ikke forskelle mellem officerer, stregbefalingsmænd eller menige.

TABEL 6.4

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, i hvor høj grad de synes, at deres indsats bliver værdsat i deres underafdeling. For alle 2016, 2011 og 2007 og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse i 2016. Procent.

	I meget høj grad	I nogen grad	Ikke i særligt høj grad	I meget ringe grad	I alt	Beregnings- grundlag
<i>Alle*</i>						
2016	30,3	46,8	11,3	11,6	100,0	700
2011 ¹	26,3	53,9	14,7	5,1	100,0	
2007	28,2	48,1	16,3	7,5	100,1	
<i>Værnsgrene</i>						
HHV	30,0	46,9	10,6	12,5	100,0	305
MHV	35,3	42,8	15,0	6,8	99,9	209
FHV	26,8	50,6	12,1	10,5	100,0	186
<i>Rang, aktive</i>						
Officer	50,4	39,1	6,8	3,6	99,9	149
Stregbefalingsmand	51,2	35,7	9,9	3,2	100,0	149
Menig	49,7	39,5	7,8	3,0	100,0	236
<i>Deltagelse***</i>						
Aktiv	50,0	38,8	8,1	3,1	100,0	534
Reserve	18,2	51,7	13,3	16,8	100,0	166

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016 og efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

1. Fordelingen for 2011 afviger fra den fordeling, der er præsenteret i Fridberg & Damgaard (2011), fordi vi af hensyn til sammenlignelighed med 2007 og 2016 har frasorteret "ved ikke"-svar.

SAMMENFATNING

Formålet med dette kapitel har været at analysere de frivilliges tilfredshed med deres tjeneste og aktiviteter i Hjemmeværnet, tilfredsheden alt i alt med at være frivillig i Hjemmeværnet og deres oplevelse af, om deres indsats bliver anerkendt i deres underafdeling. Hovedkonklusionerne fra kapitlet kan sammenfattes således:

- De frivillige er overordnet set meget tilfredse med den uddannelse, de har fået i Hjemmeværnet, med deres indflydelse på de tildelte opgaver, med deres muligheder for at videreudvikle sig i Hjemmevær-

net, med deres nærmeste foresatte, med materiellet og med det sociale samvær.

- Der er nogle forskelle mellem værnsgrenene. Således finder man de største andele af lidt eller meget utilfredse i Flyverhjemmeværnet, når det gælder deres indflydelse på de tildelte opgaver og de muligheder, den frivillige har for at udvikle sig. I Marinehjemmeværnet er der lidt færre, der er lidt eller meget utilfredse med det øvrige materiel end i de to andre værnsgrene.
- Langt de fleste frivillige giver også udtryk for, at de alt i alt er tilfredse eller meget tilfredse med at være frivillig i Hjemmeværnet.
- 30 pct. af de frivillige mener, at deres indsats i høj grad bliver værdsat i deres underafdeling. Lidt under halvdelen, 47 pct., mener, at deres indsats bliver værdsat i nogen grad, mens 23 pct. mener, at deres indsats i underafdelingen ikke i særlig høj grad eller kun i meget ringe grad bliver værdsat. Frivillige aktive føler sig i væsentligt større grad værdsat end frivillige i reserven.
- Både andelen af frivillige, der i høj grad føler sig værdsat, og andelen, der i meget ringe grad oplever at blive værdsat, er steget siden 2011. Sidstnævnte kan hænge sammen med, at andelen af Hjemmeværnets frivillige, der er i reserven, er steget i samme periode.

INFORMATION OG KOMMUNIKATION

Hjemmeværnet anvender forskellige medier, både trykte, mundtlige og elektroniske, til at kommunikere med sine medlemmer. I dette kapitel undersøger vi, hvilke medier frivillige i Hjemmeværnet anvender til at holde sig orienterede om, hvad der sker i Hjemmeværnet, og hvorvidt de får en passende mængde af information, hvordan de frivillige foretrækker at få information, om adgang til internet og om brug af e-mail, deres funktionsmail og Hjemmeværnets hjemmeside.

INFORMATIONSKILDER

Hvor får de frivillige information om Hjemmeværnet fra? Tabel 7.1 viser, hvor ofte de frivillige benytter forskellige kommunikationskilder i 2016, sammenholdt med i 2007 og 2011. Den mest benyttede informationskilde er HJV-magasinet. 69 pct. læser ofte bladet, 27 pct. læser det af og til, og kun 4 pct. angiver, at de aldrig læser det. Der er et lille fald fra 2007 til 2011 i andelen af frivillige, der anvender HJV-magasinet, men ændringen er ikke signifikant. 24 pct. af de frivillige angiver, at de ofte får deres information fra hjemmesiden hvj.dk, og 29 pct. angiver, at de bruger hjemmesiden af og til. Næsten halvdelen (47 pct.) bruger aldrig hjemmesiden. Brugen af hjemmesiden er uændret siden 2011.

TABEL 7.1

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor ofte de benytter en række kilder til information om Hjemmeværnet. 2016, 2011¹ og 2007. Procent.

Hvor får den frivillige information om HJV fra?	Ofte	Af og til	Aldrig	I alt
<i>HJV-magasinet</i>				
2016	69,1	27,2	3,7	100,0
2011	70,1	26,7	3,2	100,0
2007	76,5	22,2	1,5	100,2
<i>Hjemmeværnets hjemmeside, hjv.dk</i>				
2016	23,6	29,4	47,0	100,0
2011	26,2	30,3	43,5	100,0
2007	15,2	34,0	50,9	100,1
<i>Almindelig snak med de andre*</i>				
2016	23,6	40,4	35,9	99,9
2011	16,0	51,8	32,1	99,9
2007	18,9	54,0	27,1	100,0
<i>Møder i underafdeling, 2016</i>				
2016	22,8	23,1	54,1	100,0
2011	20,6	24,3	55,2	100,1
2007	29,1	33,3	37,6	100,0
<i>Nyhedsbreve/blade fra underafdeling***</i>				
2016	20,2	33,8	45,9	99,9
2011	18,6	50,1	31,4	100,1
2007	30,9	53,4	15,7	100,0
<i>Nyhedsbreve/blade fra distrikt**</i>				
2016	13,2	39,9	47,0	100,1
2011	18,9	48,8	32,3	100,0
2007	21,2	61,2	17,7	100,1
<i>Artikler og indslag i tv, radio og aviser²</i>				
2016	12,4	62,9	24,7	100,0
<i>Kurser</i>				
2016	7,2	28,1	64,6	99,9
2011	9,7	31,9	58,4	100,0
2007	9,9	41,3	48,7	99,9
<i>Hjemmeværnets officielle Facebook-side²</i>				
2016	6,8	15,9	77,2	99,9
<i>Møder ved distriktet</i>				
2016	6,3	20,2	73,5	100,0
2011	5,9	18,9	75,2	100,0
2007	8,8	28,4	62,8	100,0

(Tabellen fortsættes)

TABEL 7.1 FORTSAT

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor ofte de benytter en række kilder til information om Hjemmeværnet. 2016, 2011¹ og 2007. Procent.

Hvor får den frivillige information om HJV fra?	Ofte	Af og til	Aldrig	I alt
<i>Andre nyhedsbreve/blade³</i>				
2016	5,0	29,1	65,9	100,0
<i>Møder i underafdelingsråd</i>				
2016	4,5	13,2	82,3	100,0
2011	3,7	11,1	85,3	100,1
2007	3,4	12,0	84,6	100,0
<i>vistillerop.dk, 2016²</i>	2,2	16,5	81,3	100,0

Anm.: Vægtede tal. Beregningsgrundlag (min.), 2016: 683. Vi har testet for forskelle mellem 2011 og 2016. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

1. Tal for 2011 afviger fra tal i Fridberg & Damgaard (2011), fordi "ved ikke"-svar af hensyn til sammenlignelighed med 2007 og 2016 er udeladt af beregningsgrundlaget.
2. Svarmulighed kun medtaget i 2016.
3. Denne svarmulighed indgik også i 2007 og 2011, men da der i øvrigt er forskel på svarmulighederne, afviger indholdet af denne svarmulighed i 2016 fra indholdet i 2011 og 2007.

Der er i 2016 lidt flere af de frivillige, der angiver, at de ofte får deres information om Hjemmeværnet fra *almindelig snak* med de andre, men der er også 36 pct., der oplyser, at de aldrig får deres information fra almindelig snak.

Næsten halvdelen af de frivillige får ofte eller af og til deres information fra *møder i underafdelingen*. Det er uændret i forhold til de tidligere undersøgelser.

Som kilde til information er *nyhedsbreve*, både fra *underafdelingen* og fra *distriktet*, faldet fra 2007 til 2011 og igen fra 2011 til 2016. I 2016 er det således op mod halvdelen af de frivillige, der angiver, at de aldrig får information om Hjemmeværnet fra nyhedsbreve fra henholdsvis underafdeling og distrikt.

75 pct. af de frivillige oplyser, at de af og til eller ofte får information om Hjemmeværnet fra *artikler og indslag i tv, radio og aviser*. Dette spørgsmål indgik ikke i de tidligere undersøgelser.

35 pct. af de frivillige angiver *kurser* som kilde til information af og til eller ofte. Det er en lille nedgang siden 2011 og 2007, men ændringen er ikke signifikant.

23 pct. af de frivillige oplyser, at de får information fra *Hjemmeværnets officielle Facebook-side*. Dette spørgsmål er også nyt i forhold til 2011 og 2007.

26 pct. af de frivillige angiver, at de ofte eller af og til får information ved *møder i distriktet*. Denne andel er uændret fra 2011.

Andre nyhedsbreve eller blade er kilde til information for i alt 34 pct. af de frivillige.

Kun få angiver, at de ofte får information fra *møder i underafdelingsråd*, men i alt 18 pct. af de frivillige får det af og til eller ofte.

Det er ligeledes kun få af de frivillige, der oplyser, at de ofte får information fra hjemmesiden *vistillerop.dk*, men i alt 19 pct. gør det enten af og til eller ofte.

Tablet 7.2 viser, hvilke kilder aktive medlemmer og medlemmer af reserven ofte, af og til og aldrig bruger for at få information om Hjemmeværnet. Både aktive og medlemmer af reserven er læsere af HJV-magasinet, men der er stor forskel mellem de aktive og reserven, når det gælder næsten alle andre kilder til information om Hjemmeværnet. Det er således næsten alle de aktive (88 pct.), der bruger hjemmesiden ofte eller af og til, mens det samme kun gælder 31 pct. af medlemmerne af reserven. Ligeledes er det næsten alle de aktive, der nævner møder i underafdelingen, mens kun 19 pct. af reserven angiver, at de får information om Hjemmeværnet fra møder i underafdelingen, og de fleste af disse har svaret, at det kun sker af og til.

Den eneste kilde til information, som ikke nævnes mere af de aktive end af reserven, er artikler og indslag i tv, radio og aviser. I begge grupper af medlemmer er det ca. 75 pct. af medlemmerne, der angiver, at de får information om Hjemmeværnet herfra.

Næsten halvdelen af de aktive medlemmer oplyser, at de af og til eller ofte får information fra Hjemmeværnets officielle Facebook-side. Men også 10 pct. af medlemmerne i reserven benytter sig af den officielle Facebook-side.

TABEL 7.2

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor ofte de benytter en række kilder til information om Hjemmeværnet. Særskilt for deltagelse. 2016. Procent.

Hvor får den frivillige information om Hjemmeværnet fra?	Aktiv				Reserve			
	Ofte	Af og til	Aldrig	I alt	Ofte	Af og til	Aldrig	I alt
HJV-magasinet	73,7	23,3	3,0	100,0	66,6	29,3	4,1	100,0
Hjemmeværnets hjemmeside, hjv.dk***	51,4	36,7	11,9	100,0	7,9	25,2	66,8	99,9
Almindelig snak med de andre***	47,3	46,7	6,0	100,0	10,5	37,0	52,5	100,0
Møder i underafdeling***	59,6	34,7	5,7	100,0	2,1	16,6	81,3	100,0
Nyhedsbreve/blade fra underafdeling***	33,5	44,1	22,4	100,0	13,0	28,2	58,8	100,0
Nyhedsbreve/blade fra distrikt***	22,9	54,7	22,5	100,1	7,9	31,8	60,3	100,0
Artikler og indslag i tv, radio og aviser	13,2	62,6	24,1	99,9	11,9	63,1	25,0	100,0
Kurser***	19,3	63,5	17,2	100,0	0,6	8,7	90,7	100,0
Hjemmeværnets officielle Facebook-side***	17,5	29,3	53,3	100,1	1,0	8,7	90,3	100,0
Møder ved distriktet***	17,0	38,3	44,8	100,1	-	10,6 ¹	89,4	100,0
Andre nyhedsbreve/blade***	7,4	43,4	49,2	100,0	3,6	21,3	75,1	100,0
Møder i underafdelingsråd***	12,4	26,4	61,3	100,1	-	6,1 ¹	93,9	100,0
vistillerop.dk***	5,9	24,4	69,7	100,0	0,2	12,2	87,6	100,0
Andet	2,7	10,1	87,2	100,0	3,6	9,2	87,2	100,0
Beregningsgrundlag (min.)				498				166

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

1. "Ofte" og "af og til" er lagt sammen pga. lavt observationsantal.

Den eneste kilde til information, som ikke nævnes mere af de aktive medlemmer end af medlemmerne af reserven, er artikler og indslag i tv, radio og aviser. I begge grupper af medlemmer er det ca. 75 pct. af medlemmerne, der angiver, at de får information om Hjemmeværnet herfra.

Næsten halvdelen af de aktive medlemmer oplyser, at de af og til eller ofte får information fra Hjemmeværnets officielle Facebook-side. Men også 10 pct. af medlemmerne i reserven benytter sig af den officielle Facebook-side.

TO MÅDER AT FÅ INFORMATION PÅ

Vi bruger informationen om de oftest benyttede informationskilder til at identificere to forskellige måder, hvorpå de frivillige får informationer

om Hjemmeværnet. De to måder at orientere sig på er karakteriseret ved, at de frivillige benytter nogle informationskilder og fravælger andre. Forskellene på de to tilgange er sammenfattet i tabel 7.3, og resultaterne for den bagvedliggende analyse er vist i bilagstabel B4.1.

TABEL 7.3

To måder at få information om Hjemmeværnet på. 2016.

	Mundtligt og elektroniske medier	Trykte medier
Får især information fra:	www.hjv.dk, www.vistillerop.dk, Hjemmeværnets officielle Facebook side, møder i underafdeling, i underafdelingsråd og ved distrikt, kurser og almindelig snak med andre	Nyhedsbreve/blade fra underafdeling og distrikt eller andre nyhedsbreve/blade

Anm.: Tabellen er baseret på en faktoranalyse med to faktorer, hvis resultater er vist i bilagstabel 4.1.

Typen, der får information mundtligt og via elektroniske medier, modtager typisk sine informationer fra møder i underafdelingen, i underafdelingsråd og distriktet samt ved kurser og almindelig snak med andre. Denne type modtager også information fra hjemmesiden og er derfor den type, der hyppigst benytter hjemmeværnets hjemmeside. Den anden type får primært sin information fra trykte medier. De frivillige inden for denne kategori orienterer sig gennem HJV-magasinet, nyhedsbrevet fra underafdeling og distrikt samt andre nyhedsbreve/blade. Dette mønster svarer helt til, hvad undersøgelsen i 2011 viste.

TILFREDSHED MED INFORMATION?

Langt de fleste frivillige er tilfredse med den mængde af information, de får fra Hjemmeværnet, som det fremgår af tabel 7.4. 68 pct. er tilfredse, og yderligere 15 pct. er meget tilfredse. Der er ikke forskel på tilfredshed med information fra Hjemmeværnet mellem de aktive og medlemmer af reserven. Der er heller ikke forskelle mellem de tre værnsgrene eller mellem rang blandt de aktive medlemmer.

Tilfredsheden i 2016 med mængden af information kan ikke helt sammenlignes med resultaterne af undersøgelsen fra 2011, da der her blev spurgt på en lidt anden måde. I 2011 mente næsten ni ud af ti frivillige, at de fik en passende mængde af information om Hjemmeværnet.

9,7 pct. mente, at de fik for lidt information, og 3,1 pct. mente, at de fik for megen information (Fridberg & Damgaard, 2011, s. 97). I denne nye undersøgelse er det i alt 83 pct. af Hjemmeværnets frivillige medlemmer, der enten er tilfredse eller meget tilfredse med mængden af information fra Hjemmeværnet.

TABEL 7.4

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor tilfredse de er med mængden af information fra Hjemmeværnet. For alle og særskilt for deltagelse, 2016. Procent.

	Meget tilfreds	Tilfreds	Lidt utilfreds	Meget utilfreds	I alt	Beregningsgrundlag
Alle	15,0	67,5	14,7	2,7	99,9	704
<i>Deltagelse</i>						
Aktiv	13,7	71,7	13,6	1,0	100,0	530
Reserve	15,7	65,1	15,4	3,7	99,9	174

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

I 2016 er de frivillige endvidere blevet spurgt om, hvorvidt de mangler information vedrørende Hjemmeværnet. 10 pct. af de frivillige har oplyst, at de mangler information, se tabel 7.5. Andelen er lidt større i Marinehjemmeværnet, men forskellen mellem værnsgrenene er ikke signifikant. Der er lidt flere af officererne end af stregbefalingsmændene og de menige, der angiver at mangle information.

I alle tre grupper vedrører oplevelsen af manglende information for det første konkrete informationer om aktiviteter i egen underafdeling og distrikt, om nyt materiel, nye procedurer, ny organisering og lignende. For det andet drejer det sig om mere overordnet information, for eksempel når Hjemmeværnet optræder i medierne, og information om politikernes og Hjemmeværnskommandoens konklusioner om og forventninger til, hvordan det går med indsatser, for eksempel omkring terrorbevogtning og grænsekontrol. Flere nævner, at det ikke bare skal være "alt går godt"-information, men oplysninger om, hvad der går skidt. Det er især officererne, der savner denne mere generelle information om Hjemmeværnets aktiviteter, men der er også menige og stregbefalingsmænd, der efterlyser mere information om, hvad Hjemmeværnet beskæftiger sig med.

TABEL 7.5

Andelen af frivillige i Hjemmeværnet, der mangler information vedrørende Hjemmeværnet. For alle og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse. 2016. Procent.

	Mangler information	Beregningsgrundlag
Alle	9,6	697
<i>Værnsgrene</i>		
HHV	9,4	307
MHV	13,1	207
FHV	7,3	183
<i>Rang, aktive*</i>		
Officer	23,9	144
Stregbefalingsmand	11,9	148
Menig	12,7	230
<i>Deltagelse</i>		
Aktiv	13,4	522
Reserve	7,4	175

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

I alle tre grupper vedrører oplevelsen af manglende information for det første konkrete informationer om aktiviteter i egen underafdeling og distrikt, om nyt materiel, nye procedurer, ny organisering og lignende. For det andet drejer det sig om mere overordnet information, for eksempel når Hjemmeværnet optræder i medierne, og information om politikernes og Hjemmeværnskommandoens konklusioner om og forventninger til, hvordan det går med indsatser, for eksempel omkring terrorbevogtning og grænsekontrol. Flere nævner, at det ikke bare skal være ”alt går godt”-information, men oplysninger om, hvad der går skidt. Det er især officererne, der savner denne mere generelle information om Hjemmeværnets aktiviteter, men der er også menige og stregbefalingsmænd, der efterlyser mere information om, hvad Hjemmeværnet beskæftiger sig med.

FORETRUKNE INFORMATIONSKANALER

I undersøgelsen er de frivillige endvidere blevet stillet et spørgsmål om, hvordan de ville foretrække at modtage information om Hjemmeværnet og herunder angive deres 1., 2., og 3. prioritet blandt de nævnte mulighe-

der, som fremgår af tabel 7.6. Det er helt klart HJV-magasinet, hjemmesiden hvj.dk og nyhedsmail fra Hjemmeværnskommandoen, der er de mest foretrukne kilder til information om Hjemmeværnet. 70 pct. af de frivillige har HJV-magasinet som 1., 2. eller 3. prioritet. 68 pct. har hvj.dk, og 57 pct. har nyhedsmail fra Hjemmeværnskommandoen som 1., 2. eller 3. prioritet. Men også Hjemmeværnets officielle Facebook-side bliver nævnt af i alt 17 pct. af de frivillige.

TABEL 7.6

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvordan de vil foretrække at modtage information om Hjemmeværnet, som 1., 2. og 3. prioritet. 2016. Procent.

Foretrukken måde at modtage information om Hjemmeværnet på:	1. prioritet	2. prioritet	3. prioritet
HJV-magasinet	34,3	21,5	14,1
hvj.dk	23,9	18,9	24,8
Nyhedsmail fra Hjemmeværnskommandoen	10,4	22,2	24,4
App	2,1	3,9	5,6
Hjemmeværnets officielle Facebook-side	1,4	7,8	8,6
Facebook i øvrigt (inkl. lukkede fora)	1,4	5,1	9,3
Andet ¹	3,3	8,0	9,2
Ved ikke	23,3	12,6	4,0
I alt	100,1	100,0	100,0
Beregningsgrundlag	695	505	457

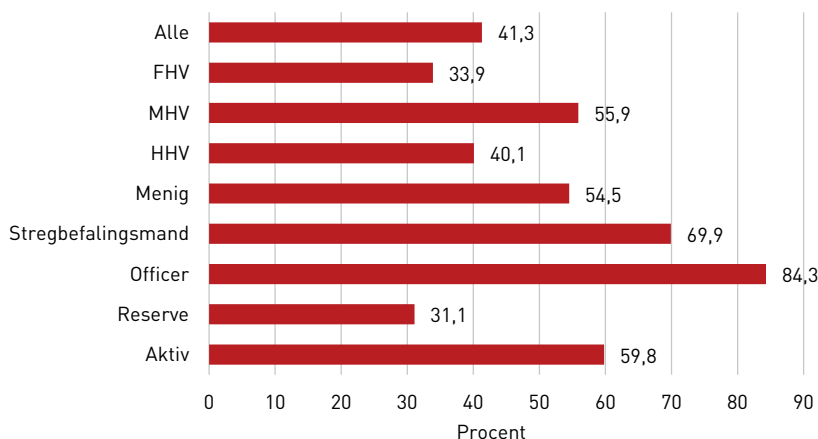
Anm.: Vægtede tal. Kolonne summerer ikke til 100,0 pga. afrunding.

1. Twitter og Instagram indgår under "Andet" pga. lavt observationsantal.

Især blandt de aktive frivillige er der mange, der siger ja til, at de ønsker at modtage et nyhedsbrev med generel information om Hjemmeværnet til deres hvj.dk-mail – deres funktionsmail. 60 pct. af de aktive ønsker dette. Blandt reserven er det noget færre, nemlig 31 pct., der siger ja til at modtage et nyhedsbrev med generel information om Hjemmeværnet til deres hvj.dk-mail (se figur 7.1). En meget stor andel af officererne ønsker dette, og lidt mere end halvdelen af de aktive menige siger også ja til at modtage et nyhedsbrev ad denne vej. Der er her forskel på de aktive inden for de tre værnsgrene. Størst opbakning har sådanne nyhedsbreve i Marinehjemmeværnet, hvor 56 pct. af alle medlemmer gerne vil modtage et nyhedsbrev. I Flyverhjemmeværnet er det kun 34 pct. af alle medlemmerne, der ønsker at modtage et nyhedsbrev med generel information om Hjemmeværnet til deres hvj.dk-mail.

FIGUR 7.1

Andelen af frivillige i Hjemmeværnet, der ønsker at modtage et nyhedsbrev med generel information om Hjemmeværnet til deres hjv.dk-mail. For alle og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse.¹ 2016. Procent.

Anm.: Vægtede tal. Beregningsgrundlag for alle: 708. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

1. Der er signifikante forskelle efter værnsgrene (**), rang for aktive (***) og deltagelse (***).

Næsten alle aktive medlemmer af Hjemmeværnet har adgang til internet og bruger e-mail. Men som det fremgår af tabel 7.7, er der 12 pct. af medlemmerne i reserven, der ikke har adgang til internet, og 19 pct., der ikke bruger e-mail. Blandt de aktive er det alle officerer og stort set alle stregbefalingsmænd, der både har adgang til internet og bruger e-mail. Blandt de aktive menige er der en lille gruppe, der ikke bruger e-mail (7 pct.), og en meget lille gruppe, der ikke har adgang til internet (2 pct.).

Endelig fremgår det, at der er en lidt større andel af samtlige medlemmer i Flyverhjemmeværnet end inden for de øvrige værnsgrene, der ikke har adgang til internet og ikke bruger e-mail.

TABEL 7.7

Andelen af frivillige i Hjemmeværnet, der har adgang til internet, og andelen, der bruger e-mail, i alt og opdelt efter, om det er på arbejde, derhjemme eller ved underafdeling eller distrikt. For alle og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse. 2016. Procent.

	Værnsgrene			Rang, aktive			Deltagelse		
	Alle	HHV	MHV	FHV	Officer	Stregbefalingsmand	Menig	Aktiv	Reserve
<i>Har adgang til internet:</i>									
På arbejde	51,6	50,6	62,8	46,5*	86,5	73,0	52,8***	59,3	47,3*
Derhjemme	89,7	90,6	92,2	79,8*	99,6	97,7	94,6*	95,6	86,5**
Ved underafdeling eller distrikt	28,6	27,5	40,2	23,4**	85,3	67,8	54,1***	59,2	11,7***
I alt	91,9	92,4	95,5	84,5*	100,0	98,8	98,2	98,5	88,3***
<i>Bruger e-mail:</i>									
På arbejde	44,4	43,1	57,1	39,9*	85	58,1	47,5***	52,6	39,9*
Derhjemme	84,6	84,6	90,9	77,0*	97,4	97,3	91,3*	92,9	80,1***
Ved underafdeling eller distrikt	16,5	14,9	26,5	16,8***	76,6	52,5	31,7***	39,4	3,9***
I alt	85,5	85,3	93,0	77,8*	100,0	97,5	93,3	94,7	80,5***
Beregningsgrundlag (min.)	698	308	207	181	149	148	227	524	174

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau.

TABEL 7.8

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, fra hvilken platform de oftest logger på hvj.dk. For alle og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse. 2016. Procent.

	Pc	Tablet	Smartphone	Logger aldrig på	I alt	Beregningsgrundlag
Alle	53,2	5,0	4,5	37,3	100,0	696
<i>Værnsgrene***</i>						
HHV	50,3	5,5	4,6	39,6	100,0	308
MHV	68,5	2,9	6,2	22,3	99,9	208
FHV	57,8	3,4	1,7	37,2	100,1	180
<i>Rang, aktive*</i>						
Officer	88,1	4,4	4,9	2,7	100,1	146
Stregbefalingsmand	78,9	5,3	11,6	4,2	100,0	148
Menig	74,5	4,1	10,2	11,2	100,0	229
<i>Deltagelse***</i>						
Aktiv	76,4	4,3	10,0	9,2	99,9	523
Reserve	40,0	5,3	1,4	53,3	100,0	173

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Langt de fleste af Hjemmeværnets medlemmer har som nævnt adgang til internet, og de fleste aktive medlemmer bruger også Hjemmeværnets hjemmeside, hvj.dk (se tabel 7.8). 9 pct. af de aktive oplyser dog, at de aldrig logger på hvj.dk. Det er især blandt de menige i den aktive styrke, at man finder medlemmer, der aldrig logger på hvj.dk. I reserven er det lidt over halvdelen, der aldrig benytter sig af hvj.dk.

Langt de fleste af dem, der bruger hvj.dk, logger på fra en pc. Det er således 88 pct. af officererne i den aktive styrke, der angiver, at de logger på via en pc. 4 pct. benytter sig af en tablet, og 5 pct. af officererne oplyser, at de bruger smartphone. Blandt de menige i den aktive styrke er det 10 pct., der bruger tablet, og 11 pct., der bruger en smartphone til at logge på hvj.dk.

I alt 72 pct. af medlemmerne i den aktive styrke bruger deres funktionsmail (hvj.dk-mail) på hvj.dk. Nogle få oplyser, at de hverken har adgang hjemme eller på arbejde, og 25 pct. af de aktive oplyser, at de aldrig bruger funktionsmail på hvj.dk (se tabel 7.9). Men 7 pct. af de aktive bruger deres funktionsmail hver dag, og i alt 30 pct. af de aktive frivil-

lige bruger den mindst én gang om ugen. Ser man på samtlige medlemmer, fremgår det også her, at der er lidt flere af Flyverhjemmeværnets medlemmer end i de to andre værnsgrene, der ikke har adgang til internet.

TABEL 7.9

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor ofte de bruger deres funktionsmail på hjv.dk (hjev.dk-mail). For alle, for aktive og særskilt for værnsgrene, 2016. Procent.

Hvor ofte funktionsmail bruges på hjv.dk:	Alle	Aktive	Værnsgrene***		
			HHV	MHV	FHV
Ingen adgang hjemme eller på arbejde	4,8	2,5	4,1	2,4	12,9
Hver dag	2,5	7,1	2,3	4,5	2,4
Flere gange om ugen	4,1	11,0	2,8	11,9	4,2
Én gang om ugen	4,9	11,9	5,3	3,9	2,9
Flere gange om måneden	5,6	14,8	4,8	11,0	4,9
Én gang om måneden	4,8	11,0	4,2	7,0	7,3
Mindre end én gang om måneden	12,9	16,2	13,3	9,6	13,5
Aldrig	60,4	25,4	63,1	49,8	52,0
I alt	100,0	99,9	99,9	100,1	100,1
Beregningsgrundlag	710	531	312	213	185

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Kolonner summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

Som det er fremgået ovenfor, har langt de fleste af Hjemmeværnets medlemmer adgang til internet, og de fleste aktive medlemmer bruger også Hjemmeværnets hjemmeside, hjv.dk. Tabel 7.10 viser, at en stor del af medlemmerne i den aktive styrke også bruger hjemmesiden ganske ofte. 7 pct. anvender hjv.dk hver dag, og i alt 41 pct. anvender hjv.dk mindst én gang om ugen. 10 pct. af de aktive anvender dog aldrig hjv.dk.

TABEL 7.10

Frivillige¹ i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvor ofte de anvender hjv.dk. For alle, for aktive og særskilt for værnsgrene og rang for aktive. 2016. Procent.

Hvor ofte anvendes hjv.dk:	Værnsgrene*					Rang, aktive***		
	Alle	Aktive	HHV	MHV	FHV	Officer	Strregbefalingsmand	Menig
Hver dag	2,6	7,3	2,4	4,9	1,6	23,0	8,6	5,2
Flere gange om ugen	8,0	21,7	7,4	12,9	6,2	46,7	28,5	17,2
En gang om ugen	5,8	11,6	5,7	8,6	3,6	10,2	12,5	11,5
Flere gange om måneden	9,0	20,9	7,9	14,3	11,6	7,8	25,1	21,3
En gang om måneden	6,0	11,0	5,7	7,7	6,4	6,1	8,6	12,2
Mindre end én gang om måneden	25,9	17,3	27,2	19,4	23,7	6,4 ²	9,3	20,8
Aldrig	42,5	10,2	43,6	32,1	46,9	-	7,4	11,7
I alt	99,8	100,0	99,9	99,9	100,0	100,2	100,0	99,9
Beregningsgrundlag	699	526	309	211	179	148	149	229

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene og rang for aktive. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Kolonner summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

1. Frivillige, der ikke har adgang til hjv.dk, hverken hjemme eller på arbejde, er frasorteret pga. lavt observationsantal.
2. "Mindre end én gang om måneden" og "aldrig" er lagt sammen pga. lavt observationsantal.

Den relativt største andel finder vi blandt de menige (12 pct.). Til gengæld oplyser i alt 80 pct. af officererne, at de anvender hjv.dk mindst én gang om ugen, og 23 pct. gør det hver dag.

De frivillige i den aktive styrke bruger mest hjv.dk til at tilmelde sig aktiviteter som øvelser og uddannelse. Det gælder især de menige. 71 pct. af de menige i den aktive styrke oplyser, at de mest bruger hjv.dk til at tilmelde sig forskellige aktiviteter (se tabel 7.11). 9 pct. af de menige bruger mest hjv.dk til at læse nyheder fra deres underafdeling på hjv.dk. Kun 3 pct. af de menige oplyser, at de mest bruger hjv.dk til at tjekke deres funktionsmail (hvj.dk-mail). Det er noget større andele af stregbefalingsmænd og officerer, der mest bruger hjv.dk til at tjekke deres funktionsmail. For officererne drejer det sig om 19 pct.

11 pct. af officererne oplyser endvidere, at de mest bruger hjv.dk til at tidsregistrere deres funktionsrelaterede tjeneste.

13 pct. af officererne har angivet ”andet”, hvilket bl.a. dækker over, at de gerne ville have svaret ja til flere af de nævnte muligheder i tabel 1.11.

Medlemmer af reserven bruger mest hjv.dk til at læse generelle nyheder om Hjemmeværnet. Svarene under ”andet” for denne gruppe vedrører især, at de ikke bruger hjv.dk.

TABEL 7.11

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvad de mest bruger hiv.dk til. Alle og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse, 2016. Procent.

Hiv.dk bruges mest til:	Værnsgrene				Rang, aktive***			Deltagelse***	
	Alle	HHV	MHV	FHV	Officer	Stregbefalingsmand	Menig	Aktiv	Reserve
Tilmelde sig aktiviteter (øvelse, uddannelse)	30,5	31,0	34,5	21,8	47,3	61,1	70,9	67,0	7,7
Tjekke sin funktionsmail (hiv.dk -mail)	4,6	4,2	6,2	5,5	18,6	16,1	3,4	7,1	3,0
Tidsregistrere funktionsrelateret tjeneste	1,0	0,9	1,7	0,8	10,9	3,5	1,4	2,6	0,0
Læse nyheder fra sin underafdeling	5,7	5,4	8,4	4,7	0,6	3,2	8,6	6,9	5,0
Læse generelle nyheder om Hjemmeværnet	23,9	22,3	26,6	32,4	5,7	1,6	4,7	4,2	36,2
Andet ¹	25,7	27,1	17,1	26,2	13,3	7,8	7,3	7,9	36,9
Ved ikke	8,5	9,0	5,5	8,6	3,6	6,8	3,8	4,3	11,2
I alt	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,1	100,1	100,0	100,0
Beregningsgrundlag	678	294	205	179	148	148	225	521	157

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Kolonner summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

1. "At booke køretøj" indgår under "andet" pga. lavt observationsantal.

SYN PÅ KAMPAGNER

De frivillige blev i undersøgelsen også spurgt om, hvad de mener om Hjemmeværnets rekrutteringskampagner. Til dette spørgsmål svarer 15 pct., at kampagnerne er meget gode, og 56 pct., at de er gode (se tabel 7.12). I alt 71 pct. af de frivillige i Hjemmeværnet mener således, at kampagnerne er meget gode eller gode.

TABEL 7.12

Frivillige i Hjemmeværnet, fordelt efter, hvad de synes om Hjemmeværnets kampagner. For alle og særskilt for værnsgrene, rang for aktive samt deltagelse, 2016. Procent.

	Meget gode	Gode	Dårlige	Meget dårlige	Ved ikke	I alt	Beregningsgrundlag
Alle	15,5	55,9	6,6	1,2	20,8	100,0	717
<i>Værnsgrene</i>							
HHV	15,7	56,2	7,4	1,3	19,3	99,9	317
MHV	14,2	53,8	4,8	1,3	25,9	100,0	212
FHV	15,2	56,0	2,3	0,5	26,0	100,0	188
<i>Rang, aktive***</i>							
Officer	6,4	61,0	16,8	3,6	12,1	99,9	149
Stregbefalingsmand	11,2	52,5	11,1	6,0	19,1	99,9	150
Menig	20,2	59,5	8,4 ¹	-	11,8	99,9	234
<i>Deltagelse</i>							
Aktiv	17,5	58,4	9,4	1,6	13,2	100,1	533
Reserve	14,5	54,6	6,1 ¹	-	24,9	100,1	184

Anm.: Vægtede tal. Vi har testet for forskelle efter værnsgrene, rang for aktive og deltagelse. * statistisk signifikant på 5-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 1-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 0,1-procent-niveau. Rækker summerer ikke til 100,0 pga. afrunding. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

1. "Meget dårlige" og "dårlige" er lagt sammen pga. lavt observationsantal.

Samme spørgsmål indgik også i undersøgelserne i 2007 og 2011, men svarkategorierne var ikke helt de samme, så svarene kan ikke sammenlignes direkte på tværs af undersøgelserne. I 2011 mente 40 pct., at kampagnerne var gode, ca. 53 pct. mente, at de hverken var gode eller dårlige, mens de resterende 7 pct. tilkendegav, at kampagnerne ikke var gode. I 2007 angav 48 pct. af alle, at kampagnerne var gode.

I denne undersøgelse er de menige i den aktive styrke mest tilfredse med kampagnerne. 20 pct. af de menige mener, at de er meget gode, og yderligere 60 pct., at de er gode. Officererne er ikke helt så tilfredse, idet kun 6 pct. af disse mener, at kampagnerne er meget gode, og i alt 20 pct. af officererne mener, at de er dårlige.

SAMMENFATNING

Formålet med dette kapitel har været at belyse, hvor de frivillige får information om Hjemmeværnet fra, om de synes, de får for meget eller for lidt information, i hvilket omfang de benytter Hjemmeværnets hjemmeside, www.hjv.dk, samt udviklingen fra 2007 til 2011. Hovedkonklusionerne fra kapitlet kan sammenfattes således:

- Både aktive og medlemmer af reserven er læsere af HJV- magasinet, men der er stor forskel mellem de aktive og reserven, når det gælder næsten alle andre kilder til information om Hjemmeværnet.
- Næsten alle i den aktive styrke bruger hjemmesiden hjv.dk ofte eller af og til, mens dette kun gælder knap hver tredje af medlemmerne af reserven. Ligeledes nævner næsten alle de aktive møder i underafdelingen, men kun 19 pct. af reserven angiver, at de får information om Hjemmeværnet fra møder i underafdelingen.
- Næsten halvdelen af de aktive medlemmer oplyser, at de af og til eller ofte får information fra Hjemmeværnets officielle Facebook-side. Men også 10 pct. af medlemmerne i reserven benytter sig af den officielle Facebook-side.
- Langt de fleste frivillige er tilfredse med mængden af information, de får fra Hjemmeværnet. 10 pct. af de frivillige har oplyst, at de mangler information om Hjemmeværnet. Det drejer sig bl.a. om generel information, når Hjemmeværnet optræder i medierne, og om, hvordan det går med Hjemmeværnets aktuelle indsatser i samfundet.
- Det er HJV-magasinet, hjemmesiden hjv.dk og nyhedsmail fra Hjemmeværnskommandoen, der er de mest foretrukne kilder til information om Hjemmeværnet.
- Især blandt de aktive frivillige er der mange, der ønsker at modtage et nyhedsbrev med generel information om Hjemmeværnet til deres hjv.dk-mail – deres funktionsmail.

- Næsten alle aktive medlemmer af Hjemmeværnet har adgang til internet og bruger e-mail. Men 12 pct. af medlemmerne i reserven har ikke adgang til internet, og 19 pct. bruger ikke e-mail.
- I alt 72 pct. af medlemmerne i den aktive styrke bruger deres funktionsmail (hvj.dk-mail) på hvj.dk. 7 pct. af de aktive bruger deres funktionsmail hver dag, og i alt 30 pct. af de aktive frivillige bruger den mindst én gang om ugen.
- De frivillige i den aktive styrke bruger mest hvj.dk til at tilmelde sig aktiviteter som øvelser og uddannelse. Det gælder især de menige.
- I alt 71 pct. af de frivillige i Hjemmeværnet mener, at Hjemmeværnets rekrutteringskampagner er meget gode eller gode. Blandt de aktive medlemmer er officererne de mest kritiske.

BILAG

BILAG 1 BILAGSTABELLER TIL KAPITEL 3

BILAGSTABEL B1.1

Latentklassemodel, tre klasser: Betingede sandsynligheder for, at *aktive* nævner de forskellige årsager til at være i Hjemmeværnet givet latentklassemedlemskab.

Årsager:	De sociale og fritidsfolket	De super-motiverede	Traditiona-listerne
Det militære forsvar af Danmark	0,49	0,91	0,60
Hjemmeværnet løser vigtige opgaver for samfundet	0,75	0,83	0,48
Kan godt lide at være på øvelser	0,32	0,75	0,07
Vedligeholde og styrke militærfaglige kompetencer	0,31	0,98	0,20
Interesserer sig for materiellet	0,19	0,57	0,07
Mulighederne for uddannelse	0,49	0,94	0,04
Det sociale samvær	0,78	0,89	0,48
Personlig udvikling og kompetencer	0,76	0,90	0,11
Ledelsesmuligheder	0,27	0,84	0,02
Mulighed for en aktiv fritid	0,70	0,91	0,21
Klasseandel i procent	31,0	20,3	48,8

Anm.: Latentklasseanalyse med tre latente klasser. Log-likelihood for modellen: -1323,26.

BILAGSTABEL B1.2

Tosidet tobit-model for antal timer brugt på Hjemmeværnet pr. måned. Marginal effekt og standardfejl.

	Marginal effekt	Standardfejl
<i>Rang (reference = menig)</i>		
Officer	8,78	1,43 ***
Stregbefalingsmand	3,39	1,17 ***
<i>Værn (reference = HHV)</i>		
MHV	1,88	0,92 **
FHV	1,38	1,17
<i>Deltagelse (reference = reserve)</i>		
Aktiv	16,48	1,54 ***
<i>Køn (reference = mand)</i>		
Kvinde	-0,38	0,59
<i>Alder (reference = 50-59 år)</i>		
18-39 år	1,33	1,36
40-49 år	0,89	1,20
60-69 år	2,13	1,59
70- år	3,38	1,76 *
<i>Familiesituation (reference = bor sammen med andre)</i>		
Bor alene	-2,41	1,23 *
<i>Bopæl (reference = bymæssig bebyggelse)</i>		
Hovedstaden eller en af dens forstæder	-1,52	1,60
Provinsby eller en af dens forstæder	-2,85	1,18 **
Landdistrikt	-1,91	1,32
<i>Uddannelse (reference = ingen uddannelse)</i>		
Erhvervsfaglig uddannelse	-0,92	1,47
Videregående uddannelse	-1,37	1,89
<i>Beskæftigelsessituation (reference = ikke beskæftiget)</i>		
Beskæftiget	0,46	1,39

Anm.: Vægtede tal. * statistisk signifikant på 10-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 5-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 1-procent-niveau. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

BILAGSTABEL B1.3

Probit-model for, om frivillige i Hjemmeværnet tidligere har været mere aktive i Hjemmeværnet. Marginal effekt og standardfejl.

	Marginal effekt	Standardfejl
<i>Rang (reference = officer)</i>		
Menig	0,04	0,03
Stregbefalingsmand	0,05	0,03 *
<i>Deltagelse (reference = reserve)</i>		
Aktiv	-0,21	0,03 ***
<i>Værn (reference = HHV)</i>		
MHV	-0,05	0,02 **
FHV	-0,04	0,04
<i>Køn (reference = mand)</i>		
Kvinde	0,03	0,02
<i>Alder (reference = 18-39 år)</i>		
40-49 år	0,11	0,04 ***
50-59 år	0,12	0,03 ***
60-69 år	0,09	0,05 *
70- år	0,16	0,05 ***
<i>Familiesituation (reference = bor sammen med andre)</i>		
Bor alene	-0,01	0,04
<i>Bopæl (reference = provinsby eller en af dens forstæder)</i>		
Hovedstaden eller en af dens forstæder	-0,07	0,03 **
Bymæssig bebyggelse	-0,07	0,04 *
Landdistrikt	-0,07	0,04 *
<i>Uddannelse (reference = ingen uddannelse)</i>		
Erhvervsfaglig uddannelse	0,03	0,03
Videregående uddannelse	0,13	0,04 ***
<i>Beskæftigelsessituation (reference = ikke beskæftiget)</i>		
Beskæftiget	0,04	0,04

Anm.: Vægtede tal. * statistisk signifikant på 10-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 5-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 1-procent-niveau. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

BILAGSTABEL B1.4

Multinomial logit-model for, om frivillige i Hjemmeværnet a) har besluttet eller b) af og til overvejer at stoppe som medlem af Hjemmeværnet. Marginal effekt og standardfejl.

	Har besluttet		Overvejer	
	Marginal effekt	Standard-fejl	Marginal effekt	Standard-fejl
<i>Rang (reference = menig)</i>				
Officer	-0,04	0,04	0,09	0,06 *
Stregbefalingsmand	-0,52	23,48	0,32	13,03
<i>Deltagelse (reference = reserve)</i>				
Aktiv	-0,10	0,02***	-0,22	0,05***
<i>Værn (reference = HHV)</i>				
MHV	0,01	0,02	-0,05	0,04
FHV	0,04	0,02**	-0,06	0,05
<i>Køn (reference = mand)</i>				
Kvinde	0,02	0,01*	0,05	0,03*
<i>Alder (reference = 70 år og derover)</i>				
18-39 år	0,03	0,03	0,12	0,08
40-49 år	-0,02	0,03	0,20	0,08**
50-59 år	0,01	0,03	0,15	0,07**
60-69 år	-0,02	0,03	0,07	0,07
<i>Familiesituation (reference = bor sammen med andre)</i>				
Bor alene	0,02	0,02	0,00	0,04
<i>Bopæl (reference = provinsby eller en af dens forstæder)</i>				
Hovedstaden eller en af dens forstæder	-0,02	0,02	-0,05	0,05
Bymæssig bebyggelse	-0,05	0,03*	-0,05	0,05
Landdistrikt	-0,03	0,02	-0,03	0,05
<i>Uddannelse (reference = ingen uddannelse)</i>				
Erhvervsfaglig uddannelse	0,02	0,03	0,12	0,06*
Videregående uddannelse	0,01	0,04	0,07	0,09
<i>Beskæftigelsessituation (reference = ikke beskæftiget)</i>				
Beskæftiget	0,01	0,02	0,02	0,05

Anm.: Vægtede tal. * statistisk signifikant på 10-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 5-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 1-procent-niveau. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

BILAG 2 BILAGSTABELLER TIL KAPITEL 4

BILAGSTABEL B2.1

Probit-model for, om frivillige i Hjemmeværnet har a) familie eller b) venner, der er medlem af Hjemmeværnet. Marginal effekt og standardfejl.

	Familie er medlem		Venner er medlem	
	Marginal effekt	Standard-fejl	Marginal effekt	Standard-fejl
<i>Rang (reference = officer)</i>				
Stregbefalingsmand	-0,14	0,06 **	-0,04	0,07
Menig	-0,07	0,06	0,00	0,08
<i>Værn (reference = HHV)</i>				
MHV	0,05	0,05	-0,05	0,05
FHV	0,01	0,06	-0,06	0,06
<i>Deltagelse (reference = reserve)</i>				
Aktiv	0,10	0,06 *	0,29	0,05 ***
<i>Antal år i Hjemmeværnet</i>				
	0,01	0,00 **	0,01	0,00 ***
<i>Køn (reference = mand)</i>				
Kvinde	0,13	0,03 ***	0,05	0,03
<i>Alder (reference = 18-39 år)</i>				
40-49 år	0,01	0,10	-0,07	0,09
50-59 år	-0,10	0,10	-0,20	0,09 **
60-69 år	-0,09	0,13	-0,30	0,11 ***
70- år	-0,25	0,14 *	-0,26	0,12 **
<i>Familiesituation (reference = bor sammen med andre)</i>				
Bor alene	0,14	0,07 *	0,09	0,06
<i>Børn (reference = har ikke børn)</i>				
Har børn	-0,13	0,07 **	-0,01	0,08
<i>Bopæl (reference = hovedstaden eller en af dens forstæder)</i>				
Provinsby eller en af dens forstæder	0,14	0,08 *	0,02	0,07
Bymæssig bebyggelse	0,20	0,09 **	0,12	0,08
Landdistrikt	0,15	0,09 *	0,19	0,08 **
<i>Uddannelse (reference = ingen uddannelse)</i>				
Erhvervsfaglig uddannelse	-0,04	0,08	0,21	0,06 ***
Videregående uddannelse	-0,08	0,12	0,24	0,10 **
<i>Beskæftigelsessituation (reference = ikke beskæftiget)</i>				
Beskæftiget	0,04	0,08	0,05	0,07

Anm.: Vægtede tal. * statistisk signifikant på 10-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 5-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 1-procent-niveau. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

BILAGSTABEL B2.2

Faktormodel for, hvor vigtige frivillige i Hjemmeværnet vurderer, at de forskellige typer af opgaver er for Hjemmeværnet. Model med tre faktorer. Faktør vægte, egenværdi og procent forklaret variation.

Opgavetyper:	Beredskab	Redning og overvågning	Forsvar
Støtte til det øvrige forsvars uddannelse og øvelser			0,64
Støtte til Forsvarets internationale operationer	0,35		0,37
Militært forsvar af Danmark		0,36	0,60
Støtte til politiet	0,52	0,39	0,37
Forureningsbekæmpelse	0,71		
Trafikregulering	0,70		
Rydningssassistance (farligt fyrværkeri)	0,48	0,39	
Sneberedskab	0,48		
Søredning		0,78	
Farvandsovervågning		0,75	
Eigenværdi	1,97	1,89	1,25
Forklaret variation (procent)	42	40	26

Anm.: Vægtede tal. Model estimeret på baggrund af faktoranalyse. Estimationsmetode er principal factors analyse med orthogonal varimax rotation.

BILAG 3 BILAGSTABELLER TIL KAPITEL 5

BILAGSTABEL B3.1

Probit-model for, om frivillige i Hjemmeværnet kunne tænke sig at deltage i a) Hjemmeværnets internationale bidrag og blive udsendt i den forbindelse og b) en international stabiliseringsopgave. Marginal effekt og standardfejl.

	Marginal effekt	Standard- fejl	Marginal effekt	Standard- fejl
<i>Rang (reference = officer)</i>				
Stregbefalingsmand	-0,02	0,03	-0,06	0,04
Menig	-0,07	0,04 *	-0,10	0,04 **
<i>Værn (reference = FHV)</i>				
HHV	0,01	0,04	0,01	0,05
MHV	0,04	0,05	0,05	0,06
<i>Deltagelse (reference = reserve)</i>				
Aktiv	0,17	0,03 ***	0,15	0,03 ***
<i>Køn (reference = mand)</i>				
Kvinde	-0,04	0,02 **	-0,11	0,02 ***
<i>Alder (reference = 18-39 år)</i>				
40-49 år	-0,06	0,05	-0,05	0,05
50-59 år	-0,14	0,05 ***	-0,07	0,05
60-69 år	-0,32	0,05 ***	-0,36	0,07 ***
70- år	-0,20	0,05 ***	-0,33	0,07 ***
<i>Familiesituation (reference = bor sammen med andre)</i>				
Bor alene	0,07	0,03 **	0,08	0,04 **
<i>Børn (reference = har ikke børn)</i>				
Har børn	-0,06	0,04	-0,08	0,04 *
<i>Bopæl (reference = landdistrikt)</i>				
Hovedstaden eller en af dens forstæder	0,05	0,04	0,05	0,05
Provinsby eller en af dens forstæder	0,05	0,04	0,03	0,05
Bymæssig bebyggelse	0,05	0,04	0,01	0,05
<i>Uddannelse (reference = ingen uddannelse)</i>				
Erhvervsfaglig uddannelse	-0,04	0,05	-0,05	0,05
Videregående uddannelse	-0,07	0,06	-0,10	0,05 *
<i>Beskæftigelsessituation (reference = ikke beskæftiget)</i>				
Beskæftiget	0,04	0,04	-0,09	0,06 *

Anm.: Vægtede tal. * statistisk signifikant på 10-procent-niveau, ** statistisk signifikant på 5-procent-niveau, *** statistisk signifikant på 1-procent-niveau. HHV: Hærhjemmeværnet; MHV: Marinehjemmeværnet; FHV: Flyverhjemmeværnet.

- Den afhængige variabel er 1 for de frivillige, der svarer "ja", og 0 for de frivillige, der svarer "nej" eller "ved ikke".

BILAG 4 BILAGSTABELLER TIL KAPITEL 7

BILAGSTABEL B4.1

Faktormodel for, hvilke kilder frivillige i Hjemmeværnet især benytter til at få information om Hjemmeværnet. 2016. Model med to faktorer. Faktorvægte, eigenværdi og procent forklaret variation.

Kilder til information:	Elektronisk og mundtlig	Skriftlig
Artikler og indslag i tv, radio og aviser		
HJV-magasinet		0,27
Hjemmeværnets hjemmeside, hjv.dk	0,56	0,22
Vistillerop.dk	0,28	
Hjemmeværnets officielle Facebook-side	0,39	
Møder i underafdeling	0,82	0,21
Møder i underafdelingsråd	0,50	
Møder ved distriktet	0,59	0,25
Kurser	0,76	
Nyhedsbreve/blade fra underafdeling	0,33	0,60
Nyhedsbreve/blade fra distrikt	0,34	0,62
Andre nyhedsbreve/blade	0,24	0,35
Almindelig snak med andre	0,52	
Eigenværdi	2,94	1,24
Forklaret variation (procent)	60,5	25,4

Anm.: Vægtede tal. Model estimeret på baggrund af faktoranalyse. Estimationsmetode er principal factors analyse med orthogonal varimax rotation.

LITTERATUR

- Fridberg, T. & L. Henriksen (red.) (2014): *Udviklingen i frivilligt arbejde 2004-2012*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 14:09.
- Fridberg, T. & M. Damgaard (2011): *Frivillige i Hjemmeværnet 2011*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 12:08.
- Fridberg, T. & M.M. Jæger (2007): *Frivillige i Hjemmeværnet*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 07:18.
- Larsen, M., H. Holt & M.R. Larsen (2016): *Et kønsopdelt arbejdsmarked – udviklingstræk, konsekvenser og forklaringer*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 16:15.

SFI-RAPPORTER SIDEN 2016

SFI-rapporter kan købes eller downloades gratis fra www.sfi.dk. Nogle rapporter er kun udkommet som netpublikationer, hvilket vil fremgå af listen nedenfor.

- 16:01 Skårhøj, A., A.-K. Højen-Sørensen, K. Karmsteen, H. Oldrup & J.H. Pejtersen: *Anbragte unges overgang til voksenlivet. Evaluering af fire efterværnsinitiativer under efterværnspakken*. 160 sider. ISBN: 978-87-7119-352-7. e-ISBN: 978-87-7119-353-4. Pris: 160,00 kr.
- 16:02 Andersen, D., M.B. Holtet, L. Weisbjerg & L.L. Eriksen: *Alkoholbehandling til socialt udsatte borgere. Systemets tilbud i borgerperspektiv*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-354-1. e-ISBN: 978-87-7119-355-8. Pris: 170,00 kr.
- 16:03 Baviskar, S., M.N. Christoffersen, K. Karmsteen, H. Hansen, M. Leth-Espensen, A. Christensen & J. Brauner: *Kontinuitet i anbringelser. Evaluering af lovændringer under Barnets reform, delrapport 1*. 128 sider. e-ISBN: 978-87-7119-356-5. Netpublikation.
- 16:04 Niss, N.K., K.I. Dannesboe, C.P. Nielsen & C.P. Christensen: *Evaluering af inklusionsindsatsen i Billund Kommune*. 132 sider. e-ISBN: 978-87-7119-357-2. Netpublikation.

- 16:05 Benjaminsen, L., M.H. Holm & J.F. Birkelund: *Fattigdom og afsavn. Om materielle og sociale afsavn blandt økonomisk fattige og ikke-fattige.* 336 sider. ISBN: 978-87-7119-358-9. e-ISBN: 978-87-7119-359-6. Pris: 320 kr.
- 16:06 Keilow, M., M. Friis-Hansen, S. Henze-Pedersen & S. Ravn: *Inklusionsindsatser i folkeskolen. Resultater fra to lodtrækningsforsøg.* 128 sider. ISBN: 978-87-7119-361-9. e-ISBN: 978-87-7119-362-6. Pris: 130 kr.
- 16:07 Niss, N.K. & I.S. Rasmussen: *Evaluering af satspuljen "Forebyggende indsatser for overvægtige børn og unge". Projekt "Øget udbytte" på Julemærkehjemmene.* 130 sider. e-ISBN: 978-87-7119-363-3. Netpublikation.
- 16:08 Andersen, D, K. Markwardt, L.B. Larsen & M.A. Svendsen: *Vel-færdsteknologi i plejeboliger. Borger, medarbejder og økonomisk perspektiv.* 200 sider. e-ISBN: 978-87-7119-364-0. Netpublikation.
- 16:09 Amilon, A & A.G. Jeppesen: *Økonomisk udsatte pensionister. Levevilkår blandt økonomisk dårligt stillede pensionister.* 98 sider. ISBN: 978-87-7119-365-7. e-ISBN: 978-87-7119-366-4. Pris: 100 kr.
- 16:10 Bille, R.: *Implementering af beskæftigelsespolitik i Danmark.* 102 sider. e-ISBN: 978-87-7119-369-5. Netpublikation.
- 16:11 Bach, H.B., L. Mehlsen & J. Høgelund.: *Evidens om effekten af indsatser for ledige seniorer.* 62 sider. e-ISBN: 978-87-7119-370-1. Netpublikation.
- 16:12 Mehlsen, L., R.C.H. Jørgensen, M.G. Kjer & V. Jakobsen: *Effektfulde indsatser i boligområder til at forbedre børns skolegang og uddannelse og voksnes arbejdsmarkedsparathed. En systematisk forskningsoversigt, nr. 2 og 3 af 4.* 172 sider. ISBN: 978-87-7119-371-8. e-ISBN: 978-87-7119-372-5. Pris 170 kr.
- 16:13 Mehlsen, L., R.C.H. Jørgensen, M.G. Kjer & V. Jakobsen: *Effektfulde indsatser i boligområder til at øge børns trivsel og forbedre forældres kompetencer. En systematisk forskningsoversigt, nr. 4 af 4.* 134 sider. ISBN: 978-87-7119-373-2. e-ISBN: 978-87-7119-374-9. Pris: 130 kr.
- 16:14 Højen-Sørensen, A.-K., L. J. Kristiansen, A.-M.K. Jørgensen & R.E. Wendt: *Kortlægning, kvalitetsvurdering og analyse af udviklingen i skandinavisk dagtilbudsforskning for 0-6-årige i året 2014.* 107 sider. e-ISBN: 978-87-7119-375-6. Netpublikation.

- 16:15 Larsen, M., H. Holt, M.R. Larsen: *Et kønsopdelt arbejdsmarked. Udviklingstræk, konsekvenser og forklaringer*. 170 sider. ISBN: 978-87-7119-376-3. e-ISBN: 978-87-7119-377-0. Pris: 170 kr.
- 16:16 Oldrup, H., M.N. Christoffersen, I.L. Kristiansen, S.V. Østergaard: *Vold og seksuelle overgreb mod børn og unge i Danmark 2016*. 256 sider. ISBN: 978-87-7119-378-7. e-ISBN: 978-87-7119-379-4. Pris: 250,00 kr.
- 16:17 Oldrup, H., S. Frederiksen, S. Henze-Pedersen & R.F. Olsen: *Indsat far udsat barn. Hverdagsliv og trivsel blandt børn af fængslede*. 140 sider. e-ISBN: 978-87-7119-380-0. Netpublikation.
- 16:18 Thomsen, J.-P. (red): *Unge i Danmark – 18 år og på vej til voksenlivet. Årgang 95 – Forløbsundersøgelsen af børn født i 1995*. 288 sider. ISBN: 978-87-7119-383-1. e-ISBN: 978-87-7119-384-8. Pris: 290,00 kr.
- 16:19 Hansen, H, C.P. Christensen & T. Termansen: *Evaluering af Feedback-Informed Treatment ved Silkeborg Kommunes Familiecenter*. 77 sider. e-ISBN: 978-87-7119-385-5. Netpublikation.
- 16:20 Højen-Sørensen, A.-K., K.S. Kohl, K.M.V. Dahl, H. Oldrup & J.H. Pejtersen: *Lige Muligheder – Udsatte børn og unge. Afsluttende evaluering*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-386-2. e-ISBN: 978-87-7119-387-9. Pris: 180,00 kr.
- 16:21 Bagger, S., K.S. Kohl, M.T. Strande & K. Karmsteen: *Anbragte børns skolegang på intern skole*. 89 sider. e-ISBN: 978-87-7119-388-6. Netpublikation.
- 16:22 Rangvid, B.S.: *Skoleudvikling med fokus på sprog i al undervisning. Implementering og elevresultater af udviklingsprogram til styrkelse af tosprogede elevers faglighed – afsluttende rapport*. 103 sider. e-ISBN: 978-87-7119-389-3. Netpublikation.
- 16:23 Fridberg, T & J.F. Birkeund: *Pengespil og spilleproblemer i Danmark 2005-2016*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-390-9. e-ISBN: 978-87-7119-391-6. Pris: 180,00 kr.
- 16:25 Karmsteen, K., C.J.de Montgomery & J.H. Pejtersen: *Anbragte unges overgang til voksenlivet II. Kvantitativ evaluering af to efterværnsinitiativer under efterværnspakken*. 80 sider. ISBN: 978-87-7119-393-0. e-ISBN: 978-87-7119-394-7. Pris 80,00 kr.
- 16:26 Jensen, D.C., M.J. Pedersen, J.H. Pejtersen & A. Amilon: *Indkredsning af lovende praksis på det specialiserede socialområde*. 128 sider. ISBN: 978-87-7119-395-4. e-ISBN: 978-87-7119-396-1. Pris: 130,00 kr.

- 16:27 Jakobsen, V. & M.R. Larsen: *Boligsociale indsatser og buslejestøtte. En effektevaluering af Landsbyggefondens 2006-2010-pulje*. 172 sider. ISBN: 978-87-7119-397-8. e-ISBN: 978-87-7119-398-5. Pris: 170,00 kr.
- 16:28 Henze-Pedersen, S., C.B. Dyssegaard, N. Egelund & C.P. Nielsen: *Inklusion – set i et elevperspektiv. En kvalitativ analyse*. 144 sider. e-ISBN: 978-87-7119-403-6. Netpublikation.
- 16:29 Nielsen, C.P. & B.S. Rangvid: *Inklusion i folkeskolen. Sammenfatning af resultaterne fra Inklusionspanelet*. 128 sider. ISBN: 978-87-7119-404-3. e-ISBN: 978-87-7119-405-0. Pris 130,00 kr.
- 16:30 Siren, A., M. Bjerre, H.B. Nørregård, N.K. Niss & H.H. Lauritzen: *Forebyggelse på aldrerådet. Evaluering af forebyggelse af fysisk, social og psykisk mistrivsel blandt ældre borgere*. 160 sider. ISBN: 978-87-7119-406-7. e-ISBN: 978-87-7119-407-4. 160,00 kr.
- 16:31 Olsen, R.F., K.M.V. Dahl & M.H. Poulsen: *På vej mod ungdomskriminalitet. Hvilke faktorer gør en forskel i ungdommen?* 116 sider. e-ISBN: 978-87-7119-408-1. Netpublikation.
- 16:32 Kohl, K.S., M.L. Kessing, L. Fynbo, D. Andersen, A. Schmidt, M.N. Jensen & M.C. Munkholm: *Stofmisbrugsområdet i et brugerperspektiv*. 210 sider. e-ISBN: 978-87-7119-411-1. Netpublikation.
- 16:33 Henze-Pedersen, S., K.S. Kohl, H. Oldrup & J.H. Pejtersen: *Implementering af Multifunc. Et behandlingsprogram til unge med svære adfærdsvanskeligheder*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-413-5. e-ISBN: 978-87-7119-414-2. Pris 180,00 kr.
- 16:34 Amilon, A., J.F. Birkelund, G. Christensen, A.G. Jeppesen & K. Markwardt: *Kapaciteten i den sociale stofmisbrugsbehandling*. 142 sider. e-ISBN: 978-87-7119-415-9. Netpublikation.
- 16:35 Fridberg, T. & J.F. Birkelund: *Pengespil blandt unge i Danmark 2007-2016. En undersøgelse af 12-17-åriges spil om penge og risikable spilleadfærd*. 192 sider. ISBN: 978-87-7119-416-6. e-ISBN: 978-87-7119-417-3. Pris 190,00 kr.
- 17:03 Benjaminsen L., T.M. Dyrby, M.H. Enemark, M. T. Thomsen, H.S. Dalum & U.L. Vinther: *Housing first i Danmark. Evaluering af implementerings- og forankringsprojektet i 24 kommuner*. 200 sider. e-ISBN: 978-87-7119-418-0. Netpublikation.
- 17:04 Liversage, A: *Voldsforebyggelse på botilbud og forsorgshjem*. 185 sider. e-ISBN: 978-87-7119-422-7. Netpublikation.

FRIVILLIGE I HJEMMEVÆRNET 2016

Denne rapport kortlægger sammensætningen af gruppen af frivillige medlemmer i Hjemmeværnet samt deres holdninger og forventninger til Hjemmeværnet og deres egen frivillige indsats. Rapporten er en opfølgning på to tidligere undersøgelser gennemført i 2007 og 2011, og belyser derfor også udviklingen fra 2007 over 2011 til 2016.

På baggrund af en spørgeskemaundersøgelse tegner rapporten bl.a. et billede af, hvem de frivillige er, hvad der motiverer dem og hvordan de opfatter omverdens blik på dem som medlemmer af Hjemmeværnet. Rapporten belyser også de frivilliges syn på Hjemmeværnets opgaver og aktiviteter i både Danmark som internationalt. Endelig beskriver rapporten de frivilliges opfattelse af kommunikation og kampagner fra Hjemmeværnet.

Rapporten er bestilt og finansieret af Hjemmeværnskommandoen.